

PATVIRTINTA

Anykščių rajono savivaldybės
administracijos direktoriaus

2018 m. sausio 16 d. įsakymu Nr. AJ- 30

(redaguota: 2024-10-23 įsakymas Nr. 1-AJ-498)

ANYKŠČIŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS VIEŠOJO SEKTORIAUS SUBJEKTŲ GRUPĖS APSKAITOS POLITIKA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Anykščių rajono savivaldybės (toliau – Savivaldybės) viešojo sektoriaus subjektų (toliau – VSS) apskaitos politika parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymu, Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu, Lietuvos Respublikos finansų ministro patvirtintomis Viešojo sektoriaus apskaitos organizavimo taisyklėmis, viešojo sektoriaus apskaitos ir finansinės atskaitomybės standartais (toliau – VSAFAS) ir kitais teisės aktais.

2. Apskaitos politikos tikslas – reglamentuoti ir detalizuoti Savivaldybės VSS buhalterinę apskaitą ir finansinių ataskaitų sudarymą, siekiant teisingai ir tinkamai sudaryti Savivaldybės VSS grupės konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį, atsižvelgiant į VSAFAS ir kitų teisės aktų reikalavimus. Apskaitos politikoje pateikiama bendrųjų apskaitos principų, metodų ir taisyklių, skirtų VSS buhalterinei apskaitai tvarkyti ir finansinėms ataskaitoms parengti visuma.

3. Prieš taikydami Apskaitos politiką, Savivaldybės VSS perkėlė buhalterinių sąskaitų likučius ir užregistravo apskaitoje neregistruotus sąskaitų likučius pagal likučių perkėlimo iš senojo sąskaitų plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001 m. kovo 16 d. įsakymu Nr. 70 „Dėl biudžetinių įstaigų buhalterinės apskaitos tvarkos patvirtinimo“, į naujojo viešojo sektoriaus bendrojo sąskaitų plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos finansų ministro 2009 m. liepos 10 d. įsakymu Nr. 1K-224 „Dėl viešojo sektoriaus subjektų buhalterinių sąskaitų likučių perkėlimo tvarkos aprašo patvirtinimo“, sąskaitas.

4. Apskaitos politikos nuostatos neprieštarauja VSAFAS.

5. Savivaldybės VSS rengdamas savo apskaitos politiką turi vadovautis šia Apskaitos politika. Parengtą savo apskaitos politiką privalo suderinti su kontroliuojančiu subjektu - Anykščių rajono savivaldybės administracijos Finansų ir apskaitos skyriumi (toliau – Finansų ir apskaitos skyrius).

6. Visos ūkinės operacijos ir įvykiai apskaitoje registruojami eurai ir euro centais, apvalinant iki šimtųjų euro dalių (dviejų skaitmenų po kablelio).

7. Apskaitos politika keičiama vadovaujantis 7 VSAFAS „Apskaitos politikos, apskaitinių įverčių keitimas ir klaidų taisymas“ ir taikoma vienodai visiems finansinių ataskaitų straipsniams, kuriems turi įtaką apskaitos politikos keitimas.

II SKYRIUS APSKAITOS ORGANIZAVIMAS

8. Pagal Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymą, Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymą ir Lietuvos Respublikos finansų ministro patvirtintas Viešojo sektoriaus subjektų buhalterinės apskaitos organizavimo taisykles už apskaitos

organizavimą, apskaitos dokumentų išsaugojimą, finansinių ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių sudarymą, pateikimą ir paskelbimą laiku atsakingi Savivaldybės VSS vadovai.

9. Pagal Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymą ir Lietuvos Respublikos finansų ministro patvirtintas Viešojo sektoriaus subjektų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklės įstaigų vyriausieji (vyresnieji) buhalteriai atsako už buhalterinių įrašų teisingumą ir finansinių ataskaitų rinkinių informacijos pateikimą į Viešojo sektoriaus apskaitos ir konsolidavimo sistemą (toliau – VSAKIS) laiku ir teisingai.

10. Savivaldybės VSS vadovai pasirašo įstaigų finansines ir biudžeto vykdymo ataskaitas, Savivaldybės administracijos direktorius ir konsoliduotąsias finansines ataskaitas.

11. Savivaldybės išdo apskaitą tvarko Finansų ir apskaitos skyriaus vyriausiasis specialistas. Savivaldybės administracijos apskaitą tvarko Savivaldybės administracijos Finansų ir apskaitos skyrius, kuriam vadovauja Finansų ir apskaitos skyriaus vedėjas, atliekantis vyriausiojo buhalterio funkcijas. Kitų Savivaldybės VSS – vyresnieji buhalteriai, atliekantys vyriausiųjų buhalterių funkcijas.

12. Apskaitos tvarkytojų veiklą koordinuoja Finansų ir apskaitos skyrius. Apskaitos tvarkytojai dirbdami vadovaujasi Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymu, Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymu, Lietuvos Respublikos finansų ministro patvirtintomis Viešojo sektoriaus subjektų buhalterinės apskaitos organizavimo taisyklėmis ir kitais teisės aktais, taip pat šia Apskaitos politika.

III SKYRIUS

BENDRIEJI APSKAITOS PRINCIPAI, METODAI IR TAISYKLĖS

13. Tvarkydami apskaitą ir sudarydami finansines ataskaitas, VSS vadovaujasi VSAFAS.

14. Savivaldybės VSS finansinių ataskaitų rinkinys turi būti sudarytas taip, kad tikrai ir teisingai parodytų įstaigų turtą, finansavimo sumas, įsipareigojimus, pajamas ir sąnaudas, grynąjį turtą, pinigų srautus ir, kad konsoliduotajame Savivaldybės VSS finansinių ataskaitų rinkinyje turtas, finansavimo sumos, įsipareigojimai, pajamos ir sąnaudos bei grynasis turtas būtų atspindėti tikrai ir teisingai.

15. Savivaldybės VSS, tvarkydami buhalterinę apskaitą ir sudarydami finansines ataskaitas, vadovaujasi šiais bendraisiais apskaitos principais:

- 15.1. subjekto;
- 15.2. veiklos tęstinumo;
- 15.3. periodiškumo;
- 15.4. pastovumo;
- 15.5. piniginio mato;
- 15.6. kaupimo;
- 15.7. palyginimo;
- 15.8. atsargumo;
- 15.9. neutralumo;
- 15.10. turinio viršenybės prieš formą.

16. Savivaldybės biudžeto asignavimų valdytojai, sudarydami biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinį, vadovaujasi subjekto, periodiškumo, pastovumo, piniginio mato ir pinigų principais.

17. Vadovaujantis subjekto principu:

17.1. kiekvienas viešojo sektoriaus subjektas, sudarantis finansinių ataskaitų ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinius, laikomas atskiru apskaitos vienetu;

17.2. apskaitoje registruojamas tik to viešojo sektoriaus subjekto nuosavas ir patikėjimo teise valdomas, naudojamas ir disponuojamas valstybės ar savivaldybės turtas, finansavimo sumos ir įsipareigojimai, pajamos ir sąnaudos;

18. Vadovaujantis veiklos tęstinumo principu tvarkant apskaitą, daroma prielaida, kad VSS veiklos laikotarpis neribotas ir jo nenumatoma likviduoti.

19. Veiklos tęstinumo principas netaikomas Savivaldybės VSS, kai yra priimtas sprendimas juos likviduoti.

20. Vadovaujantis periodiškumo principu Savivaldybės VSS veikla tvarkant apskaitą skirstoma į finansinius metus (kurie sutampa su kalendoriniais metais) arba kitos trukmės ataskaitinius laikotarpius, kuriems pasibaigus sudaromos ataskaitos.

21. Vadovaujantis pastovumo principu Savivaldybės VSS pasirinktą apskaitos metodą turi taikyti nuolat.

22. Apskaitos metodą galima keisti tik tuo atveju, jeigu siekiama teisingiau parodyti įstaigų finansinių metų turtą, finansavimo sumas ir įsipareigojimus.

23. Vadovaujantis piniginio mato principu Savivaldybės VSS turtas, finansavimo sumos ir įsipareigojimai ataskaitose rodomi pinigine išraiška.

24. Vadovaujantis kaupimo principu ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai Savivaldybės VSS apskaitoje registruojami tada, kai jie įvyksta, ir pateikiami tų ataskaitinių laikotarpių finansinėse ataskaitose. Pajamos registruojamos tada, kai jos uždirbamos, o sąnaudos – tada, kai jos patiriamos, neatsižvelgiant į pinigų gavimą ar išmokėjimą.

25. Vadovaujantis palyginimo principu:

25.1. finansinėse ataskaitose turi būti pateikiami ataskaitinių ir praėjusių ataskaitinių metų duomenys;

25.2. pajamos, uždirbtos per ataskaitinį laikotarpį, siejamos su sąnaudomis, patirtomis uždirbant tas pajamas.

25.3. finansinės ataskaitos turi būti parengtos taip, kad jų informacijos vartotojai galėtų palyginti jose pateiktus duomenis su kitų ataskaitinių laikotarpių bei kitų VSS finansinėse ataskaitose pateiktais duomenimis ir teisingai įvertinti Savivaldybės VSS finansinės būklės pokyčius ir Savivaldybės VSS grupės konsoliduotos finansinės būklės pokyčius.

26. Vadovaujantis atsargumo principu Savivaldybės VSS turi pasirinkti tokius apskaitos metodus, kuriuos taikant VSS turto, finansavimo sumų ir įsipareigojimų, pajamų ir sąnaudų vertė negalėtų būti nepagrįstai padidinta arba nepagrįstai sumažinta.

27. Vadovaujantis neutralumo principu apskaitos informacija turi būti pateikiama nešališkai. Jos pateikimas neturi daryti įtakos apskaitos informacijos vartotojų priimamiems sprendimams ir neturi būti siekiama iš anksto numatyto rezultato.

28. Vadovaujantis turinio viršenybės prieš formą principu ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai apskaitoje registruojami pagal jų turinį ir ekonominę prasmę, o ne tik pagal jų teisinę formą.

29. Vadovaujantis pinigų principu Savivaldybės asignavimų valdytojų išlaidos pripažįstamos tada, kada išmokami pinigai, o pajamos pripažįstamos tada, kada gaunami pinigai.

IV SKYRIUS

SĄSKAITŲ PLANAS

30. Savivaldybės VSS sudaro ir tvirtina savo sąskaitų planą pagal Lietuvos Respublikos finansų ministro patvirtintą Viešojo sektoriaus subjektų rekomenduojamą bendrąjį sąskaitų planą.

31. Sąskaitų planai apima privalomojo bendrojo sąskaitų plano sąskaitas ir privalomus detalizuojančius požymius, taip pat rekomenduojamas ir (arba) pagal įstaigų poreikius pasirinktas registravimo sąskaitas ir kitus detalizuojančius požymius.

32. Siekiant užtikrinti, kad būtų vykdomi finansinių ataskaitų ir biudžeto vykdymo ataskaitų rinkinių rengimo reikalavimai, nustatyta tokia individualių sąskaitų ir jas detalizuojančių požymių struktūra, kad būtų pateikiama minėtoms ataskaitoms parengti reikalinga informacija. Biudžeto vykdymo ataskaitoms sudaryti apskaitos duomenys detalizuojami pagal šiuos požymius:

32.1. valstybės funkciją;

32.2. programą;

32.3. lėšų šaltinį;

32.4. valstybės ir savivaldybių biudžetų išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnį.

33. Sąskaitų plano detalizuojančių požymių sąrašas prireikus gali būti dar papildomas.

34. Savivaldybės VSS visas ūkines operacijas ir ūkinius įvykius apskaitoje registruoja dvejybinį įrašą vieną kartą. VSS taiko tokį pasirinktą duomenų registravimo buhalterinėje apskaitoje variantą: ūkines operacijas ir ūkinius įvykius registruoja bendroje didžiojoje knygoje, kurios duomenys skirti sudaryti finansinėms ir biudžeto vykdymo ataskaitoms. Kitus apskaitos registrus pasirenka savo nuožiūra pagal poreikį.

35. Savivaldybės VSS savo patvirtintus sąskaitų planus suderina su kontroliuojančiu subjektu – Finansų ir apskaitos skyriumi.

V SKYRIUS

NEMATERIALIOJO TURTO APSKAITA

36. Savivaldybės VSS nematerialųjį turtą pripažįsta ir registruoja apskaitoje, jei jis atitinka nematerialiojo turto apibrėžimą ir visus nematerialiojo turto pripažinimo kriterijus, pateiktus 13 VSAFAS „Nematerialusis turtas“.

37. Nustačius, kad turtas atitinka nematerialiojo turto pripažinimo kriterijus, apibrėžtus 13 VSAFAS „Nematerialusis turtas“, jis registruojamas įsigijimo ar pasigaminimo savikaina. Nematerialusis turtas registruojamas ir apskaita tvarkoma pagal turto vienetus. Duomenys įrašomi į nematerialiojo turto kortelę ir suteikiamas inventoriaus numeris. Nematerialiojo turto vienetui suteiktas inventoriaus numeris negali būti keičiamas per visą nematerialiojo turto buvimo laiką. Inventoriaus numerį galima pakeisti tik tais atvejais, kai nustatoma, kad nematerialusis turtas buvo klaidingai sunumeruotas.

38. Nematerialiojo turto duomenų kortelėje nurodoma tokia informacija apie nematerialųjį turtą: pavadinimas, nematerialiojo turto grupė, nematerialiojo turto aprašas, tiekėjas (davėjas), įsigijimo būdas, nuosavybė, įsigijimo data, įsigijimo savikaina, numatomas naudingo tarnavimo laikas, metai, kuriais paskutinį kartą bus apskaičiuota amortizacija, amortizacijos suma, naudojimo veikloje pradžios data ir turto perdavimo naudoti veikloje akto numeris, eksploatavimo vieta, savikainos padidėjimas dėl esminio nematerialiojo turto pagerinimo, esminio pagerinimo data, materialiai atsakingas asmuo, nematerialiojo turto perleidimo ar nurašymo pagrindas, perleidimo ar nurašymo data ir priežastis.

39. Nematerialiojo turto įsigijimo savikainą sudaro pirkimo kaina, įskaitant negrąžintinus mokesčius, atėmus prekybos nuolaidas. Visos išlaidos, tiesiogiai priskirtinos prie nematerialiojo turto

įsigijimo išlaidų ir susijusios su nematerialiojo turto paruošimu naudoti (testavimo, parengimo naudoti išlaidos), taip pat yra įtraukiamos į jo įsigijimo savikainą.

40. Išankstiniai mokėjimai už nematerialųjį turtą finansinėse ataskaitose priskiriami prie nematerialiojo turto. Gavus nematerialųjį turtą, išankstinių mokėjimų suma perkeliama į atitinkamos nematerialiojo turto grupės įsigijimo savikainos registravimo sąskaitą.

41. Nemokamai (neatlygintinai) iš ne VSS pagal turto perdavimo ir priėmimo aktą gautas nematerialusis turtas apskaitoje registruojamas turto tikrąja verte pagal įsigijimo dienos būklę. Jei tikrosios vertės negalima patikimai nustatyti, tai nematerialusis turtas registruojamas simboline vieno euro verte. Tuo pačiu metu registruojamos iš kitų finansavimo šaltinių gautos finansavimo sumos, lygios nematerialiojo turto tikrajai vertei.

42. Nemokamai (neatlygintinai) iš kito VSS pagal turto perdavimo ir priėmimo aktą gautas nematerialusis turtas apskaitoje registruojamas nematerialiojo turto vieneto įsigijimo savikaina, sukauptos amortizacijos ir nuvertėjimo (jei jis yra) sumos – pagal nematerialiojo turto perdavimo dienos būklę. Taip pat registruojamos gautos finansavimo sumos, lygios nematerialiojo turto balansinei vertei, pagal perdavimo ir priėmimo akte nurodytą finansavimo šaltinį, iš kurio lėšų nematerialųjį turtą perdavęs VSS jį įsigijo, jeigu nematerialusis turtas buvo įsigytas iš finansavimo sumų.

43. Už simbolinį mokestį pagal turto perdavimo ir priėmimo aktą iš ne VSS įsigytas nematerialusis turtas apskaitoje registruojamas turto tikrąja verte, jei tikrąją vertę galima patikimai nustatyti. Tuo pačiu metu registruojamos iš kitų šaltinių gautos finansavimo sumos verte, lygia nematerialiojo turto tikrosios vertės ir simbolinio atlygio skirtumui. Jei tikrosios vertės negalima patikimai nustatyti, nematerialusis turtas registruojamas simbolinio atlygio verte.

44. Išsinuomotas ir gautas pagal panaudos sutartis nematerialusis turtas registruojamas įstaigų nebalansinėse sąskaitose nurodant kiekvieno nematerialiojo turto vieneto nuomotoją ar panaudos davėją.

45. Programinė įranga ar kitas nematerialusis turtas, kurio naudojimo pradžią galima tiksliai nustatyti, perduodami naudoti veikloje pagal ilgalaikio turto perdavimo naudoti veikloje aktą. Kai nematerialiojo turto naudojimo pradžios negalima tiksliai nustatyti, nematerialiojo turto vienetų nereikia perduoti naudoti veikloje, nes turtas pradedamas naudoti veikloje nematerialiojo turto įsigijimo ar sukūrimo dieną.

46. Pradedant naudoti nematerialųjį turtą veikloje, 2 egzemplioriais parengiamas ilgalaikio turto perdavimo naudoti veikloje aktas. Pasirašius materialiai atsakingiems asmenims ir įstaigų vadovams ar jų įgaliotiems asmenims aktą patvirtinus, vienas akto egzempliorius pateikiamas buhalterijai, o kitas egzempliorius lieka materialiai atsakingam asmeniui. Pagal ilgalaikio turto perdavimo naudoti veikloje aktą ne vėliau kaip per 1 darbo dieną gavus aktą su nematerialiojo turto amortizacijos skaičiavimu susiję duomenys įrašomi į nematerialiojo turto vieneto duomenų kortelę.

47. Visos išlaidos, susijusios su nematerialiojo turto priežiūra, pvz., programinės įrangos diegėjo atliekamų programinės įrangos priežiūros darbų išlaidos, pripažįstamos ataskaitinio laikotarpio sąnaudomis.

48. Esminiu nematerialiojo turto pagerinimu laikomas esminis programinės įrangos patobulinimas, kuris neapima eilinių trūkumų taisymo, vienetinių programinės įrangos funkcinio suderinamumo pagerinimų. Esminiu pagerinimu laikomas naujo modulio įdiegimas naudojamoje programinėje įrangoje, naujos programinės įrangos versijos sukūrimas ir įdiegimas, jei nauja versija įdiegiama vietoj naudojamos versijos ir pan.

49. Jei yra atlikti nematerialiojo turto esminio pagerinimo darbai, pvz., įdiegtas naujas apskaitos programos modulis, darbų verte didinama nematerialiojo turto įsigijimo savikaina.

50. Jei, pasibaigus licencijos galiojimo laikui, įsigyjama nauja licencija, tai registruojamas naujas nematerialiojo turto vienetas.

51. Nematerialiojo turto naudingo tarnavimo laikas gali būti ribotas ir neribotas. Nematerialiojo turto, kurio yra neribotas tarnavimo laikas, amortizacija neskaiciuojama.

52. Neriboto naudingo tarnavimo laiko yra plėtros darbai, literatūros, mokslo ir meno kūriniai.

53. Prie kitų nematerialiojo turto grupių priskiriamas nematerialusis turtas gali būti riboto ir neriboto naudingo tarnavimo laiko, atsižvelgiant į nematerialiojo turto vieneto ypatybes.

54. Naudojamo pagal nuomos ar panaudos sutartį nematerialiojo turto amortizacija neskaiciuojama ir apskaitoje neregistruojama.

55. Programinės įrangos ir kito nematerialiojo turto, kurio naudojimo pradžią galima tiksliai nustatyti, amortizacija pradedama skaičiuoti nuo kito mėnesio 1 dienos, kai vienetas perduodamas naudoti veikloje. Kai nematerialiojo turto naudojimo pradžios negalima tiksliai nustatyti, nematerialiojo turto amortizacija pradedama skaičiuoti nuo kito mėnesio 1 dienos, užregistravus turtą apskaitoje.

56. Nematerialiojo turto amortizacija skaičiuojama už visą mėnesį.

57. Nematerialiojo turto amortizacija nebeskaiciuojama nuo kito mėnesio 1 dienos, kai:

57.1. nematerialusis turtas nurašomas;

57.2. nematerialusis turtas perleidžiamas ar kitaip perduodamas ir nurašomas iš balansinių sąskaitų;

57.3. nematerialusis turtas nustoja būti naudojamas;

57.4. visa naudojamo nematerialiojo turto vertė perkeliama į sąnaudų sąskaitas.

58. Nenaudojamo nematerialiojo turto amortizacija neskaiciuojama. Nenaudojamu nematerialiuoju turtu laikomas pripažintas nereikalingu, netinkamu (negalimu) naudoti ir vykdant atitinkamas programas perduotinas valdyti, naudoti ir disponuoti kitoms biudžetinėms įstaigoms arba kitiems subjektams.

59. Nematerialiojo turto amortizacija skaičiuojama remiantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytais nematerialiojo turto nusidėvėjimo (amortizacijos) minimaliais ir maksimaliais ekonominiais normatyvais.

60. Nematerialiojo turto likvidacinė vertė yra lygi nuliui.

61. Nematerialiojo turto naudingo tarnavimo laikas ir likvidacinė vertė peržiūrimi kiekvienų finansinių metų pabaigoje ir gali būti tikslinami gavus papildomos informacijos. Nematerialiojo turto likutinė vertė, pradedant nuo laikotarpio, kurį buvo patikslintas naudingo tarnavimo laikas arba likvidacinė vertė, turi būti amortizuota per likusį (patikslintą) nematerialiojo turto naudingo tarnavimo laiką.

62. VSS vadovų įsakymu sudaryta komisija inventorizacijos metu tikrina nevisiškai amortizuoto ir nenaudojamo veikloje nematerialiojo turto, taip pat didelės likutinės vertės nematerialiojo turto, kurio naudingo tarnavimo laikas greitai baigsis, arba kitokio nematerialiojo turto, jei taip nustatyta įstaigos vadovo įsakyme, būklę ir teikia savo pasiūlymus dėl tolesnio nematerialiojo turto naudojimo.

63. Nematerialiojo turto amortizacija registruojama apskaitoje kiekvieną mėnesį pagal nematerialiojo turto amortizacijos apskaičiavimo žiniaraštį (ar kitą apskaitos registrą). Registruojant apskaitoje amortizacijos sumą, pajamomis pripažįstama amortizacijai proporcinga finansavimo sumų, gautų tam tikram nematerialiojo turto vienetai įsigyti, dalis.

64. Nematerialiojo turto amortizacija negali viršyti nematerialiojo turto įsigijimo savikainos, atėmus likvidacinę vertę.

65. Registruojant apskaitoje nematerialiojo turto amortizacijos sumą, finansavimo sumos pajamomis nepripažįstamos tik tuo atveju, jei nematerialusis turtas įsigytas iš VSS gautų pajamų (už turto nuomą, turto pardavimą, suteiktas paslaugas).

66. VSS pagrindinėje veikloje naudojamo nematerialiojo turto amortizacija pripažįstama pagrindinės veiklos sąnaudomis, kitoje veikloje naudojamo nematerialiojo turto amortizacija (pvz., nuomojamo turto) pripažįstama kitos veiklos sąnaudomis.

67. Jei nematerialusis turtas nuvertėja, įsigijimo savikainos amortizacijos suma nesikeičia. Nuvertėjimo suma amortizuojama per likusį nematerialiojo turto naudingo tarnavimo laiką, mažinant amortizacijos sąnaudas. Registruojant nematerialiojo turto, kurio vertė buvo sumažinta, amortizacijos sumą, taip pat registruojama nematerialiojo turto nuvertėjimo amortizacija ir mažinamos pripažintos finansavimo pajamos.

68. Kiekvienų ataskaitinių metų pabaigoje atliekant metinę inventurizaciją arba esant poreikiui VSS vadovų įsakymais sudarytos komisijos nustato, ar yra požymių, kad nematerialusis turtas gali būti nuvertėjęs. Jei nematerialusis turtas atitinka bent vieną iš vidinių ar išorinių 22 VSAFAS „Turto nuvertėjimas“ nurodytų turto nuvertėjimo požymių, komisija turi įvertinti nematerialiojo turto atsiperkamąją vertę.

69. Nematerialiojo turto, kurio grynoji realizavimo vertė viršija likutinę vertę, nuvertėjimas neregistruojamas.

70. Nematerialiojo turto likutinės vertės ir atsiperkamosios vertės skirtumas yra nematerialiojo turto nuvertėjimo suma.

71. Jeigu atsitikus kokiems nors įvykiams VSS dėl tam tikrų aplinkybių visiškai negali naudoti nematerialiojo turto savo veikloje ir negali jo realizuoti, tokio nematerialiojo turto likutinė vertė turi būti lygi nuliui, t. y. turi būti apskaičiuojamas ir užregistruojamas 100 proc. nuvertėjimas, lygus nematerialiojo turto likutinei vertei. Nuvertėjimas turi būti apskaičiuojamas ir užregistruojamas tą ataskaitinį laikotarpį, kurį nematerialusis turtas pripažintas netinkamu naudoti veikloje.

72. Duomenys apie nematerialųjį turtą, kurio atsiperkamoji vertė mažesnė nei likutinė vertė, įtraukiami į nuostolio dėl ilgalaikio turto nuvertėjimo pažymą.

73. Remiantis nuostolio dėl ilgalaikio turto nuvertėjimo pažyma, apskaitoje registruojamas nematerialiojo turto nuvertėjimas ir pripažįstama ta pati finansavimo pajamų suma, jei nematerialusis turtas buvo įsigytas iš finansavimo sumų.

74. Jei nematerialiojo turto nuvertėjimas buvo užregistruotas ankstesniais laikotarpiais, apskaitoje registruojamas tik nuvertėjimo skirtumas.

75. Nuvertėjimas yra amortizuojamas per nematerialiojo turto vieneto likusį naudingą tarnavimo laiką, mažinant pripažintas amortizacijos sąnaudas ir finansavimo pajamas.

76. Nematerialiojo turto apžiūros metu nustatoma, ar nėra požymių, kad anksčiau pripažintas nuostolis dėl nematerialiojo turto nuvertėjimo nebeegzistuoja ar sumažėjo. Jei tokių požymių yra, viešojo sektoriaus subjektai turi perskaičiuoti nematerialiojo turto vieneto atsiperkamąją vertę.

77. Nematerialiojo turto likutinė vertė gali būti didinama iki nematerialiojo turto atsiperkamosios vertės. Iš naujo apskaičiuota nematerialiojo turto vertė negali būti didesnė nei likutinė vertė, kuri būtų buvusi nustatyta, jei ankstesniais laikotarpiais nebūtų buvusios pripažintos nuvertėjimo sąnaudos.

78. Remiantis įstaigos vadovo patvirtinta nuostolio dėl ilgalaikio turto nuvertėjimo panaikinimo pažyma, apskaitoje registruojamas nematerialiojo turto nuvertėjimo panaikinimas ir mažinamos pripažintos finansavimo pajamos.

79. Nematerialiojo turto operacijų korespondencijoms VSS naudoja Finansų ministerijos Pavyzdinio buhalterinės apskaitos vadovo Nematerialiojo turto apskaitos apraše pateiktų buhalterinių įrašų pavyzdžius.

80. Nematerialųjį turtą įstaigos inventorizuoja remdamosi teisės aktais, nustatančiais inventorizacijos taisykles.

81. Nematerialiojo turto perleidimu laikoma:

81.1. nematerialiojo turto išnuomojimas;

81.2. nematerialiojo turto perdavimas panaudai;

81.3. nematerialiojo turto neatlygintinas perdavimas;

81.4. nematerialiojo turto pardavimas.

82. Visos su nematerialiojo turto perleidimu susijusios operacijos turi būti registruojamos apskaitoje tada, kai buvo apskaičiuota ir apskaitoje užregistruota einamojo mėnesio nematerialiojo turto amortizacija (jeigu ji skaičiuojama).

83. Jeigu nematerialusis turtas išnuomojamas, gavus nuomos sutarties kopiją ir turto perdavimo ir priėmimo aktą, pakeičiamas nematerialiojo turto vieneto naudojimo požymis (iš naudojamo į išnuomotą). Išnuomotas nematerialusis turtas lieka užregistruotas apskaitoje.

84. Perdavus nematerialųjį turtą panaudai, pakeičiamas jo naudojimo požymis (iš naudojamo į perduotą panaudai). Panaudai perduoto nematerialiojo turto amortizacijos sąnaudos priskiriamos prie pagrindinės veiklos sąnaudų.

85. Perduodant kitam VSS nematerialųjį turtą, rengiamas turto, perduodamo valdyti, naudoti ir disponuoti juo patikėjimo teise, perdavimo ir priėmimo aktas. Jame nurodoma:

85.1. nematerialiojo turto įsigijimo savikaina;

85.2. nematerialiojo turto įsigijimo data;

85.3. sukaupta amortizacijos suma;

85.4. nematerialiojo turto nuvertėjimo suma;

85.5. nematerialiojo turto likutinė vertė;

85.6. finansavimo šaltinis (-iai), iš kurio (-ių) lėšų nematerialusis turtas buvo įsigytas;

85.7. kita informacija.

86. Priėmus sprendimą nemokamai (neatlygintinai) perduoti nematerialųjį turtą kitam subjektui, perduotas nematerialusis turtas nurašomas iš apskaitos. Jei nematerialusis turtas perduodamas kitam VSS, finansavimo pajamos nepripažįstamos, o mažinamos gautos finansavimo sumos. Jei nematerialusis turtas perduodamas ne VSS, pripažįstamos finansavimo pajamos.

87. Remiantis pasirašyta nematerialiojo turto pardavimo–pirkimo sutartimi rengiama sąskaita faktūra ir apskaitoje registruojamas kitos veiklos pelnas arba nuostolis iš nematerialiojo turto perleidimo. Taip pat pripažįstamos finansavimo pajamos verte, lygia perduoto nematerialiojo turto likutinei vertei, jei nematerialusis turtas buvo įsigytas iš finansavimo sumų. Pasirašius turto perdavimo ir priėmimo aktą, ne vėliau kaip per vieną darbo dieną dokumentai perduodami buhalterijai.

88. Materialiai atsakingas asmuo dėl nematerialiojo turto netinkamumo (negalimo naudoti) informuoja VSS vadovo įsakymu sudarytą komisiją dėl nematerialiojo turto vieneto tolesnio naudojimo veikloje. Komisija, apžiūrėjusi ir patikrinusi nematerialųjį turtą, parengia ilgalaikio turto naudojimo veikloje nutraukimo aktą ir pateikia pasiūlymus dėl tolesnio nematerialiojo turto naudojimo.

89. Pasirašytas ilgalaikio turto naudojimo veikloje nutraukimo aktas pateikiamas buhalterijai ne vėliau kaip per vieną darbo dieną. Remiantis ilgalaikio turto naudojimo veikloje nutraukimo aktu, nematerialiojo turto amortizacija nebeskaiciuojama.

90. Nematerialusis turtas teisės aktų nustatyta tvarka gali būti nurašomas:
- 90.1. VSS vadovo įsakymu sudarytos komisijos siūlymu per metus, kai nustatomas nurašytinas nematerialusis turtas;
- 90.2. atlikus metinę inventorizaciją ir VSS vadovo įsakymu sudarytos komisijos siūlymu.
91. Nematerialusis turtas nurašomas, jei jis pripažintas netinkamu (negalimu) naudoti ir nebeatitinka nematerialiojo turto požymių dėl vienos iš šių priežasčių:
- 91.1. dėl visiško amortizavimo ir netinkamumo naudoti;
- 91.2. dėl stichinės nelaimės;
- 91.3. dėl gaisro;
- 91.4. dėl trečiųjų asmenų veikos;
- 91.5. dėl moralinio pasenimo;
- 91.6. dėl sugedimo, kai taisyti netikslinga;
- 91.7. dėl to, kad netikslinga ar neįmanoma nematerialiojo turto parduoti viešuose prekių aukcionuose;
- 91.8. dėl kitų priežasčių.
92. Visiškai amortizuotas nematerialusis turtas negali būti nurašomas, jei jis dar tinkamas naudoti veikloje.
93. VSS vadovo įsakymu sudaryta komisija pildo pripažinto nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti nematerialiojo ir ilgalaikio materialiojo turto nurašymo ir likvidavimo aktą.
94. Pripažinto nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti nematerialiojo ir ilgalaikio materialiojo turto nurašymo ir likvidavimo aktas pateikiamas buhalterijai.
95. Sprendimus dėl nematerialiojo turto pripažinimo netinkamu naudoti priima VSS vadovas.
96. Sprendimus dėl pripažinto nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti nematerialiojo turto nurašymo priima teisės aktuose nustatytos institucijos.
97. Gavus patvirtintą pripažinto nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti nematerialiojo ir ilgalaikio materialiojo turto nurašymo ir likvidavimo aktą, apskaitoje registruojamas nematerialiojo turto nurašymas. Jeigu nurašomas veikloje naudojamas nematerialusis turtas, prieš nurašant apskaičiuojama ir užregistruojama einamojo mėnesio šio turto amortizacijos suma.
98. Nurašant nematerialųjį turtą gali būti registruojamos šios operacijos: jei nematerialusis turtas sugadintas, prarastas dėl materialiai atsakingo (atsakingo) ar kito asmens kaltės ir yra galimybė nematerialiojo turto praradimo žalą išieškoti iš šio asmens, registruojamas nematerialiojo turto nurašymas, išieškotina suma ir pripažįstamos finansavimo pajamos.
99. Nebalansinėse sąskaitose registruojamas išsinuomotas, panaudai gautas, prarasta nematerialusis turtas.
100. Nebalansinėse sąskaitose kaupiama informacija apie prarastą nematerialųjį turtą tol, kol pagal teisės aktus, Civilinį kodeksą sueina senaties terminas:
- 100.1. teisės aktų nustatyta tvarka suėjus užregistruoto ieškinio senaties terminui, registruojamas nematerialiojo turto nurašymo sąnaudos;
- 100.2. jei nematerialusis turtas nurašomas į sąnaudas, registruojamas nematerialiojo turto nurašymas ir pripažįstamos finansavimo pajamos, jei nematerialusis turtas buvo įsigytas iš finansavimo sumų.

VI SKYRIUS

ILGALAIKIO MATERIALIOJO TURTO APSKAITA

101. Ilgalaikis materialusis turtas pripažįstamas ir registruojamas apskaitoje, jei jis atitinka ilgalaikio materialiojo turto apibrėžimą ir visus jo pripažinimo kriterijus, pateiktus 12 VSAFAS „Ilgalaikis materialusis turtas“.

102. Ilgalaikis materialusis turtas grupuojamas į 12-ojo VSAFAS „Ilgalaikis materialusis turtas“ nurodytas grupes ir detalesnius pogrupius (toliau – turto kategorijos):

102.1. žemė;

102.2. pastatai (gyvenamieji pastatai, negyvenamieji pastatai);

102.3. infrastruktūros ir kiti statiniai;

102.4. nekilnojamosios kultūros vertybės (kultūros paveldo statiniai, kitos nekilnojamosios kultūros vertybės);

102.5. mašinos ir įrenginiai (medicinos įranga, gamybos mašinos ir įrenginiai, apsaugos įranga, filmavimo, fotografavimo, mobiliojo telefono ryšio įrenginiai, radijo ir televizijos, informacinių ir ryšių technologijų tinklų valdymo įrenginiai ir įranga, kitos mašinos ir įrenginiai);

102.6. transporto priemonės;

102.7. kilnojamosios kultūros vertybės (muziejinės vertybės, antikvariniai ir meno kūriniai, kitos kilnojamosios kultūros vertybės);

102.8. baldai ir biuro įranga (baldai, kompiuterinė įranga, kopijavimo ir dokumentų dauginimo priemonės, kita biuro įranga);

102.9. kitas ilgalaikis materialusis turtas (scenos meno priemonės, muzikos instrumentai, ūkinis inventorių ir kiti reikmenys, specialieji drabužiai ir avalynė, bibliotekų fondai, kitos vertybės, kitas ilgalaikis materialusis turtas).

103. Ilgalaikis materialusis turtas pagal nuosavybės tipą grupuojamas į:

103.1. nuosavybės teise priklausančią turtą (savivaldybės turtas);

103.2. valdomą, naudojamą ir disponuojamą patikėjimo teise (valstybės turtas).

104. Ilgalaikis materialusis turtas pagal disponavimo būdą grupuojamas:

104.1. nuomojamą;

104.2. išnuomotą;

104.3. naudojamą pagal panaudą;

104.4. atiduotą panaudai;

104.5. įsigytą pagal sutartis, atitinkančias finansinės nuomos (lizingo) sutartis;

104.6. gautą pasaugai;

104.7. atiduotą pasaugai.

105. Ilgalaikis materialusis turtas grupuojamas pagal naudojimo būklę:

105.1. naudojamas veikloje;

105.2. nenaudojamas veikloje.

106. Minimalią ilgalaikio materialiojo turto vertę (įsigijimo ar pasigaminimo savikainą), nuo kurios turtas pripažįstamas ilgalaikiu materialiuoju turtu, nustato Lietuvos Respublikos Vyriausybė.

107. Minimalios ilgalaikio materialiojo turto vertės kriterijus netaikomas nekilnojamam turtui, kilnojamosioms kultūros vertybėms, kitoms vertybėms, transporto priemonėms ir šaunamiesiems ginklams, išskyrus vienkartinio naudojimo. (Kilnojamoji kultūros vertybė į Kultūros vertybių registrą įrašyta kilnojamoji vertybė, nacionalinis publikuotų dokumentų archyvinis fondas, kurį siekiama išsaugoti kaip kultūros paveldą, bibliotekos fondas, apimantis senus, retus ir ypač vertingus spaudinius ir rankraščius, kitus senus vertingus dokumentus, ir muziejinė vertybė pagrindiniame ir pagalbiniam fonde, išskyrus biologinį turtą. Kita vertybė – gamybai ir vartojimui nenaudojami vertingi dirbiniai ir jų kolekcijos, išskyrus kultūros vertybes, kurie normaliomis jų laikymo sąlygomis ilgai negenda ir kurių vertė, tikimasi, didės.)

108. Nustačius, kad turtas atitinka visus ilgalaikio materialiojo turto pripažinimo kriterijus, apibrėžtus 12 VSAFAS „Ilgalaikis materialusis turtas“, jis registruojamas įsigijimo savikaina. Duomenys įrašomi į ilgalaikio materialiojo turto kortelę ir ilgalaikio materialiojo turto vienetui suteikiamas inventoriaus numeris.

109. Ilgalaikio materialiojo turto duomenų kortelėje nurodoma tokia informacija apie turtą: ilgalaikio materialiojo turto inventoriaus numeris, ilgalaikio materialiojo turto pavadinimas, ilgalaikio materialiojo turto grupė, ilgalaikio materialiojo turto sudedamosios dalys (kai ilgalaikio materialiojo turto techniniame pase nurodyta, kad ilgalaikio materialiojo turto sudėtyje yra tauriųjų metalų, turi būti išvardijamos detalės, kurių sudėtyje yra tauriųjų metalų, nurodomi jų pavadinimai ir masė), ilgalaikio materialiojo turto mato vienetas (vienetais arba komplektais), komplekto sudėtis (jei parengta komplekto duomenų kortelė), jeigu yra, serijos numeris, tiekėjas (davėjas), įsigijimo dokumento numeris, ilgalaikio materialiojo turto gamintojas, įsigijimo būdas, nuosavybė, įsigijimo data, ilgalaikio materialiojo turto būklė, įsigijimo savikaina, numatomas naudingo tarnavimo laikas, metai, kuriais paskutinį kartą bus apskaičiuotas nusidėvėjimas, likvidacinė vertė, nusidėvėjimo suma, naudojimo veikloje pradžios data ir ilgalaikio materialiojo turto perdavimo naudoti veikloje akto numeris, eksploatavimo vieta, įsigijimo savikainos padidėjimas dėl ilgalaikio materialiojo turto esminio pagerinimo, esminio pagerinimo data, materialiai atsakingas (atsakingas) asmuo, ilgalaikio materialiojo turto perleidimo ar nurašymo pagrindas, perleidimo ar nurašymo data ir priežastis.

110. Ilgalaikio materialiojo turto vienetui suteiktas inventoriaus numeris nekeičiamas per visą ilgalaikio materialiojo turto buvimo įstaigoje laiką. Inventoriaus numerį galima keisti tik tais atvejais, kai nustatoma, kad ilgalaikis materialusis turtas buvo klaidingai sunumeruotas, jį užbraukiant taip, kad matytųsi ir parašomas naujas inventorinis numeris.

111. Nuomojamą (gautą pagal panaudos sutartis) turtą nuomininkas apskaito nebalansinėse nulinės klasės sąskaitose pagal nuomotojo jam priskirtus inventoriaus numerius.

112. Išankstiniai mokėjimai už ilgalaikį materialųjį turtą finansinėse ataskaitose priskiriami prie ilgalaikio materialiojo turto. Gavus ilgalaikį materialųjį turtą, išankstinių mokėjimų suma perkeliama į atitinkamos ilgalaikio materialiojo turto grupės įsigijimo savikainos sąskaitą.

113. Įsigytas ilgalaikis materialusis turtas apskaitoje registruojamas įsigijimo savikaina.

114. Ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo ar pasigaminimo savikainą sudaro pirkimo kaina, įskaitant importo ir kitus negrąžintinus mokesčius, atėmus prekybos nuolaidas, jei dėl to įsigijimo savikaina netampa reikšmingai mažesnė už turto rinkos vertę.

115. Visos išlaidos, tiesiogiai priskirtinos ilgalaikio materialiojo turto įsigijimui ir susijusios su turto paruošimu naudoti iki jo naudojimo pradžios, yra įtraukiamos į jo įsigijimo (pasigaminimo) savikainą.

116. Tiesiogiai priskirtinų išlaidų pavyzdžiai yra:

116.1. žemės sklypo ir aikštelės paruošimo išlaidos;

116.2. ilgalaikio materialiojo turto atvežimo iki pirminės jo montavimo (statymo) vietos išlaidos, išskyrus atvejus, kai gabenama įstaigos transportu;

116.3. sumontavimo, instaliavimo, remonto, atlikto iki turto naudojimo pradžios, pirminių apmokymų dirbti su turtu išlaidos ir kitos turto paruošimo naudoti išlaidos;

116.4. projektavimo darbų išlaidos;

116.5. atsargos, sunaudotos ilgalaikiam materialiajam turtui pagaminti;

116.6. tiesioginės darbo ir netiesioginės (pridėtinės) gamybos išlaidos, padarytos gaminant šį turtą iki jo naudojimo pradžios, kai jas galima patikimai įvertinti;

116.7. turto išbandymo ir paleidimo išlaidos, skirtos nustatyti, ar ilgalaikis materialusis turtas tinkamai veikia;

116.8. turto registravimo išlaidos;

116.9. įvertintos turto išmontavimo (nugriovimo) ir vietos sutvarkymo išlaidos, jei jos pripažįstamos ir apskaitoje registruojamos kaip atidėjiniai.

117. Į ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikainą neįtraukiamos, o nurašomos į sąnaudas tą ataskaitinį laikotarpį, kurį jos padarytos, šios išlaidos:

117.1. išlaidos, padaromos nuo tada, kai ilgalaikis materialusis turtas tampa tokios būklės, kad galima pradėti jį naudoti, išskyrus esminio turto pagerinimo išlaidas;

117.2. išlaidos, kurios nėra būtinos norint paruošti ilgalaikį materialųjį turtą numatomam naudojimui;

117.3. išlaidos, padarytos ilgalaikio materialiojo turto naudojimo pradžioje, prieš jam pasiekiant planuotą pajėgumą;

117.4. viešųjų pirkimų organizavimo išlaidos;

117.5. administracinės ir kitos bendrosios pridėtinės išlaidos, išskyrus atvejus, kai jos gali būti tiesiogiai susiejamos su ilgalaikio materialiojo turto įsigijimu ar paruošimu naudoti.

118. Jeigu VSS turtą įsigyja išsimokėtinai per ilgesnį nei 12 mėnesių laikotarpį ir sutartyje nurodytos palūkanos reikšmingai skiriasi nuo rinkos palūkanų normos arba nėra nurodytos, turto įsigijimo savikaina apskaičiuojama diskontuojant visą sutartyje nurodytą sumą iki dabartinės vertės, taikant apskaičiuotų palūkanų ar kitą pagrįstą normą sutarties sudarymo metu. Mokėtinos sumos dabartinės vertės ir sutartyje nurodytos už turtą mokėtinos sumos skirtumas jo apskaičiavimo metu į ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo ar pasigaminimo savikainą netraukiamas, o pripažįstamas palūkanų sąnaudomis per sutartyje nustatytą išsimokėjimo laiką.

119. Ilgalaikis materialusis turtas registruojamas sąskaitų plano ilgalaikio materialiojo turto klasės sąskaitose.

120. Įstaigų įsigytas perduoti neatlygintinai naujas turtas registruojamas ilgalaikio materialiojo turto klasės sąskaitose, kaip ir įsigytas.

121. Ilgalaikis materialusis turtas registruojamas ir apskaita tvarkoma pagal turto vienetus.

122. Ilgalaikio materialiojo turto vienetu VSS pripažįsta visiškai užbaigtą įrenginį su visais jo įtaisais ir priklausiniais arba pavienį atskiros konstrukcijos daiktą, arba atskirą komplektą sujungtų daiktų, sudarančių visumą ir drauge atliekančių tam tikras funkcijas, jei jo įsigijimo ar pasigaminimo savikaina yra ne mažesnė nei Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta minimali turto vertė (įsigijimo (pasigaminimo) savikaina).

123. Jei keli panašių savybių ir vienodo tarnavimo laiko ilgalaikio materialiojo turto vienetai negali funkcionuoti vieni be kitų, jie apskaitoje privalo būti susieti ir registruojami kaip vienas ilgalaikio turto vienetas, net jeigu kiekvieno jų įsigijimo savikaina yra mažesnė nei Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta minimali ilgalaikio materialiojo turto vertė, tačiau jų visų bendra įsigijimo ar pasigaminimo savikaina viršija minimalią ilgalaikio materialiojo turto vertę (pvz., vieną ilgalaikio materialiojo turto vieneta sudaro kompiuteris, sisteminis blokas, klaviatūra, pelė ir pan.). Tokio ilgalaikio materialiojo turto vieneto sudedamosios dalys turi turėti tą patį inventoriaus numerį, o duomenų kortelėje turi būti nurodyta, iš kelių dalių vienetas sudarytas.

124. Nemokamai (neatlygintinai) gautas ilgalaikis materialusis turtas ne iš VSS pagal turto perdavimo ir priėmimo aktą apskaitoje registruojamas jo tikrąja verte pagal įsigijimo dienos būklę. Jei tikrosios vertės negalima patikimai nustatyti, tai ilgalaikis materialusis turtas registruojamas simboline vieno euro verte. Tuo pačiu metu registruojamos iš kitų finansavimo šaltinių gautos finansavimo sumos verte, lygia ilgalaikio materialiojo turto tikrajai vertei.

125. Nemokamai (neatlygintinai) gautas ilgalaikis materialusis turtas iš kito VSS pagal turto perdavimo ir priėmimo aktą apskaitoje registruojamas įsigijimo savikaina, sukauptas nusidėvėjimas ir nuvertėjimas (jei jis yra) – pagal ilgalaikio materialiojo turto perdavimo dienos būklę. Tuo pačiu

metu registruojamos gautos finansavimo sumos, lygios ilgalaikio materialiojo turto balansinei vertei, pagal perdavimo ir priėmimo akte nurodytą finansavimo šaltinį, iš kurio lėšų jį perdavęs VSS įsigijo, jeigu ilgalaikis materialusis turtas buvo įsigytas iš finansavimo sumų.

126. Už simbolinį mokestį įsigytas ilgalaikis materialusis turtas pagal turto perdavimo ir priėmimo aktą apskaitoje registruojamas įsigijimo dieną ilgalaikio materialiojo turto tikrąja verte, jei tikrąją vertę galima patikimai nustatyti. Taip pat registruojamos iš kitų šaltinių gautos finansavimo sumos verte, lygia ilgalaikio materialiojo turto tikrosios vertės ir simbolinio atlygio skirtumui. Jei tikrosios vertės negalima patikimai nustatyti, ilgalaikis materialusis turtas registruojamas simbolinio atlygio verte.

127. Išsinuomotas ir gautas pagal panaudos sutartis ilgalaikis materialusis turtas registruojamas įstaigos nebalansinėse sąskaitose, nurodant kiekvieno ilgalaikio materialiojo turto vieneto inventoriaus numerį, nuomotoją ar panaudos davėją.

128. Bibliotekų fondai apskaitoje gali būti registruojami kiekvieną viešojo sektoriaus subjekto kaupiamą ir tvarkomą dokumentų fondą suskirstant į smulkesnius vienetus, kuriuose gali būti sukomplektuoti dokumentai pagal įsigijimo metus ir pagal dokumentų pobūdį.

129. Ar knyga priskirtina bibliotekos fondui (fondams), turėtų būti nustatyta VSS apskaitos politikoje, atsižvelgiant į LR Bibliotekų įstatymo nuostatas.

130. Kai įsigyjama naujų knygų, didinama bibliotekų fondų įsigijimo savikaina. Jei pirmą kartą registruojant bibliotekos fondą buvo neįmanoma išsiaiškinti finansavimo šaltinio, registruojamas labiausiai tikėtinas finansavimo šaltinis.

131. Kai nurašoma viena knyga arba partija knygų, nurašomų knygų verte (dalimi) yra mažinama fondų įsigijimo savikaina. Nurašant bibliotekos fondo (fondų) dokumentus nurašymo akte gali būti nurodyta bendra vertė (įsigijimo savikainų suma).

132. Jei VSS nėra bibliotekos, kaip ji apibrėžta Bibliotekų įstatyme, bibliotekos fondas (fondai) gali būti sudaromas VSS vadovo sprendimu, patvirtinant knygų priskyrimo bibliotekos fondui tvarką.

133. Jei tam tikros knygos nepriskiriamos prie bibliotekos fondo, jos registruojamos:

133.1. jei knyga atitinka ilgalaikio turto pripažinimo kriterijus, registruojamas ilgalaikio materialiojo turto vienetas, kurio apskaita tvarkoma pagal 12-ąją VSAFAS „Ilgalaikis materialusis turtas“;

133.2. jei knyga neatitinka ilgalaikio turto pripažinimo kriterijų, registruojamas trumpalaikis turtas, kurio apskaita tvarkoma pagal 8-ąją VSAFAS „Atsargos“.

134. Muziejaus fondas apskaitoje registruojamas kaip atskiras turto vienetas, kuris gali būti suskirstytas į muziejų rinkinius.

135. Muziejaus fondo struktūra turėtų būti apibrėžta viešojo sektoriaus subjekto apskaitos politikoje.

136. Įsigijus eksponatą, jis registruojamas inventorinėje knygoje ir didinama muziejaus fondo įsigijimo savikaina. Jei pajamuojuojant eksponatą finansavimo šaltinis buvo nežinomas, registruojamas labiausiai tikėtinas finansavimo šaltinis, kitu atveju, jei finansavimo šaltinis žinomas, bet jų yra keli, o atskirų vienetų detali apskaita nebuvo tvarkoma, reikia nusistatyti kaip nurašant eksponatus viešojo sektoriaus subjektas nustatys šaltinius, kurie susiję su muziejaus fondu.

137. Kai nurašoma vienas eksponatas arba keletas jų, nurašomų eksponatų verte (dalimi) yra mažinama fondų įsigijimo savikaina. Nurašant muziejaus fondo (fondų) eksponatus nurašymo akte gali būti nurodyta bendra vertė (įsigijimo savikainų suma).

138. Pradedant naudoti ilgalaikį materialųjį turtą veikloje parengiamas ilgalaikio turto perdavimo naudoti veikloje aktas ir jo duomenys įrašomi į ilgalaikio materialiojo turto vieneto duomenų kortelę.

139. VSS atliekami ilgalaikio materialiojo turto remonto darbai skirstomi į šias pagrindines grupes:

139.1. esminio pagerinimo darbų. Prie statinio esminio pagerinimo darbų, kuriems skiriamos lėšos, priskirtini ne tik statinio rekonstrukcijos ir kapitalinio remonto darbai, bet ir paprastojo remonto darbai, skirti statiniui atnaujinti (modernizuoti): . statinio ar jo dalių apšiltinimas, statinio fasadų, stogo dangos ar apdailos keitimas, balkonų, lodžių įstiklinimas, fasado elementų (langu, lauko durų, balkonų, lodžių) pakeitimas; viso statinio bendrųjų inžinerinių sistemų (vandentiekio, nuotekų šalinimo, šildymo, vėdinimo ir oro kondicionavimo, dujų, elektros, nuotolinio ryšio (telekomunikacijų), gaisrinės saugos ir gaisro aptikimo, pranešimo apie jį ir gesinimo, dūmų, šiukšlių šalinimo, žmonėms skirtų liftų, procesų valdymo, automatizavimo, signalizacijos ir kitos sistemos), užtikrinančių statinio (visų statinio patalpų) funkcionavimą ir tenkinančių jo naudotojų poreikius, įrengimas ar keitimas; iš atsinaujinančių energijos šaltinių (saulės, vėjo ir pan.) gaunamos energijos įrangos įrengimas; . ir kiti panašaus pobūdžio darbai.

139.2. paprastojo remonto ir kitų panašaus pobūdžio darbų.

140. Ilgalaikio materialiojo turto rekonstravimo, remonto ir pan. atliktų darbų išlaidų registravimas apskaitoje priklauso nuo tų darbų teikiamo rezultato.

141. Jei ilgalaikio materialiojo turto rekonstravimas ar remontas pripažįstamas esminiu ilgalaikio materialiojo turto pagerinimu (pailgina ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laiką ar pagerina jo naudingąsias savybes), rekonstravimo ar remonto darbų verte didinama ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikaina ir iš naujo nustatomas ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laikas. Šio ilgalaikio materialiojo turto likutinė vertė, pradedant laikotarpiu, nuo kurio buvo nustatytas naujas ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laikas, turi būti nudėvėta per iš naujo nustatytą naudingo tarnavimo laiką.

142. Jei ilgalaikio materialiojo turto rekonstravimas ar remontas, pripažįstamas esminiu ilgalaikio materialiojo turto pagerinimu, tik pagerina naudingąsias turto savybes, bet nepailgina jo naudingo tarnavimo laiko, rekonstravimo ar remonto darbų verte didinama ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikaina ir ji nudėvima per likusį ilgalaikio materialiojo turto vieneto naudingo tarnavimo laiką.

143. Jei ilgalaikio materialiojo turto remontas nėra pripažįstamas esminiu pagerinimu, išlaidos nurašomos į sąnaudas tą ataskaitinį laikotarpį, kurį padaromos. Pavyzdžiui, smulkus pastatų remontas ir pan.

144. VSS vadovo paskirtas už remonto darbus atsakingas darbuotojas remonto darbų pirkimo dokumentuose, sutartyje dėl remonto darbų atlikimo ir atliktų darbų aktuose turi nurodyti remonto tipą (atskirti esminį pagerinimą nuo paprastojo remonto) ir remontuojamo ilgalaikio materialiojo turto vieneto inventoriaus numerį.

145. Remonto ir statybos darbų apskaita tvarkoma vadovaujantis šiomis nuostatomis:

145.1. paprastojo remonto išlaidos pagal faktiškai gautas sąskaitas faktūras, atsargų nurašymo aktus, atliktų darbų aktus ir kitus pirminius apskaitos dokumentus priskiriamos einamojo mėnesio sąnaudoms. Jei sąskaitos faktūros negautos, tačiau žinoma atliktų darbų vertė pagal atliktų darbų aktą, registruojamos sukauptos sąnaudos. Paprastojo remonto sąnaudos registruojamos nurodant ilgalaikio materialiojo turto vieneto inventoriaus numerį;

145.2. kapitalinio remonto, rekonstravimo ir statybos išlaidos pagal faktiškai gautas sąskaitas faktūras, atsargų nurašymo aktus ir kitus pirminius apskaitos dokumentus remonto ar statybų laikotarpiu kaupiamos nebaigtos statybos ar esminio pagerinimo darbų sąskaitose pagal ilgalaikio materialiojo turto vieneto inventoriaus numerį. Sąnaudos gali būti kaupiamos ir priskiriamos ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikainai iki ilgalaikio materialiojo turto atidavimo naudoti veikloje:

145.2.1.kapitalinio remonto išlaidos užbaigus remonto darbus priskiriamos konkrečiam ilgalaikio materialiojo turto vienetui, o statybos išlaidos užbaigus darbus priskiriamos ilgalaikiam materialiajam turtui, sukuriant naują ilgalaikio materialiojo turto duomenų kortelę;

145.2.2. kilnojamųjų kultūros vertybių konservavimo ir restauravimo, bei nekilnojamųjų kultūros vertybių tvarkomųjų paveldosaugos ir tvarkomųjų statybos darbų išlaidos, vadovaujantis 12-ojo VSAFAS „Ilgalaikis materialusis turtas“ nuostatomis, pripažįstamos sąnaudomis tą ataskaitinį laikotarpį, kai jos padaromos;

145.2.3.atliktų žemės gerinimo darbų, tokių kaip žemės sklypo melioravimo darbai, akmenų rinkimas, šienavimas, ir panašios išlaidos pripažįstamos sąnaudomis tą ataskaitinį laikotarpį, kai jos padaromos;

145.2.4.ūkio būdu atliekamų kapitalinio remonto, rekonstravimo ir statybos darbų sąnaudų apskaita tvarkoma pagal kiekvieną objektą, detalizuojant sąnaudas pagal elementus: darbo užmokestį, atsargas (nurodant jų pavadinimus, kiekį, kainą, vertę), kt. Rangos būdu atliekamų kapitalinio remonto, rekonstravimo ir statybos darbų sąnaudų apskaita tvarkoma pagal kiekvieną objektą, jų nedetalizuojant.

146. Kai esminio pagerinimo darbai atliekami atskirais etapais, sukauptos išlaidos turi būti priskiriamos remontuojamo ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikainai tik užbaigus visus remonto darbus.

147. Rekonstravimo, remonto ir statybos darbams, atliekamiems ūkio būdu, priskiriamos šios išlaidos:

147.1. atsargų ir medžiagų (įskaitant ir montuotinus įrenginius);

147.2. darbuotojų darbo užmokesčio, valstybinio socialinio draudimo įmokų ir kitos su darbo užmokesčiu susijusios sąnaudos, jeigu galima jas patikimai nustatyti;

147.3. kitos sąnaudos, patirtos išskirtinai rekonstravimo, remonto ar statybos darbams atlikti (pvz., transportavimas, sertifikavimas, patikra ir pan.).

148. Rekonstravimo, remonto ir statybos darbams, atliekamiems rangos būdu, priskiriamos šios išlaidos:

148.1. rangovų (subrangovų) paslaugų ir jų sunaudotų medžiagų;

148.2. kitos sąnaudos, patirtos išskirtinai remontui atlikti (pvz., transportavimas, sertifikavimas, patikra ir pan.).

149. Jei ilgalaikio materialiojo turto remonto išlaidas kompensuoja draudimo įmonė ar kitas subjektas, tai gavus sprendimą dėl patirtų išlaidų kompensavimo mažinamos pripažintos remonto sąnaudos.

150. Ilgalaikis materialusis turtas gali būti riboto ir neriboto naudingo tarnavimo laiko. Ilgalaikio materialiojo turto, kurio yra neribotas naudingo tarnavimo laikas, nusidėvėjimas neskaičiuojamas.

151. Neriboto naudojimo laiko yra žemė, kultūros vertybės ir bibliotekų fondai, todėl jų nusidėvėjimas neskaičiuojamas.

152. Nebaigtos statybos, turto naudojamo pagal nuomos ar panaudos sutartis bei nenaudojamo turto nusidėvėjimas neskaičiuojamas. Nenaudojamu ilgalaikiu materialiuoju turtu laikomas pripažintas nereikalingu, netinkamu (negalimu) naudoti ir vykdant atitinkamas programas perduotinas valdyti, naudoti ir disponuoti kitoms VSS arba kitiems subjektams turtas. Jei ilgalaikis materialusis turtas nenaudojamas laikinai, pavyzdžiui dėl remonto, jis nelaikomas nenaudojamu veikloje ilgalaikiu materialiuoju turtu.

153. Konkretaus ilgalaikio materialiojo turto vieneto nusidėvėjimas pradedamas skaičiuoti nuo kito mėnesio 1 dienos, kai ilgalaikio materialiojo turto vienetas perduodamas naudoti.

154. Ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas skaičiuojamas už visą mėnesį.

155. Ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas neskaiciuojamas nuo kito mėnesio 1 dienos, kai ilgalaikio materialiojo turto likutinė vertė sutampa su jo likvidacine verte, kai jis perleidžiamas, nurašomas, kai apskaičiuojamas ir užregistruojamas to vieneto nuvertėjimas lygus jo likutinės vertės sumai arba ilgalaikis materialusis turtas nustoja būti naudojamas.

156. VSS ilgalaikio materialiojo turto likvidacinė vertė lygi nuliui. Retais ir objektyviomis priežastimis pagrįstais atvejais VSS gali nustatyti kitokią turto likvidacinę vertę.

157. Ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas skaičiuojamas remiantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytais ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo (amortizacijos) minimaliais ir maksimaliais ekonominiais normatyvais.

158. Ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laikas ir likvidacinė vertė peržiūrimi kiekvienų finansinių metų pabaigoje ir gali būti tikslinami gavus papildomos informacijos apie pasikeitusias vidaus ir išorės aplinkybes. Ilgalaikio materialiojo turto likutinė vertė, pradedant nuo laikotarpio, kurį buvo patikslintas naudingo tarnavimo laikas arba likvidacinė vertė, turi būti nudėvėta per likusį (patikslintą) ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laiką.

159. VSS vadovo įsakymu sudaryta komisija tikrina nenusidėvėjusio ir nenaudojamo VSS veikloje didelės likutinės vertės ilgalaikio materialiojo turto, kurio naudingo tarnavimo laikas greitai baigsis, arba kito ilgalaikio materialiojo turto, jei taip nustatyta VSS vadovo įsakyme, būklę ir teikia pasiūlymus dėl ilgalaikio materialiojo turto tolesnio naudojimo.

160. Ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo suma negali viršyti ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikainos.

161. Ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas registruojamas apskaitoje kiekvieną mėnesį pagal ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo skaičiavimo žiniaraštį.

162. Registruojant apskaitoje nusidėvėjimą, pajamomis pripažįstama nusidėvėjimui proporcinga finansavimo sumų, gautų konkrečiam ilgalaikio materialiojo turto vienetai įsigyti, dalis.

163. Registruojant apskaitoje ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimą, finansavimo sumos pajamomis nepripažįstamos tik tuo atveju, jei ilgalaikis materialusis turtas įsigytas iš įstaigos gautų pajamų (už turto nuomą, turto pardavimą, suteiktas paslaugas).

164. VSS pagrindinėje veikloje naudojamo ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas pripažįstamas pagrindinės veiklos sąnaudomis, o kitoje veikloje naudojamo ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas (pvz., nuomojamo turto) – kitos veiklos sąnaudomis.

165. Jei ilgalaikis materialusis turtas nuvertėja, įsigijimo savikainos nusidėvėjimo suma nesikeičia. Nuvertėjimo suma nudėvima per likusį ilgalaikio materialiojo turto naudingo tarnavimo laiką, mažinant nusidėvėjimo sąnaudas. Registruojant ilgalaikio materialiojo turto, kurio vertė buvo sumažinta, nusidėvėjimą, registruojamas ilgalaikio materialiojo turto nuvertėjimo nusidėvėjimas ir mažinamos pripažintos finansavimo pajamos.

166. Kiekvienų finansinių metų pabaigoje atliekant metinę inventorizaciją arba esant poreikiui VSS vadovo įsakymu sudaryta komisija nustato, ar yra požymių, kad ilgalaikis materialusis turtas gali būti nuvertėjęs. Jei ilgalaikis materialusis turtas atitinka bent vieną iš vidinių ar išorinių 22 VSAFAS „Turto nuvertėjimas“ nurodytų turto nuvertėjimo požymių, komisija turi įvertinti ilgalaikio materialiojo turto atsiperkamąją vertę. Ilgalaikio materialiojo turto atsiperkamoji vertė – ilgalaikio materialiojo turto grynoji realizavimo vertė arba jo naudojimo vertė, ta, kuri yra didesnė.

167. Atsiperkamąją vertę apskaičiuoja VSS vadovo įsakymu sudaryta komisija. Ilgalaikio materialiojo turto, kurio grynoji realizavimo vertė viršija likutinę vertę, nuvertėjimas neregistruojamas.

168. Ilgalaikio materialiojo turto likutinės vertės ir ilgalaikio materialiojo turto atsiperkamosios vertės skirtumas yra ilgalaikio materialiojo turto nuvertėjimo suma.

169. Jeigu atsitikus tam tikriems įvykiams VSS dėl tam tikrų aplinkybių visiškai negali naudoti ilgalaikio materialiojo turto savo veikloje ir negali jo realizuoti, tokio ilgalaikio materialiojo turto likutinė vertė turi būti lygi nuliui, t. y. turi būti apskaičiuojamas ir užregistruojamas 100 proc. nuvertėjimas, lygus ilgalaikio materialiojo turto likutinei vertei. Nuvertėjimas turi būti apskaičiuojamas ir užregistruojamas tą ataskaitinį laikotarpį, kurį ilgalaikis materialusis turtas pripažintas netinkamu naudoti veikloje.

170. Duomenys apie ilgalaikį materialųjį turtą, kurio atsiperkamoji vertė mažesnė nei likutinė vertė, įtraukiami į nuostolio dėl ilgalaikio turto nuvertėjimo pažymą.

171. Remiantis pateikta nuostolio dėl ilgalaikio turto nuvertėjimo pažyma, apskaitoje registruojamas ilgalaikio materialiojo turto nuvertėjimas ir pripažįstama ta pati finansavimo pajamų suma, jei ilgalaikis materialusis turtas buvo įsigytas iš finansavimo sumų.

172. Jeigu ilgalaikio materialiojo turto nuvertėjimas buvo užregistruotas ankstesniais laikotarpiais, apskaitoje registruojamas tik nuvertėjimo skirtumas.

173. Nuvertėjimas yra nudėvimas per likusį ilgalaikio materialiojo turto vieneto naudingą tarnavimo laiką, mažinant pripažintas nusidėvėjimo sąnaudas ir finansavimo pajamas.

174. Ilgalaikio materialiojo turto apžiūros metu nustatoma, ar nėra požymių, kad anksčiau pripažintas nuostolis dėl ilgalaikio materialiojo turto nuvertėjimo nebeegzistuoja ar sumažėjo. Jei tokių požymių yra, viešojo sektoriaus subjektas turi perskaičiuoti ilgalaikio materialiojo turto vieneto atsiperkamąją vertę.

175. Ilgalaikio materialiojo turto likutinė vertė gali būti didinama iki ilgalaikio materialiojo turto atsiperkamosios vertės. Iš naujo apskaičiuota ilgalaikio materialiojo turto vertė negali būti didesnė nei likutinė vertė, kuri būtų buvusi nustatyta, jei ankstesniais laikotarpiais nebūtų buvę pripažintos nuvertėjimo sąnaudos.

176. Remiantis VSS vadovo patvirtinta nuostolio dėl ilgalaikio turto nuvertėjimo panaikinimo pažyma, apskaitoje registruojamas ilgalaikio materialiojo turto nuvertėjimo panaikinimas ir mažinamos pripažintos finansavimo pajamos.

177. Žemės, kultūros vertybių ir kitų vertybių apskaitai taikomas tikrosios vertės metodas:

177.1. Žemės tikroji vertė nustatoma vadovaujantis Nekilnojamojo turto registrą tvarkančio subjekto atliekamo masinio vertinimo duomenimis, panaudojant žemės verčių žemėlapi, išskyrus atvejus, kai VSS turi kitų patikimų duomenų žemės tikrajai vertei nustatyti (pavyzdžiui, nepriklausomų turto vertintojų nustatytą tam tikro žemės ploto rinkos vertę).

177.2. Kultūros vertybių tikroji vertė nustatoma remiantis draudžiamąja verte, jei šios vertybės yra apdraustos. Tuo atveju, jei kultūros vertybių ar kitų vertybių tikroji vertė negali būti patikimai įvertinta ir šios vertybės nėra apdraustos, jos apskaitoje registruojamos ir finansinėse ataskaitose rodomos verte, kuri yra nustatoma vadovaujantis to turto registrą tvarkančio subjekto atliekamo vertinimo duomenimis (nekilnojamo turto atveju- registro centro duomenimis arba kultūros registrą tvarkančio subjekto duomenimis). Jeigu registrą tvarkantis subjektas pateikia kelias turto vertes (pvz. Atkuriamoji, vidutinė ir statybos vertė) tai tikrajai vertei nustatyti imama vidutinė vertė.

178. įsigijimo savikaina, jei ji gali būti patikimai nustatyta;

179. simbolinė vieno euro vertė (jei įsigijimo savikaina yra lygi nuliui arba negali būti patikimai nustatyta).

180. VSS patikslina tikrąją vertę kiekvienų finansinių metų pabaigoje, prieš rengdama metines finansines ataskaitas. Tikroji vertė taip pat turi būti koreguojama per ataskaitinį laikotarpį, jei VSS gavo naujos informacijos (pvz., gavus atliktų darbų aktus turtui pagerinti), kuria

vadovaujantis tikrosios vertės pasikeitimas yra reikšmingas. Pasikeitimas yra reikšmingas, kai ilgalaikio materialiojo turto tikroji vertė pasikeičia 10 %.

181. Ilgalaikio materialiojo turto vertės pokytis apskaitoje užregistruojamas pagal turto vertės pokyčio pažymą, kurią buhalterijai pateikia VSS atsakingas asmuo už vertybių priežiūrą.

182. VSS vadovo patvirtinta ilgalaikio materialiojo turto vertės pokyčio pažyma, ne vėliau kaip per 5 (penkias) kalendorines dienas pateikiama buhalterijai ir registruojami ilgalaikio materialiojo turto vertės pasikeitimo įrašai. Tikrosios vertės pokytis (padidėjimas ir sumažėjimas) apskaitoje registruojamas tiesiogiai grynojo turto, tikrosios vertės rezervo sąskaitoje, o jei tikrosios vertės sumažėjimas yra žemesnis nei įsigijimo savikaina, jis registruojamas nuvertėjimo sąnaudų sąskaitoje.

183. Ilgalaikio materialiojo turto ūkinių operacijų sąskaitų korespondencijoms VSS naudoja Finansų ministerijos Pavyzdinio buhalterinės apskaitos vadovo Ilgalaikio materialiojo turto apskaitos apraše pateiktų buhalterinių įrašų pavyzdžius.

184. Ilgalaikis materialusis turtas inventorizuojamas remiantis teisės aktais, nustatančiais turto inventorizacijos taisykles.

185. VSS vadovo sudaryta turto inventorizacijos komisija pagal VSS vadovo įsakyme nurodytos dienos būklę inventorizuoja visą VSS esantį turtą.

186. Ilgalaikio materialiojo turto inventorizavimo aprašus-sutikrinimo žiniaraščius parengia už ilgalaikio materialiojo turto apskaitą atsakingas asmuo. Jis turi nurodyti ilgalaikio materialiojo turto vienetą, inventoriaus numerį, buvimo vietą ir materialiai atsakingą (atsakingą) asmenį. Į inventorizavimo aprašus-sutikrinimo žiniaraščius ilgalaikio materialiojo turto vienetai traukiami pavieniui.

187. Inventorizacijos rezultatai buhalterinėje apskaitoje registruojami buhalteriniais įrašais tokiais atvejais:

187.1. nustačius ilgalaikio materialiojo turto trūkumą:

187.1.1. jeigu nustatytas kaltas asmuo ir numatoma trūkumų sumas išieškoti, ilgalaikio materialiojo turto trūkumas priskiriamas prie išieškotinių sumų. Nustačius trūkumą, apskaitoje registruojama nurašomo ilgalaikio materialiojo turto vertė ir pajamomis pripažįstamos finansavimo sumos, iš kurių ilgalaikis materialusis turtas buvo įsigytas, ir registruojamos išieškotinos sumos;

187.1.2. jeigu kaltas asmuo nenustatytas ir trūkumų išieškoti neįmanoma, gavus dokumentus iš teisėsaugos institucijų teisės aktų nustatyta tvarka registruojamas išieškotinos sumos nurašymas.

Informacija apie nurašytą gautiną sumą kaupiama nebalansinėse sąskaitose;

187.2. nustačius ilgalaikio materialiojo turto perteklių, rastas neužpajamuotas ilgalaikis materialusis turtas užpajamuojamas 12 VSAFAS „Ilgalaikis materialusis turtas“ nustatyta tvarka.

188. Ilgalaikio materialiojo turto perleidimu laikoma: ilgalaikio materialiojo turto neatlygintinas perdavimas; ilgalaikio materialiojo turto pardavimas (aukcione arba be aukciono). ilgalaikio materialiojo turto išnuomojimas; ilgalaikio materialiojo turto perdavimas panaudai; ilgalaikio materialiojo turto perdavimas jungtinės veiklos (partnerystės) administratoriui.

189. Visos su ilgalaikio materialiojo turto perleidimu susijusios operacijos turi būti registruojamos apskaitoje tada, kai apskaiciuojamas ir apskaitoje užregistruojamas einamojo mėnesio ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas (jeigu jis skaičiuojamas).

190. Jei perleidžiama dalis ilgalaikio materialiojo turto, VSS vadovo įsakymu sudaryta komisija jį iškomplektuoja. Sudedamosios dalys užpajamuojamos apskaitoje kaip atskiri turto vienetai – parengiamos duomenų kortelės ir ilgalaikio materialiojo turto vienetais suteikiami inventoriaus numeriai.

191. Jeigu ilgalaikis materialusis turtas išnuomojamas, gavus nuomos sutarties kopiją ir turto perdavimo ir priėmimo aktą, pakeičiamas ilgalaikio materialiojo turto vieneto naudojimo požymis (iš naudojamo į išnuomotą). Išnuomoto ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo sąnaudos priskiriamos kitos veiklos sąnaudoms.

192. Panaudai atiduoto ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo sąnaudos priskiriamos pagrindinės veiklos sąnaudoms.

193. Perduodant ilgalaikį materialųjį turtą kitam VSS, rengiamas turto, perduodamo valdyti, naudoti ir disponuoti juo patikėjimo teise, perdavimo ir priėmimo aktas. Jame nurodoma:

193.1. ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikaina;

193.2. ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo data;

193.3. ilgalaikio materialiojo turto sukaupta nusidėvėjimo suma;

193.4. ilgalaikio materialiojo turto nuvertėjimas;

193.5. ilgalaikio materialiojo turto likutinė vertė;

193.6. finansavimo šaltinis (-iai), iš kokių lėšų ilgalaikis materialusis turtas buvo įsigytas;

192.7. kita informacija.

194. Priėmus sprendimą nemokamai (neatlygintinai) perduoti ilgalaikį materialųjį turtą kitam subjektui ir šį turtą perdavus, jis nurašomas iš apskaitos. Jei ilgalaikis materialusis turtas perduodamas kitam VSS, finansavimo pajamos nepripažįstamos, o mažinamos gautos finansavimo sumos (registruojamos perduotos finansavimo sumos). Jei ilgalaikis materialusis turtas perduodamas ne VSS, pripažįstamos finansavimo pajamos. Jei perduodamas turtas įsigytas iš viešojo sektoriaus subjekto pajamų lėšų, nurašant perduotą turtą registruojamos finansavimo sąnaudos, nepriklausomai nuo to ar turtas perduodamas viešojo ar ne viešojo sektoriaus subjektui

195. Savivaldybės Tarybai priėmus sprendimą parduoti turtą, organizuojamas jo pardavimas Remiantis pasirašyta ilgalaikio materialiojo turto pardavimo–pirkimo sutartimi, rengiama sąskaita faktūra ir apskaitoje registruojamas kitos veiklos pelnas arba nuostolis iš ilgalaikio materialiojo turto perleidimo. Taip pat pripažįstamos finansavimo pajamos verte, lygia parduoto ilgalaikio materialiojo turto likutinei vertei, jei ilgalaikis materialusis turtas buvo įsigytas iš finansavimo sumų.

196. VSS materialiai atsakingi asmenys dėl nepataisomo ilgalaikio materialiojo turto gedimo, neatitikties techniniams reikalavimams ir pan. turi informuoti VSS vadovo įsakymu sudarytą komisiją dėl ilgalaikio materialiojo turto vieneto apžiūrėjimo ir tolesnio naudojimo veikloje. Komisija, apžiūrėjusi ilgalaikį materialųjį turtą, turi parengti ilgalaikio turto naudojimo veikloje nutraukimo aktą ir pateikti pasiūlymus dėl tolesnio ilgalaikio materialiojo turto naudojimo.

197. Pasirašytas ilgalaikio turto naudojimo veikloje nutraukimo aktas pateikiamas buhalterijai ne vėliau kaip per vieną darbo dieną. Remiantis ilgalaikio turto naudojimo veikloje nutraukimo aktu, ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas nebeskaičiuojamas.

198. VSS veikloje nebenaudojamas ilgalaikio materialiojo turto vienetas, kurį priimtas sprendimas parduoti, pergrupuojamas į atsargas to turto likutine verte tą dieną, kurią priimtas sprendimas tą turtą parduoti. Tokio turto įvertinimui ir rodymui finansinėse ataskaitose po pergrupavimo į atsargas momento taikomos 8-ojo VSAFAS „Atsargos“ nuostatos. Pajamos ir sąnaudos į atsargas pergrupuotą turtą perdavus apskaitoje registruojamos ir finansinėse ataskaitose rodomos vadovaujantis 10-uju VSAFAS „Kitos pajamos“.

199. Ilgalaikis materialusis turtas teisės aktų nustatyta tvarka gali būti nurašomas:

199.1. VSS vadovo įsakymu sudarytos komisijos ar jo įgaliotų asmenų siūlymu per metus, kai nustatomas nurašytinas ilgalaikis materialusis turtas;

199.2. atlikus metinę inventorizaciją ir VSS vadovo įsakymu sudarytai komisijai pasiūlius.

200. Ilgalaikis materialusis turtas nurašomas, jei jis pripažintas netinkamu (negalimu naudoti) ir nebeatitinka ilgalaikio materialiojo turto požymių dėl vienos iš šių priežasčių:

200.1. dėl visiško nusidėvėjimo ir netinkamumo naudoti;

200.2. dėl stichinės nelaimės;

200.3. dėl gaisro;

200.4. dėl trečiųjų asmenų veikos;

200.5. dėl moralinio nusidėvėjimo;

200.6. dėl fizinio nusidėvėjimo;

200.7. dėl turto sugedimo, kai remontuoti netikslinga;

200.8. dėl pripažinimo avariniu;

200.9. dėl to, kad netikslinga ar neįmanoma turto parduoti viešuose prekių aukcionuose;

200.10. dėl kitų priežasčių.

201. Visiškai nusidėvėjęs ilgalaikis materialusis turtas negali būti nurašomas, jei jis dar tinkamas naudoti veikloje.

202. VSS vadovo įsakymu sudaryta komisija turi pildyti pripažinto nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti ilgalaikio turto nurašymo ir likvidavimo aktą. Jei nurašomas nekilnojamasis turtas, turi būti parengiama tokio turto vieneto apžiūros pažyma.

203. Sprendimus dėl ilgalaikio materialiojo turto pripažinimo netinkamu naudoti priima VSS vadovai teisės aktų nustatyta tvarka.

204. Sprendimus dėl pripažinto nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti ilgalaikio materialiojo turto nurašymo priima teisės aktuose nustatytos institucijos.

205. Gavus patvirtintą ilgalaikio turto nurašymo ir likvidavimo aktą, ilgalaikio materialiojo turto nurašymas registruojamas apskaitoje. Jeigu nurašomas iki tol veikloje naudojamas ilgalaikis materialusis turtas, prieš nurašant apskaičiuojamas ir užregistruojamas nusidėvėjimas už einamąjį mėnesį.

206. Nurašant, parduodant ilgalaikį materialųjį turtą, kurio užregistruotas vertės pokytis, likusi tikrosios vertės pokyčių rezervo dalis yra pripažįstama grynuoju turtu.

207. Nurašant ilgalaikį materialųjį turtą gali būti registruojamos šios operacijos:

207.1. ilgalaikis materialusis turtas nurašomas į sąnaudas ir užpajamuojamos liekamosios medžiagos, atsiradusios išmontavus ilgalaikį materialųjį turtą. Liekamosios medžiagos registruojamos apskaitoje tikrąja verte, kurią nustato VSS vadovo įsakymu sudaryta komisija ar jos įgalioti asmenys ir kuri turi būti nurodoma turto nurašymo akto liekamųjų medžiagų priede;

207.2. jei ilgalaikis materialusis turtas sugadintas, prarastas dėl materialiai atsakingo ar kito asmens kaltės ir yra galimybė turto praradimo žalą išieškoti iš šio asmens, registruojamas ilgalaikio materialiojo turto nurašymas, registruojant išieškotiną sumą ir pripažįstant finansavimo pajamas. Įstaigoje nebalansinėse sąskaitose turi būti tvarkomas prarasto ilgalaikio materialiojo turto registras; jame informacija apie prarastą ilgalaikį materialųjį turtą turi būti laikoma tol, kol nesueina senaties terminas pagal Civilinį kodeksą;

207.3. teisės aktų nustatyta tvarka suėjus užregistruoto ieškinio senaties terminui, registruojamas ilgalaikio materialiojo turto nurašymo sąnaudos;

207.4. jei ilgalaikis materialusis turtas nurašomas į sąnaudas, registruojamas ilgalaikio materialiojo turto nurašymas ir pripažįstamos finansavimo pajamos, jei ilgalaikis materialusis turtas buvo įsigytas iš finansavimo sumų.

208. Nebalansinėse sąskaitose registruojamas:

208.1. iš trečiųjų šalių priimtas saugoti ilgalaikis materialusis turtas;

208.2. prarastas ilgalaikis materialusis turtas;

190.3. panaudai gautas ilgalaikis materialusis turtas.

209. Viešojo sektoriaus subjektai prarastą ilgalaikį materialųjį turtą iš nebalansinių sąskaitų turi nurašyti, kai pagal Civilinį kodeksą sueina senaties terminas.

VII SKYRIUS

FINANSINIO TURTO APSKAITA

210. Finansinis turtas apskaitoje pripažįstamas tik tada, kai įvykdomos visos sąlygos, nustatytos 14 VSAFAS „Jungimai ir investicijos į asocijuotuosius subjektus“, 15 VSAFAS „Konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys ir investicijos į konsoliduojamus subjektus“ ir 17 VSAFAS „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“.

211. Pirmą kartą pripažįstamą finansinį turtą VSS įvertina įsigijimo savikaina.

212. Finansinis turtas apskaitoje registruojamas pagal jo pagrindimo dokumentus (pvz., pirkimo sutartis).

213. Finansinis turtas VSS apskaitoje grupuojamas į ilgalaikį ir trumpalaikį.

214. VSS apskaitoje gali būti šių rūšių ilgalaikio finansinio turto:

214.1. investicijų į nuosavybės vertybinius popierius;

214.2. ilgalaikių gautinų sumų;

214.3. kito ilgalaikio finansinio turto;

214.4. po vienerių metų gautinos sumos;

214.5. ilgalaikiai terminuoti indėliai.

215. Investicijos į nuosavybės vertybinius popierius skirstomos pagal:

215.1. kontroliuojamus VSS;

215.2. kontroliuojamus ne viešojo sektoriaus ir asocijuotuosius subjektus:

215.1.1. kontroliuojamus ne VSS;

215.2.2. asocijuotuosius subjektus;

215.2.3.. kitus subjektus:

215.2.3.1.. investicijas į viešąsias įstaigas;

215.2.3.2. investicijas į kitus subjektus.

216. VSS gali turėti šių rūšių trumpalaikio finansinio turto:

216.1. per vienus metus gautinos sumos (įskaitant ilgalaikių gautinų sumų einamųjų metų dalį).

216.2. trumpalaikių investicijų;

216.3. pinigų ir pinigų ekvivalentų, kurie skirstomi:

216.3.1. pagal pinigų buvimo vietą:

216.3.1.1. į pinigus bankų sąskaitose (įskaitant mokėjimo korteles);

216.3.1.2. į grynuosius pinigus (kasoje);

216.3.1.3. į pinigus, kurių naudojimas laikinai apribotas;

216.3.1.4. į pinigus kelyje;

216.3.1.5. į pinigų ekvivalentus;

216.3.2. pagal valiutą:

216.3.2.1. eurai;

216.3.2.2. kita valiuta;

216.3.3. pagal pinigų paskirtį:

216.3.3.1. į biudžeto asignavimus;

216.3.3.2. į nebiudžetines lėšas;

216.3.3.3. į biudžetinių įstaigų pajamų lėšas.

216.3.3.4. kito trumpalaikio finansinio turto.

217. Nuosavybės metodu apskaitoma:

217.1. investicijos į kontroliuojamus ne VSS, tai gali būti investicijos į savivaldybės įmones, akcines ir uždarąsias akcines bendroves, įnašai į viešųjų įstaigų kapitalą, kai VSS turi daugiau nei 50 proc. balsavimo teisių.

217.2. investicijos į asocijuotuosius ne VSS apima investicijas į savivaldybės įmones, akcines ir uždarąsias akcines bendroves, kai VSS turi daugiau nei 20 proc., bet mažiau nei 50 proc. (imtinai, t.y. turint 50 proc. balsavimo teisių – asocijuotas subjektas) balsavimo teisių.

218. Investicijos į kontroliuojamus ne VSS įsigijimo momentu registruojamos įsigijimo savikaina, o kiekvieno ataskaitinio laikotarpio pabaigoje rodomos, taikant nuosavybės metodą.

219. Po pirminio pripažinimo investicijos į kontroliuojamus ne viešojo sektoriaus ir asocijuotuosius subjektus, kai VSS turi 20 proc. ir daugiau balsavimo teisių, jų apskaitoje registruojamos taikant nuosavybės metodą.

220. Steigdami bendrovę ar pirkdami visas bendrovės akcijas ar jų dalį, VSS gali už akcijas atsiskaityti pinigais ir (arba) kitu turtu. Akcijos VSS apskaitoje registruojamos įsigijimo savikaina (ją įvertinant sumokėta pinigų suma) ir (arba) kito turto, kuris yra perduodamas bendrovei steigti arba akcijoms įsigyti (pvz., užuot sumokėjusi už steigiamos įmonės akcijas pinigais, VSS įmonei kaip įnašą į kapitalą perduoda kompiuterinę įrangą), perimtų įsipareigojimų tikrąja verte. Į įsigijimo savikainą neturi būti įskaičiuojamos kitos tiesioginės išlaidos, susijusios su investavimu į ne VSS arba su jo steigimu (pvz., teisinės paslaugos, notaro paslaugos, turto vertinimo paslaugos, konsultacijos, komisiniai pinigai ir pan.). Jos pripažįstamos einamojo laikotarpio finansinės ir investicinės veiklos sąnaudomis. Netiesioginės išlaidos, tokios kaip tarnautojų (darbuotojų) atlyginimai, ilgalaikio turto nusidėvėjimas, VSS įsigijimo savikainai nepriskiriamos.

221. Investicijos į viešąsias įstaigas yra lygios įnašų (piniginių ir nepiniginių) į viešųjų įstaigų kapitalą vertei.

222. VSS, įsigydamas ne VSS akcijų, turi apskaičiuoti prestižą, kaip nustatyta 14 VSAFAS „Jungimai ir investicijos į asocijuotuosius subjektus“. Prestižas rodomas tik konsoliduotajame finansinių ataskaitų rinkinyje.

223. Kiekvieno ataskaitinio laikotarpio pabaigoje kontroliuojamų ir asocijuotųjų subjektų rezultatus VSS rodo finansinio turto sąskaitose, taikydama nuosavybės metodą, kaip nustatyta 14 VSAFAS „Jungimai ir investicijos į asocijuotuosius subjektus“.

224. Jei taikant nuosavybės metodą VSS nuostolių dalis kontroliuojamame (asocijuotajame) subjekte viršija jo investicijų balansinę vertę, o subjektas neketina kompensuoti kontroliuojamo ar asocijuotojo ne viešojo sektoriaus subjekto nuostolių, įstaiga pripažįsta nuostolių sumą, lygią savo investicijų vertei, ir investicijas rodo nuline verte.

225. Tik jei VSS įsipareigoja kompensuoti kontroliuojamo (asocijuotojo) subjekto nuostolius ar prisiima kitų įsipareigojimų, o investicijų į kontroliuojamą ar asocijuotąjį subjektą vertė jau lygi nuliui, apskaitoje užregistruojamas įsipareigojimas.

226. Jei įsipareigojimo kompensuoti nuostolius ir kitų įsipareigojimų nėra prisiimta, nuostoliai, viršijantys investicijų vertę, užregistruojami nebalansinėse sąskaitose.

227. Kai kontroliuojamo ar asocijuotojo subjekto veikla tampa pelninga, VSS pradeda rodyti savo finansinėse ataskaitose pelno dalį tik padengęs nebalansinėse sąskaitose užregistruotus nuostolius.

228. Bendrovė, registruojama VSS apskaitoje taikant nuosavybės metodą, ekonominę naudą teikia ne biudžetinei įstaigai, o savivaldybei, dėl to grynosios pajamos iš gautų dividendų

VSS apskaitoje neregistruojamos. Kai VSS kontroliuojamas arba asocijuotasis subjektas paskelbia teigiamus rezultatus, VSS juos registruoja savo apskaitoje didindamas investicijas nuosavybės metodu. Kai paskelbiami dividendai, VSS perkelia sumą, lygią paskelbtų dividendų vertei, iš investicijų sąskaitos į einamųjų metų sukauptą perviršio arba deficito sąskaitą. Taip pat registruojami gautini ir pervestini į biudžetą dividendai.

229. VSS, perdavęs visas bendrovės akcijas ar jų dalį valstybės įmonei Valstybės turto fondui, apskaitoje registruoja investicijų nurašymą. Perduodamų akcijų verte mažinamos finansavimo sumos, gautos ilgalaikiam turtui įsigyti.

230. VSS, perdavęs visas bendrovės akcijas ar jų dalį kitam VSS, apskaitoje registruoja investicijų nurašymą. Atitinkamai perduotų akcijų verte mažinamos finansavimo sumos, gautos ilgalaikiam turtui įsigyti.

231. Jeigu bendrovė, kurios akcijų turi VSS, reorganizavimo metu padalijama į dvi bendroves ir po padalijimo VSS investicijų į vieną bendrovę arba į abi iš jų dalis sumažėja ir tampa mažesnė negu 20 proc., tai investicija į bendrovę, kurios akcijų VSS turi mažiau nei 20 proc., įvertinama taikant savikainos metodą.

232. Savikainos metodu apskaitoma:

232.1. investicijos į kontroliuojamus konsoliduojamus subjektus, t.y. į viešąsias įstaigas, kurios yra VSS;

232.2. investicijos į viešąsias įstaigas, uždarašias akcines bendroves ir akcines bendroves, kuriose VSS turi mažiau negu 20 proc. balsavimo teisių.

233. Investicijos į viešąsias įstaigas yra lygios įnašų (piniginių ir nepiniginių) į VSS nuosavą kapitalą vertei (jų steigimo metu ir vėliau).

234. Jei viešajai įstaigai perduodamos lėšos ar turtas, kurie laikomi parama, VSS apskaitoje investicijų padidėjimas neregistruojamas (pvz., fizinis asmuo per VSS skyrė viešajai įstaigai lėšų renginiui, kurio paskirtis atitinka viešosios įstaigos įstatuose nustatytus tikslus).

235. Teisės aktų nustatyta tvarka įsigyjant nekontroliuojamo subjekto akcijų ir darant įnašus į viešąją įstaigą, apskaitoje registruojamas finansinis turtas.

236. Nustačius, kad VSS negalės atgauti savo investicijų į nekontroliuojamą subjektą dalies arba viešajai įstaigai nutraukus savo veiklą, registruojamas finansinio turto nuvertėjimas.

237. VSS investicija, registruojama apskaitoje taikant savikainos metodą, ekonominę naudą teikia ne subjektui, o savivaldybei, dėl to grynosios dividendų pajamos viešojo sektoriaus subjekto apskaitoje neregistruojamos. Bendrovei paskelbus dividendus, viešojo sektoriaus subjekto apskaitoje registruojami gautini dividendai ir apskaičiuotos dividendų pajamos. Tuo pačiu metu yra registruojami pervestini į biudžetą dividendai ir mažinamos pripažintos pajamos. Bendrovei pervedus dividendus į biudžetą, VSS mažina pervestinus į biudžetą dividendus ir mažina gautinus dividendus.

219. Taikant savikainos metodą apskaitoje registruojamos investicijos pripažįstamos įsigijimo metu ir jų vertė nekoreguojama atsižvelgiant į bendrovės ar viešosios įstaigos veiklos rezultata.

238. Pinigai apskaitoje registruojami gavus finansavimo sumas iš finansavimo šaltinių ar (išankstinį apmokėjimą) už turto naudojimą, parduotas prekes, turtą, paslaugas, baudas, sumas už konfiskuotą turtą ir kitas netesybas ar kt.

239. Pinigų sumažėjimas registruojamas, kai grąžinami ilgalaikiai įsipareigojimai, pervedamos finansavimo sumos pavaldžioms įstaigoms ar kitiems subjektams, sumokamos socialinės pašalpos, grąžinamos gautos permokos, pervedamos sumos išteklių fondams ir kitiems viešojo sektoriaus subjektams už turto naudojimą, parduotas prekes, turtą, paslaugas, grąžinamos finansavimo sumos, sumokamos sumos, susijusios su vykdoma veikla.

240. VSS buhalteriai, registruodami pinigines operacijas (kasos išlaidas), pinigų apskaitą tvarko detalizuodami pagal šiuos požymius:

240.1. programą;

240.2. lėšų šaltinį;

240.3. valstybės ir savivaldybių biudžeto išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnį.

VII SKYRIUS

ATSARGŲ APSKAITA

241. Atsargas VSS pripažįsta ir registruoja apskaitoje, jei jos atitinka atsargų apibrėžimą, pateiktą 8 VSAFAS „Atsargos“.

242. Atsargos registruojamos pagal atsargų įsigijimo dokumentus (sąskaitą faktūrą, PVM sąskaitą faktūrą, kai jų nėra – gabenimo važtaraštį). Įsigytos ar pasigamintos atsargos apskaitoje registruojamos jų įsigijimo ar pasigaminimo savikaina.

243. VSS apskaitoje atsargos skirstomos į šias grupes:

243.1. medžiagos ir žaliavos: raštinės reikmenys (pavyzdžiui, popierius, segtuvai, rašikliai); ūkinės medžiagos (pavyzdžiui, statybinės medžiagos, dažai); švaros ir higienos prekės (pavyzdžiui, sanitarijos ir higienos paskirties priemonės); kuras, degalai (pavyzdžiui, benzinas, dyzelinas); transporto priemonių atsarginės dalys ir tepalai (pavyzdžiui, padangos, akumulatoriai); maisto produktai; medikamentai (pavyzdžiui, vaistai, vakcinos, tvarsliaiva); kitos medžiagos ir žaliavos;

243.2. ūkinis inventorių: turtas, kurio įsigijimo ar pasigaminimo savikaina mažesnė už nustatytą minimalią ilgalaikio materialiojo turto vertę, t. y. baldai (pavyzdžiui, kėdės, rašomieji stalai), ryšio priemonės ir organizacinė technika (pavyzdžiui, skaičiuotuvai, telefonai), elektros prietaisai (pavyzdžiui, radijo imtuvai, elektriniai virdukliai), įrankiai (pavyzdžiui, atsuktuvai, grąžtai ir kiti prietaisai), knygos ir kiti leidiniai (kai BĮ nėra atskiro bibliotekos funkcinio padalinio), specialieji drabužiai, avalynė ir patalynė (pavyzdžiui, chalatai, patalynė), spaudai ir ansapudai, kitas ūkinis inventorių;

243.3. nebaigtos gaminti produkcijos;

243.4. nebaigtų vykdyti sutarčių;

243.5. pagamintos produkcijos;

243.6. atsargų, skirtų parduoti (perduoti);

243.7. kito turto, skirto parduoti.

244. Įsigytos medžiagos ir žaliavos, kurias ateityje numatoma naudoti pagal atitinkamus investicijų projektus ilgalaikiam turtui kurti, priskiriamos prie ilgalaikio turto (nebaigtos statybos) ir registruojamos apskaitoje ilgalaikio turto sąskaitose pagal atskirus projektus.

245. Registruojant apskaitoje atsargų įsigijimo operaciją, įvedami šie duomenys:

245.1. įsigijimo data;

245.2. įsigijimo ar pasigaminimo savikaina;

245.3. atsargų grupė;

245.4. įsigijimo šaltinis;

245.5. detalizavimo požymis;

245.6. nurašymo iš balanso ir iš nebalansinės apskaitos pagrindas.

246. Kiekvienas VSS atsargų apskaitos registrą ir kitus į registrą įvedamus duomenis pasirenka savo nuožiūra.

247. Į atsargų įsigijimo savikainą įskaičiuojama:

247.1. pirkimo kaina, atėmus pirkimo metu žinomas ir taikytas nuolaidas bei nukainojimo sumas;

247.2. su įsigijimu susiję negrąžintini mokesčiai ir rinkliavos (muitai, akcizai, PVM ir kt.);

247.3. transporto (išskyrus transportavimo sąnaudas, kai gabenama įstaigos transportu), krovos ir kitos išlaidos, tiesiogiai priskirtinos atsargų įsigijimo išlaidoms.

248. Į atsargų įsigijimo savikainą neįskaitoma:

248.1. pirkimo PVM, jei mokestis yra grąžintinas iš biudžeto;

248.2. nuolaidos ir nukainojimo sumos;

248.3. viešųjų pirkimų organizavimo išlaidos;

248.4. konfiskuoto, valstybės paveldėto, bešeimininkio turto saugojimo ir tvarkymo išlaidos;

248.5. transporto ir krovos išlaidos, jeigu viešojo sektoriaus subjektas transportuoja atsargas savo transportu.

249. Atsargos, įsigytos užsienio valiuta, ir kitos su atsargų įsigijimu susijusios išlaidos užsienio valiuta apskaitoje registruojamos nacionaline valiuta pagal atsargų pirkimo dieną galiojusį Lietuvos banko nustatytą valiutos kursą ir vėliau dėl užsienio valiutos kurso pasikeitimo atsargų vertė neperskaičiuojama.

250. Nemokamai arba už simbolinį mokestį gautų atsargų įsigijimo savikaina laikoma jų grynoji galimo realizavimo vertė.

251. Kito turto (ilgalaikio materialiojo ir biologinio turto), skirto parduoti, perkelti į atsargų grupę, įsigijimo savikaina laikoma to turto likutinė (balansinė) vertė perkėlimo į atsargų grupę dieną.

252. Atsargų, priskiriamų prie ilgalaikio turto (nebaigtos statybos), apskaita tvarkoma šia nustatyta tvarka, neatsižvelgiant į tai, kad jos yra registruojamos ilgalaikio turto sąskaitose. Jeigu sukūrus ilgalaikį materialųjį turtą dalis atsargų lieka nepanaudotos, turi būti mažinami ilgalaikio turto sąskaitų ir didinami atsargų sąskaitų likučiai.

253. Nemokamai gautos atsargos apskaitoje registruojamos, jeigu yra galimybė jas parduoti ar panaudoti VSS veikloje. Tokios atsargos registruojamos grynąja realizavimo verte pagal dokumentą, kuriuo įrodomas atsargų gavimas. Jeigu nėra galimybės nemokamai gautų atsargų panaudoti veikloje arba parduoti, nes pasibaigęs jų galiojimo laikas arba dėl kitų priežasčių nelikę prekinės vertės, tai šios atsargos pripažįstamos atliekomis ir apskaitoje neregistruojamos.

254. Nemokamai gautos naudotos atsargos iš kito VSS, jei jos jau buvo iškeltos į užbalansines sąskaitas, apskaitomos tik užbalansinėse sąskaitose. Nemokamai gavus tokias atsargas iš kito VSS gautos finansavimo sumos neregistruojamos. Atsargas perduodantysis VSS pažymi atsargų perdavimo-priėmimo akte, kad atsargos perduodamos iš užbalansinės sąskaitos.

255. Jei atsargų įsigijimo išlaidos bus ar buvo apmokėtos iš finansavimo sumų arba jos gautos nemokamai, registruojamos finansavimo sumos.

256. Išlaidos, kurios susidarė atsargas gabenant į jų buvimo vietą ir sudarant sąlygas jas tinkamai naudoti, į atsargų įsigijimo savikainą įtraukiamos tik tuo atveju, kai atsargos dar nėra nurašytos iš apskaitos ir:

256.1. sąskaita faktūra už paslaugas gaunama tą mėnesį, kurį įsigytos atsargos, arba

256.2. žinoma tiksli išlaidų suma, ir šios išlaidos yra sukaupiamos atsargų įsigijimo momentu.

257. Gavus išlaidų pagrindimo dokumentus (pvz., sąskaitą faktūrą) ir užregistravus atsargas, finansavimo sumos registruojamos taip:

257.1. jei išlaidoms apmokėti gautos finansavimo sumos kitoms išlaidoms, registruojamas jų sumažėjimas ir registruojamos gautos finansavimo sumos nepiniginiam turtui;

257.2. jei išlaidoms apmokėti finansavimo sumos dar negautos ir mokėjimo paraiška dar nepersiųsta, tačiau išlaidos pagal sąmatą bus apmokėtos iš biudžeto asignavimų, registruojamos sukauptos finansavimo pajamos;

257.3. jei išlaidoms apmokėti finansavimo sumos dar negautos, bet mokėjimo paraiška persiųsta, registruojamos gautinos finansavimo sumos nepiniginiam turtui (o ne kitoms išlaidoms) įsigyti.

258. Kai nuolaidos ar nukainojimo sumos atsargų (medžiagų, žaliavų, ūkinio inventoriaus, kurie apskaitoje registruojami įsigijimo savikaina) įsigijimo metu nebuvo žinomos:

258.1. nuolaidų ar nukainojimo suma yra mažinami sąnaudų straipsniai, jei atsargos jau sunaudotos arba parduotos;

258.2. koreguojama atsargų įsigijimo savikaina, jei atsargos dar neperduotos naudoti, neparduotos ar neperleistos.

259. Nebaigta gaminti produkcija – produkcija, kuri ataskaitinio laikotarpio pabaigoje nėra visiškai baigta gaminti ir dėl tos priežasties nėra tinkama parduoti ar naudoti viešojo sektoriaus subjekto veikloje. Ši produkcija apskaitoje registruojama faktine jai priskirtų tiesioginių ir netiesioginių gamybos išlaidų suma per ataskaitinį laikotarpį.

260. Pagaminta produkcija registruojama apskaitoje pasigaminimo savikaina, kurią sudaro tiesioginės ir netiesioginės gamybos išlaidos. Detalus išlaidų priskyrimas tiesioginėms ir netiesioginėms išlaidoms nustatytas 8 VSAFAS „Atsargos“.

261. Atiduotos į gamybą medžiagos ar žaliavos registruojamos nebaigtos gaminti produkcijos sąskaitose pagal medžiagų ar žaliavų perdavimo ir priėmimo aktą.

262. Kiekvieno mėnesio paskutinę dieną viešojo sektoriaus subjekto atsakingas darbuotojas apskaičiuoja tiesiogines ir netiesiogines gamybos išlaidas, turėtas gaminant tą produkciją, ir parengia buhalterinę pažymą, kurioje nurodoma, kiek tiesioginių išlaidų ir kiek netiesioginių išlaidų pagal kiekvieną sąskaitų plano sąnaudų sąskaitą priskirta tai produkcijai pagaminti. Pagal paskutinės mėnesio dienos būklę apskaičiuota kitų tiesioginių ir netiesioginių gamybos išlaidų suma, išskyrus gamybai sunaudotas medžiagas ir žaliavas, mažinama sąnaudų ir didinama nebaigtos gamybos likučio suma.

263. Pagaminus produkciją, pagal pagamintos produkcijos aktą atsargos registruojamos pagamintos produkcijos sąskaitose ir mažinama nebaigtos gamybos sąskaitos likučio suma.

264. Atsargos, įsigytos užsienio valiuta, ir kitos su atsargų įsigijimu susijusios išlaidos užsienio valiuta apskaitoje registruojamos litais pagal atsargų pirkimo dieną galiojusį Lietuvos banko nustatytą valiutos kursą ir vėliau dėl užsienio valiutos kurso pasikeitimo atsargų vertė neperskaičiuojama.

265. Jeigu VSS turi nuvertėjusių atsargų, jos pagal kiekvieno ataskaitinio laikotarpio paskutinės dienos būklę įvertinamos grynąja realizavimo verte.

266. Atsargų grynoji realizavimo vertė nustatoma atsargoms, įtrauktoms į atitinkamą inventorizavimo aprašą-sutikrinimo žiniaraštį.

267. Jei atsargų grynoji realizavimo vertė yra didesnė už jų įsigijimo ar pasigaminimo savikainą, atsargų sąskaitų likučiai nekoreguojami.

268. Atsargos laikomos nuvertėjusiomis, jei atsargų grynoji realizavimo vertė mažesnė už jų įsigijimo savikainą. Tokiu atveju įsigijimo savikainos ir grynosios realizavimo vertės skirtumo suma registruojama atsargų nuvertėjimo sąskaitose, pripažįstant atitinkamo dydžio nuvertėjimo sąnaudas.

269. Atsargų įsigijimo savikaina mažinama iki grynosios realizavimo vertės, kai:

269.1. atsargos sugenda arba yra sugadintos;

269.2. atsargos visiškai ar iš dalies yra pasenusios;

269.3. atsargų pardavimo kaina sumažėjo;

269.4. atsargų, naudojamų viešosioms paslaugoms teikti, rinkos kainų sumažėjimas lemia pačios paslaugos kainos sumažėjimą ir akivaizdu, kad suteiktų paslaugų savikaina viršys joms teikti naudojamų atsargų grynąją realizavimo vertę.

270. Jei atsargos nebuvo sunaudotos, perduotos ar parduotos ilgiau negu 12 mėnesių, materialiai atsakingi arba atsakingi asmenys turi raštu nurodyti jų laikymo priežastis ir argumentus, kodėl jos laikomos. Jei argumentų nėra arba jie nepakankami, vadovaujantis atsargumo principu nustatyta tvarka turi būti apskaičiuojamas tokių atsargų nuvertėjimas.

271. Užregistravus atsargų, kurios buvo įsigytos iš finansavimo sumų arba buvo gautos nemokamai, nuvertėjimo sąnaudas, iš karto registruojamos finansavimo pajamos ir panaudotos finansavimo sumos.

272. Atsargų vertė mažinama iki grynosios realizavimo vertės pagal kiekvieną atsargų vienetą. Jeigu neįmanoma nustatyti vieno atsargų vieneto grynosios realizavimo vertės, panašūs ar susiję atsargų vienetai yra grupuojami pagal vartojamąsias savybes ar kitą pasirinktą požymį ir kiekvienos vienetų grupės vertė mažinama atskirai.

273. Atsargos, laikomos numatant jas perduoti nemokamai arba už simbolinę atlygį, turi būti vertinamos ne grynąja realizavimo verte, o įsigijimo arba pasigaminimo savikaina, t. y. jų nuvertėjimas neskaičiuojamas.

274. Išnykus aplinkybėms, dėl kurių buvo registruotas atsargų nuvertėjimas, grynoji realizavimo vertė nustatoma iš naujo, perskaičiuojamas atsargų nuvertėjimas ir registruojamas skirtumas tarp jo ir anksčiau registruoto atsargų nuvertėjimo, atitinkamai registruojant nuvertėjimo sąnaudų pokytį.

275. Atsargos, kurių grynoji realizavimo vertė gali būti nustatyta tik užsienio valiuta, turi būti parodytos grynąja realizavimo verte nacionaline valiuta pagal nustatymo metu galiojusį Lietuvos banko nustatytą valiutos kursą.

276. Atsargos inventorizuojamos remiantis Lietuvos Respublikos teisės aktais, nustatančiais atsargų inventorizacijos taisykles.

277. Už atsargų apskaitą atsakingas specialistas parengia inventorizavimo aprašą sutikrinimo žiniaraštį, nurodydamas atsargų vieneto pavadinimą, buvimo vietą, materialiai atsakingą asmenį ir kitus inventorizacijos taisyklėse išvardytus rekvizitus.

278. Atsargoms inventorizuoti VSS vadovo įsakymu sudaroma inventorizacijos komisija.

279. Inventorizacijos komisija, inventorizuodama atsargas:

279.1. jas suskaičiuoja, pasveria, išmatuoja arba naudoja kitus kiekio nustatymo būdus;

279.2. įvertina atsargų būklę, galimus kokybės pažeidimus ir natūralią netektį;

279.3. inventorizavimo apraše-sutikrinimo žiniaraštyje nurodo faktinį atsargų kiekį ir vertę;

279.4. inventorizavimo aprašuose-sutikrinimo žiniaraščiuose patvirtina atsargų buvimo ar nebuvimo faktą ir pastabose pažymi atsargų būklės pasikeitimus (pvz., įbrėžta, netinkama naudoti, sugadinta).

280. Radusi neužregistruotų atsargų, taip pat atsargų, kurioms pagrįsti nėra pirminių apskaitos dokumentų, komisija į inventorizavimo aprašą-sutikrinimo žiniaraštį įrašo trūkstamus šių atsargų duomenis ir techninius rodiklius.

281. Radusi atsargų perteklių, komisija nustato, kada ir kieno leidimu buvo įsigytos inventorizacijos metu rastos apskaitoje neužregistruotos atsargos, kur buvo nurašytos jų įsigijimo išlaidos.

282. Radusi skirtumų tarp atsargų likučių apskaitoje ir faktiškai rastų atsargų, komisija patikrina, ar šie skirtumai neatsirado dėl atsargų judėjimo inventorizacijos metu. Visi skirtumai, susiję su atsargų judėjimu iki faktinės inventorizacijos atlikimo dienos, turi būti pagrįsti apskaitos dokumentais. Jeigu tokių dokumentų nėra, skirtumus būtina nurodyti inventorizavimo apraše sutikrinimo žiniaraštyje, pagal kurį surašoma buhalterinė pažyma ir apskaitoje registruojamas atsargų trūkumas arba perteklius.

283. Inventorizacijos metu rastas atsargų perteklius įvertinamas grynąja realizavimo verte.

284. Inventorizacijos metu nustatyti rezultatai apskaitoje registruojami tokiais atvejais:

284.1. radus atsargų perteklių:

284.1.1. rastos neužregistruotos atsargos registruojamos atsargų įsigijimo savikainos sąskaitose ir registruojamos gautos finansavimo sumos;

284.1.2. rastos netinkamai nurašytos atsargos registruojamos atsargų įsigijimo savikainos sąskaitose, mažinamos pripažintos atitinkamos sąnaudos, finansavimo pajamos ir atkuriamos panaudotos arba perduotos finansavimo sumos;

284.2. radus atsargų trūkumą:

284.2.1. jeigu numatoma trūkumų sumas išieškoti, atsargų trūkumas registruojamas kaip išieškotinos sumos už padarytą žalą;

284.2.2. jeigu trūkumų išieškoti neįmanoma, registruojamos atsargų nurašymo sąnaudos ir tuo pačiu metu registruojamos panaudotos finansavimo sumos ir panaudotų finansavimo sumų, iš kurių atsargos buvo įsigytos, pajamos.

285. Atsargos nurašomos:

285.2. kai sunaudojamos veikloje (nurašoma pagal atsargų nurašymo aktą) :

285.2.1. ilgalaikio materialiojo turto priežiūrai, eksploatacijai, remontui, rekonstrukcijai ar naujai statybai (priklausomai nuo darbų teikiamo rezultato, t. y. esminis pagerinimas ar ne, sunaudotos atsargos yra priskiriamos turto savikainai arba sąnaudoms);

285.2.2. teikiant viešąsias paslaugas (pavyzdžiui, teikiant maitinimo paslaugą tam tikrai socialinei grupei);

285.2.3. VSS ūkio reikmėms;

285.3. perdavus naudojimui ūkinį inventorių.

286. Atsargos gali būti nurašomos, kai dėl įvairių priežasčių jų negalima naudoti šiais atvejais:

286.2. dėl trečiųjų asmenų veikos;

286.3. pripažinus atsargas nereikalingomis arba netinkamomis naudoti teisės aktų nustatyta tvarka, kai:

286.3.1. jos nepataisomai sugedo arba buvo sugadintos;

286.3.2. jų ekonomiškai netikslinga parduoti viešuosiuose prekių aukcionuose (kai laukiamos įplaukos, pardavus atsargas viešuosiuose prekių aukcionuose rinkos kainomis, būtų mažesnės už aukciono organizavimo išlaidas);

286.3.3. jų nepavyko parduoti viešuosiuose prekių aukcionuose Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka ir nėra daugiau kur jų panaudoti;

286.3.4. jos neatlygintinai perduotos kitiems subjektams, išskyrus atvejus, kai jos buvo apskaitomos tik užbalansinėse sąskaitose;

286.3.5. jos prarastos dėl stichinių nelaimių;

286.3.6. nustatytas jų trūkumas inventorizacijos metu, o trūkumas neišieškotinas;

286.3.7. jos parduotos.

287. Nurašius atsargas, registruojamos pagrindinės veiklos ar kitos veiklos sąnaudos:

287.2. atsargų nurašymo sąnaudos, jei atsargos buvo sugadintos, prarastos, pavogtos ir nėra galimybės nustatyti kaltininko arba išieškoti atsargų praradimo žalos iš kaltininko;

287.3. sunaudotų ir parduotų atsargų savikaina, jei atsargos buvo sunaudotos savo veikloje ar parduotos.

288. Registruojamos perduotos finansavimo sumos, jei atsargos perduotos kitiems VSS, išskyrus atvejus, kai kitiems VSS perduodamos tik užbalansinėse sąskaitose apskaitomos atsargos.

289. Atsargos nurašomos taikant konkrečių kainų metodą.

290. Atsargų sunaudojimas įforminamas atsargų nurašymo aktu. Jeigu perkamas didelis ir įvairiarūšis atsargų kiekis nurašymo akte nurodoma, kad nurašomos visos atsargos pagal konkrečią sąskaitą faktūrą, kurioje matosi atsargų detalizacija ir šis nurašymo aktas prisegamas prie sąskaitos faktūros.

291. Ūkio reikmėms sunaudoti degalai pripažįstami sąnaudomis pagal atsakingų asmenų parengtus kelionės lapus ir degalų nurašymo suvestinę, kurią tvirtina administracijos direktorius.

292. Atsargų nurašymo aktą parengia vadovo įsakymu paskirtas arba už turto apskaitą atsakingas specialistas.

293. Nurašant ilgalaikio materialiojo turto remonto, rekonstrukcijos ar naujos statybos atsargas, atskirai rengiamas kiekvieno ilgalaikio materialiojo turto objekto nurašymo aktas, nurodant šių objektų inventoriaus numerius (kai atliekamas remontas) arba investicijų projekto numerius (kai atliekama rekonstrukcija, vykdoma nauja statyba), o sunaudojus ilgalaikio materialiojo turto priežiūros ir eksploatavimo atsargas gali būti rengiamas vienas nurašymo aktas ir kiekvienos nurašomų atsargų pozicijos skiltyje „Pastaba“ turi būti nurodomi ilgalaikio materialiojo turto inventoriaus numeriai. Nurašius į sąnaudas atsargų įsigijimo savikainą, tuo pačiu metu pripažįstamos panaudotos finansavimo sumos ir panaudotų finansavimo sumų nepiniginiam turtui įsigyti pajamos.

294. Atsargos nurašomos pagal pripažinto nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti trumpalaikio turto nurašymo ir likvidavimo aktą. Pripažinto nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti trumpalaikio turto nurašymo ir likvidavimo aktą rengia už turto apskaitą arba kitas vadovo įsakymu paskirtas atsakingas specialistas įstaigos vadovo įsakymu sudarytos komisijos arba jo įgaliotų asmenų siūlymu. Pripažinto nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti trumpalaikio turto nurašymo ir likvidavimo aktą pasirašo įstaigos vadovas arba jo įgaliotas asmuo.

295. Atsargos, skirtos parduoti (perduoti), nurašomos pagal pardavimo sąskaitą faktūrą (ir) arba priėmimo ir perdavimo aktą nurodant jo surašymo datą.

296. Nurašius atsargas, įsigytas iš finansavimo sumų arba gautų nemokamai, poveikis finansavimo sumoms registruojamas taip:

296.1. jei atsargos sunaudotos savo veikloje (taip pat ir atiduotas naudoti ūkinis inventorių) – iš karto registruojamos panaudotos finansavimo sumos ir finansavimo pajamos;

296.2. jei atsargos perduotos kitiems viešojo sektoriaus subjektams – registruojamos perduotos finansavimo sumos, išskyrus atvejus, kai kitiems VSS perduotos tik užbalansinėse sąskaitose apskaitomos atsargos.

297. Ūkinis inventorių atiduodamas naudoti pagal turto atidavimo naudoti aktą. Aktą pasirašo šie asmenys:

297.1. vadovas arba vadovo įsakymu paskirtas kitas asmuo;

297.2. asmuo, išdavęs naudoti ūkinį inventorių;

297.3. asmuo, gavęs naudoti ūkinį inventorių.

297. Pagal pasirašytą turto atidavimo naudoti aktą atiduotas naudoti ūkinis inventorių nurašomas, pripažįstant nurašymo sąnaudas.

298. Visas atiduotas naudoti ūkinis inventorių, kurio įsigijimo savikaina didesnė nei 60,00 Eur (išskyrus specialiuosius drabužius, avalynę, patalynę, automobilių padangas ir akumulatorius), registruojamas nebalansinėse sąskaitose kontrolės tikslais (kiekine ir vertine išraiška).

2024-10-23 įsakymo Nr. 1-AI-498 redakcija

299. Atsargas sugadinus, praradus dėl materialiai atsakingo ar kito asmens kaltės ir jei yra galimybė atsargų praradimo žalą išieškoti iš šio asmens, registruojamos išieškotinos sumos už padarytą žalą iš atsakingų asmenų ir iš karto mažinamos gautos finansavimo sumos atsargoms ir didinamos finansavimo sumos kitoms išlaidoms, jeigu atsargos buvo įsigytos iš finansavimo sumų arba buvo gautos nemokamai.

300. Nebalansinėse sąskaitose registruojama:

300.1. atiduotas naudoti ūkinis inventorių;

300.2.. iš trečiųjų šalių priimtose saugoti atsargos;

300.3. prarastos atsargos ir ūkinis inventorių;

300.4. bešeimininkės atsargos iki tol, kol teisės aktų nustatyta tvarka jos pripažįstamos savivaldybės nuosavybe.

301. Ūkinis inventorių kontrolės tikslais registruojamas nebalansinėse sąskaitose kiekine ir vertine išraiška pagal materialiai atsakingus asmenis. Ūkinis inventorių gali būti nurašomas iš nebalansinių sąskaitų teisės aktų nustatyta tvarka jam susidėvėjus, jį sugadinus ar praradus. Iš kaltų asmenų išieškotinos sumos registruojamos mažinant pagrindinės arba kitos veiklos sąnaudas (atsargų savikaina).

302. Nebetinkamas naudoti arba prarastas ūkinis inventorių nurašomas iš nebalansinės apskaitos pagal ūkinio inventoriaus nurašymo aktą. Ūkinis inventorių iš nebalansinės sąskaitos nurašomas ūkinio inventoriaus nurašymo akto data.

303. Perduotas kitiems VSS ūkinis inventorių nurašomas iš užbalansinių sąskaitų pagal perdavimo priėmimo aktą.

304. Atsargų ūkinių operacijų sąskaitų korespondencijos naudojamos vadovaujantis Finansų ministerijos Pavyzdinio buhalterinės apskaitos vadovo Atsargų apskaitos tvarkos apraše nurodytais buhalteriniais įrašais.

305. Dokumentus rengia atsakingi darbuotojai, o tvirtina įstaigos vadovas arba jo įgaliotas asmuo.

VII SKYRIUS IŠANKSTINIŲ APMOKĖJIMŲ IR GAUTINŲ SUMŲ APSKAITA

306. Išankstinių apmokėjimų suma registruojama apskaitoje pagal mokėjimo pavedimo turinį.

307. Ateinančių laikotarpių sąnaudos apskaitoje registruojamos pagal pirkimo sąskaitą faktūrą ar kitą dokumentą (pvz., draudimo polisą), pagal kurį sąnaudų turima patirti ateinančiais laikotarpiais (pvz., gaunama sąskaita faktūra už laikraščio prenumeratą metams). Kiekvieno ketvirčio pabaigoje apskaitoje pripažįstamos patirtos sąnaudos mažinant ateinančių laikotarpių sąnaudas. Sąnaudos pripažįstamos proporcingomis dalimis per tiek mėnesių, kiek jos faktiškai bus patiriamos (pvz., laikraščio prenumeratos metams sąnaudos bus išskaidytos į dvylika lygių dalių ir registruojamos apskaitoje trijų mėnesių kiekvieno ketvirčio paskutinę dieną).

308. Gautinos sumos apskaitoje registruojamos tada, kai įstaiga įgyja teisę gauti pinigus ar kitą finansinį turtą pagal 17 VSAFAS „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“. Registruojamas gautinas sumas įstaiga turi įvertinti įsigijimo savikaina. Registruojant gautinas sumas, ir sąskaitoje faktūroje, ir apskaitoje būtina nurodyti tikslą atsiskaitymo terminą.

309. Pirminio pripažinimo metu gautinas sumas įstaiga registruoja apskaitoje įsigijimo savikaina.

310. VSS apskaitoje gautinos sumos yra grupuojamos pagal šiuos požymius:

310.1. mokėjimo terminą;

310.2. mokėtoją;

310.3. tikslą.

311. Pagal mokėjimo terminą gautinos sumos skirstomos (grupuojama VSS sąskaitų plano sąskaitose):

311.1. į ilgalaikes – tai gautinos sumos, kurias viešojo sektoriaus subjektas gaus po 12 mėnesių nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos;

311.2. į trumpalaikes:

311.1.1. į trumpalaikes – tai gautinos sumos, kurias tikimasi gauti per 12 mėnesių nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos;

311.1.2. į einamaisiais metais gautinų ilgalaikių sumų dalį – tai gautinų sumų, kurias VSS gaus po vieno metų, dalis, t. y. ji bus gaunama per 12 mėnesių nuo paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos.

312. Pagal mokėtoją (pirkėją) gautinos sumos skirstomos į gautinas sumas (grupuojama sąskaitų plano sąskaitose):

312.1. iš finansavimo sumų teikėjų;

312.2. iš pirkėjų;

312.3. iš darbuotojų;

312.4. iš kitų subjektų;

312.5. kitas gautinas sumas.

313. Pagal tikslą gautinos sumos skirstomos:

313.1. į gautinas finansavimo sumas: iš užsienio valstybių, iš tarptautinių organizacijų; iš Europos Sąjungos; iš valstybės biudžeto; iš savivaldybės biudžeto; iš kitų šaltinių.

313.2. gautinas sumas už turto naudojimą: gautinas nuomos mokestis už valstybinę žemę ir valstybinio vidaus vandenų fondo vandens telkinius; gautinos sumos už turto nuomą; kitos gautinos sumos už turto naudojimą;

313.3. gautinas sumas už parduotas prekes, turtą, paslaugas: už parduotas prekes; už suteiktas paslaugas; už parduotą turtą; įmokas už paslaugas švietimo, socialinės apsaugos ir kitose įstaigose; už leidimų ir kitų dokumentų išdavimą; kitas gautinas sumas už parduotas prekes, paslaugas ir turtą;

313.4. gautinas baudas, konfiskacijas ir kitas gautinas netesybas: gautinas baudas; gautinus delspinigius; kitas gautinas netesybas;

313.5. sukauptas gautinas sumas: sukauptas gautinas sumas iš biudžeto; sukauptas pajamas; kitas sukauptas gautinas sumas;

313.6. kitas gautinas sumas: gautinas sumas iš atskaitingų asmenų; išieškotinas sumas už padarytą žalą; gautinus dividendus; gautinas grąžintinas finansavimo sumas; gautinas rinkliavas; kitas gautinas sumas.

314. Ilgalaikės gautinos sumos (gautinos sumos už parduotą turtą, suteiktas paslaugas, jei atsiskaitymo terminas yra ilgesnis nei 12 mėnesių) registruojamos apskaitoje sąskaitų plano ilgalaikio

turto sąskaitose, o ilgalaikių gautinų sumų einamųjų metų dalis registruojama sąskaitų plano trumpalaikio turto sąskaitose:

314.1. registruojant ilgalaikes gautinas sumas, visa suma registruojama sąskaitų plano ilgalaikio turto sąskaitose įsigijimo savikaina;

314.2. metų pabaigoje ilgalaikė gautina suma įvertinama amortizuota savikaina, atėmus nuvertėjimo nuostolius. Kartu apskaičiuojama gautinų sumų dalis, kuri bus gauta per kitus 12 mėnesių nuo paskutinės ateinančio ketvirčio dienos, ir ji registruojama kaip ilgalaikių gautinų sumų einamųjų metų dalis sąskaitų plano trumpalaikio turto sąskaitose;

314.3. pagal kiekvieno ketvirčio paskutinės dienos būklę iš ilgalaikių gautinų sumų į trumpalaikes gautinas sumas (ilgalaikių gautinų sumų einamųjų metų dalį) iškeliami ta gautinų sumų dalis, kuri bus grąžinta per ateinančius 12 mėnesių.

315. Gautinos sumos už konfiskuotą turtą, baudos ir kitos netesybos registruojamos remiantis teismo sprendimu, delspinigių pažyma ar kitu teisės į netesybas įrodymo dokumentu jo įsigaliojimo dieną (arba tą dieną, kuri nustatyta teismo sprendime ar kitame dokumente). Kol nesibaigė apskundimo terminas, šios sumos registruojamos nebalansinėse sąskaitose, o vėliau atsižvelgiant į sumokėjimo tikimybę jos perkeliamos į balansines sąskaitas arba paliekamos nebalansinėse sąskaitose.

316. Sukauptos gautinos sumos iš savivaldybės biudžeto už pervestus nuompinigių ar sukauptos gautinos sumos už kitas pervestinas pajamas mažinamos iš karto, kai šios sumos įstaigai grąžinamos iš biudžeto, nepripažįstant finansavimo sumų. Jeigu VSS turi sąnaudų, kurios labiau tikėtina, nei netikėtina, bus kompensuotos iš finansavimo sumų, bet ataskaitinio laikotarpio pabaigoje jis nepateikė paraiškos finansavimo sumų davėjui, ataskaitinio laikotarpio pabaigoje VSS registruoja sukauptas gautinas sumas (sukauptas finansavimo pajamas) ir finansavimo pajamas.

317. Jeigu VSS pagal patvirtintą sąmatą ir (arba) finansavimo sutartį iš savo finansavimo sumų turi apmokėti kito subjekto turimas sąnaudas ir yra gavęs iš jo paraišką su sąnaudų patvirtinimo dokumentais, tačiau dar nėra pateikęs paraiškos gauti finansavimo sumas, ataskaitinio laikotarpio pabaigoje jis savo apskaitoje registruoja:

317.1. sukauptas gautinas sumas ir kitus trumpalaikius įsipareigojimus, jei sąnaudas padarė VSS;

317.2. sukauptas gautinas sumas (sukauptas finansavimo pajamas) ir finansavimo pajamas bei kitus trumpalaikius įsipareigojimus (sukauptas sąnaudas) ir finansavimo sąnaudas, jei sąnaudas padarė ne VSS.

318. Išieškotinos sumos už padarytą žalą registruojamos VSS apskaitoje pagal žalos įrodymo dokumentus žalos nustatymo dieną dokumente nurodyta verte:

318.1. jeigu išieškoma neturtinė žala arba priteista suma yra didesnė už prarasto ar sugadinto turto balansinę vertę, registruojamos kitos pajamos;

318.2. jeigu dėl padarytos žalos VSS prarado teisę į gautinas sumas, tai, registruojant išieškotinas sumas, mažinama gautina suma, į kurią VSS prarado teisę;

318.3. jeigu dėl padarytos žalos buvo padaryta sąnaudų, tai, registruojant išieškotinas sumas, mažinamos sąnaudos ir anksčiau pripažintos finansavimo pajamos.

319. Kitos sumos, gautinos iš mokėtojo (pirkėjo) pagal sąskaitą faktūrą ar kitą dokumentą, registruojamos sąskaitos faktūros ar kito dokumento išrašymo dieną.

320. Administracinių teisės pažeidimų kodekso nustatyta tvarka paskirtos baudos viešojo sektoriaus subjekto buhalterinėje apskaitoje registruojamos vadovaujantis Administracinių teisės pažeidimų kodekso nustatyta tvarka paskirtų baudų buhalterinės apskaitos rekomendacijų nuostatomis.

321. Registruojant apskaitoje gautinas sumas, reikia nurodyti šiuos papildomus detalizavimo požymius:

321.1. valstybės funkciją, kurią atliekant įgyta teisė į gautinas sumas arba atlikti išankstiniai apmokėjimai;

321.2. programą, kurią vykdant įgyta teisė į gautinas sumas arba pagal kurią atliktas išankstinis apmokėjimas.

322. Sudarant metinę finansinės būklės ataskaitą, vadovaujantis 17 VSAFAS „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“ ir 22 VSAFAS „Turto nuvertėjimas“, išankstinių apmokėjimų ir gautinų sumų balansinė vertė apskaitoje mažinama įvertintų abejotinų gautinų sumų dydžiu, t. y. sumos turi būti rodomos grynąja verte, atėmus nustatytas neatgautinas sumas.

323. Siekiant teisingai parodyti metinėje finansinės būklės ataskaitoje išankstinių apmokėjimų ir gautinų sumų vertę, išankstiniai apmokėjimai ir gautinos sumos rodomi grynąja verte, iš įsigijimo savikainos atėmus nuvertėjimą. Grynosios vertės koregavimas nėra gautinos sumos nurašymas, nes viešojo sektoriaus subjektas neatsisako pretenzijų į šias sumas.

324. VSS apskaitoje atskirai skaičiuojamas kiekvienos gautinos sumos nuvertėjimas, išskyrus žemės nuomos mokesčio mokėtojus. Žemės nuomos mokesčio nuvertėjimas skaičiuojamas visai gautinų sumų grupei.

325. Išankstinių apmokėjimų nuvertėjimo požymiai nurodyti 22 VSAFAS „Turto nuvertėjimas“, gautinų sumų nuvertėjimo požymiai nurodyti 17 VSAFAS „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“. Vertinant, ar ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais pripažinti nuostoliai dėl išankstinių apmokėjimų ir gautinų sumų nuvertėjimo išnyko arba sumažėjo, turi būti atsižvelgiama į požymius, nurodytus 17 VSAFAS „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“ ir 22 VSAFAS „Turto nuvertėjimas“.

326. Nustatant kiekvienos gautinos sumos ir išankstinio apmokėjimo balansinę vertę, kai nesilaikoma sutarties sąlygų, gautinos sumos ir išankstiniai apmokėjimai suskirstomi į grupes remiantis šiais kriterijais (gautinos sumos senatis pradedama skaičiuoti nuo mokėjimo termino pabaigos, bet ne nuo sąskaitos išrašymo dienos)

<i>Gautinų sumų ir išankstinių apmokėjimų grupės</i>	<i>Įsiskolinimas pavėluotas grąžinti</i>				
	<i>0 dienų</i>	<i>1–90 dienų</i>	<i>91–180 dienų</i>	<i>181–360 dienų</i>	<i>Daugiau kaip 361 diena</i>
	<i>Nuvertėjimas</i>				
<i>Pirkėjai (klientai)</i>	<i>0%</i>	<i>10%</i>	<i>25%</i>	<i>50%</i>	<i>100%</i>
<i>Išankstiniai apmokėjimai</i>	<i>0%</i>	<i>0%</i>	<i>0%</i>	<i>0%</i>	<i>100%</i>
<i>Paskolos</i>	<i>0%</i>	<i>0%</i>	<i>25%</i>	<i>50%</i>	<i>100%</i>
<i>Atskaitingi asmenys</i>	<i>0%</i>	<i>0%</i>	<i>0%</i>	<i>0%</i>	<i>100%</i>

327. Metų pabaigoje kiekvienai gautinų sumų ir išankstinių apmokėjimų grupei turi būti parengiamas gautinų sumų senaties žiniaraštį.

328. Pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui, remiantis gautinų sumų senaties žiniaraščiais, parengiami gautinų sumų ir išankstinių apmokėjimų vertės koregavimo žiniaraščiai.

329. Jeigu atkuriamas gautinų sumų, kurias registruojant buvo mažinamos įstaigos pajamos bei užregistruotos sukauptos pervestinos sumos ir kurios turi būti pervestos į savivaldybės biudžetą ar kitam VSS, nuvertėjimas, įstaiga registruoja gautinų sumų nuvertėjimo atkūrimą.

330. Gautinų sumų iš atskaitingų asmenų nuvertėjimas skaičiuojamas, kai nėra galimybės šių sumų per trumpą laikotarpį (vienus metus) išskaičiuoti iš įstaigos darbuotojų atlyginimo ir kai nėra rašytinio įstaigos tarnautojų (darbuotojų) įsipareigojimo padengti skolą.

331. Inventorizuojant gautinas sumas ir išankstinius apmokėjimus, vadovaujamosi apskaitos registras.

332. Norint inventorizuoti VSS gautinas sumas ir išankstinius apmokėjimus, rengiami tarpusavio atsiskaitymų suderinimo aktai(būtina rengti suderinimo aktus tarp atskirų VSS), kuriuose nurodoma data, pagal kurios būklę derinama gautina suma ir išankstiniai apmokėjimai, išankstinio apmokėjimo ar gautinos sumos vertė, jos atsiradimo pagrindas, data, dokumentų numeriai.

333. Gautina suma laikoma suderinta, kai gautinų sumų suderinimo aktą pasirašo abi šalys, patvirtindamos, kad sutinka su akte nurodyta likučio suma.

334. Jeigu mokėtojas (pirkėjas) nesutinka su nurodytu gautinos sumos ar išankstinio apmokėjimo likučiu, turi būti ieškoma nesutapimo priežasties. Jeigu randamas neatitikimas VSS apskaitoje, šis parengia tarpusavio atsiskaitymų suderinimo aktą pagal pakoreguotus duomenis ir aktą pakartotinai teikia mokėtojui (pirkėjui).

335. Suderinus išankstinius apmokėjimus ar gautinas sumas, sudaromas VSS išankstinių apmokėjimų ir gautinų sumų inventorizavimo aprašas-sutikrinimo žiniaraštis.

336. Atskiri inventorizavimo aprašai-sutikrinimo žiniaraščiai sudaromi inventorizuojant nesuderintas, laiku negrąžintas ir beviltiškas gautinas sumas.

337. Jei iki inventorizacijos pabaigos gautina suma nebuvo suderinta, VSS išankstinių apmokėjimų ir gautinų sumų inventorizavimo apraše-sutikrinimo žiniaraštyje nurodo nesuderintas gautinas sumas ir priežastis.

338. VSS gali nurašyti gautinas sumas tik tada, kai jos netenka teisės kontroliuoti šių sumų arba jų dalies.

339. Gautinos sumos nurašomos, kai:

339.1. apmokamos;

339.2.perduodamos kitam VSS;

339.3.nurašomos, anksčiau užregistravus jų nuvertėjimą (atsisakoma teisių į gautiną sumą, sueina senaties terminas);

339.4.grąžinamos ne pinigais.

340. Išankstinis apmokėjimas nurašomas, kai VSS gauna turtą pagal gautą iš anksto apmokėtą pirkimo sąskaitą faktūrą. Tuomet VSS registruoja mokėtiną sumą ir sumažina mokėtiną sumą tiekėjams išankstinio apmokėjimo suma.

341. Jeigu už atsargas sumokama iš anksto, o atsargos gaunamos anksčiau nei sąskaita faktūra, atsargų gavimo momentu registruojamos atsargos ir sukaupta mokėtina suma. Jeigu sąskaita faktūra už atsargas negaunama iki metų pabaigos, tai pagal metų paskutinės dienos duomenis išankstinio apmokėjimo suma mažinama sukaupta mokėtina suma tiekėjui už atsargas.

342. Išankstinių apmokėjimų ir gautinų sumų ūkinių operacijų sąskaitų korespondencijos naudojamos vadovaujantis Finansų ministerijos Pavyzdinio buhalterinės apskaitos vadovo Išankstinių apmokėjimų ir gautinų sumų apskaitos tvarkos apraše nurodytais buhalteriniais įrašais.

343. Nebalansinėse sąskaitose turi būti registruojama:

343.1 .gautinos sumos, į kurias neturima reikalavimo teisės arba kurias gauti tikimybė yra mažesnė nei 50 proc.;

343.2. gautinos sumos už konfiskuotą turtą baudos, ir kitos netesybos, kol nepasibaigęs šių netesybų apskundimo terminas.

344. Tos gautinos sumos, į kurias dar neturima reikalavimo teisės (pavyzdžiui, nepasibaigęs teismo sprendimo apskundimo terminas) arba gauti tikimybė mažesnė nei 50 proc. (pagal praėjusių finansinių metų duomenis) yra registruojamos nebalansinėse sąskaitose. Gavus reikalavimo teisę į gautinas sumas arba esant tikimybei jas atgauti daugiau kaip 50 proc. (pagal praėjusio ataskaitinio laikotarpio duomenis), gautinos sumos registruojamos balansinėse sąskaitose.

345. Gautinos baudos, sumos už konfiskuotą turtą ir kitos netesybos, registruojamos remiantis teismo sprendimu, delspinigių apskaičiavimo pažyma ar kitu teises į netesybas įrodymo dokumentu jo įsigaliojimo dieną (arba pagal jo įsigaliojimo datą, kuri numatyta teismo sprendime ar kitame dokumente), nebalansinėse sąskaitose, kol nepasibaigęs netesybų apskundimo terminas. Pasibaigus netesybų apskundimo terminui, atsižvelgiant į sumokėjimo tikimybę, gautinos netesybos perkeliama į balansines sąskaitas arba paliekamos nebalansinėse sąskaitose. Į balansines sąskaitas gautina suma perkeliama, kai ją gauti tikimybė, praėjusio ataskaitinio laikotarpio duomenimis, viršija 50 proc.

VIII SKYRIUS

FINANSAVIMO SUMŲ APSKAITA

346. Finansavimo sumos pripažįstamos ir registruojamos apskaitoje, jei atitinka 20 VSAFAS „Finansavimo sumos“ pateiktą sąvoką ir kriterijus.

347. Lėšos, kurias VSS pervedė į biudžetą ir vėl gavo iš biudžeto (paslaugų pardavimo, turto pardavimo ir kitos pajamos), nelaikomos finansavimo sumomis.

348. VSS apskaitoje finansavimo sumos skirstomos į gautinas ir gautas.

349. Gautinos ir gautos finansavimo sumos apskaitoje turi būti registruojamos pagal detalizavimo požymius, nurodant finansavimo sumos teikėją, valstybės funkcijas, programas, kurioms vykdyti skirtos finansavimo sumos, ir kitus požymius.

350. Gautinos finansavimo sumos apskaitoje registruojamos tuomet, kai tenkina bent vieną iš šio punkto sąlygų:

350.1. mokėjimo paraiška, neviršijanti programų sąmatose patvirtintų sumų ir tenkinanti kitus teisės aktų reikalavimus ar kitų finansavimo sumų teikėjų nustatytas taisykles, pateikiama Finansų skyriui, kitai finansuojančiai įstaigai ar asignavimų valdytojui;

350.2. paraiška ar ją atitinkantis dokumentas pateikiama pagal sudarytą VSS veiklos ar vykdomo projekto finansavimo (padarytų išlaidų kompensavimo) sutartį;

350.3. išimtiniais atvejais, pagal kitus dokumentus (pvz., pasirašius sutartį, neįpareigojančią teikti paraiškų ar jas atitinkančių dokumentų gauti finansavimo sumas, pateikus ataskaitą, priėmus sprendimus ir t. t.).

351. Patvirtinta programos sąmata ar sudaryta sutartis, neužtikrinanti privalomo finansavimo pagal tam tikras sąlygas, nėra pagrindas registruoti apskaitoje gautinas finansavimo sumas.

352. Pripažintos gautinomis finansavimo sumos apskaitoje registruojamos taip:

352.1. jeigu finansavimo sumos turi būti gautos jau padarytoms sąnaudoms kompensuoti, registruojamos gautinos finansavimo sumos, panaudotos finansavimo sumos ir ta pačia suma mažinamos sukauptos finansavimo pajamos;

352.2. jeigu finansavimo sumos turi būti gautos nepiniginiam turtui įsigyti, ateinančių laikotarpių sąnaudoms kompensuoti ar kitiems subjektams finansuoti, tai registruojamos tik gautinos finansavimo sumos .

353. Gautos finansavimo sumos apskaitoje registruojamos tada, kai faktiškai gaunamos lėšos į VSS sąskaitą, pervedamos tiesiogiai tiekėjams arba gaunamas nepiniginis turtas (natūra).

354. Faktiškai gavus apskaitoje užregistruotą gautiną finansavimo sumą arba jos dalį, gauta suma turi būti sumažinta gautina finansavimo suma ir užregistruota gauta finansavimo suma.

355. VSS nemokamai arba už simbolinį atlygį gautas turtas ne iš VSS apskaitoje registruojamas tikrąja verte, taip pat registruojamos gautos finansavimo sumos iš kitų šaltinių, lygios turto tikrajai vertei arba tikrosios vertės ir simbolinio atlygio skirtumui.

356. Jeigu turtas gaunamas iš kito VSS, tai turto perdavimo ir priėmimo akte turi būti pateikiama informacija apie turtą ir finansavimo sumas, taip pat nurodomas pirminis finansavimo sumų šaltinis, iš kurio perduodamas turtas įsigytas. Pavyzdžiui, jei vienas VSS neatlygintinai perdavė kitam VSS ilgalaikį materialųjį turtą, įsigytą iš Europos Sąjungos paramos lėšų, tai gavėjas apskaitoje registruoja finansavimo sumas, gautas iš Europos Sąjungos paramos lėšų, lygias gauto turto likutinei vertei.

357. Jei registruodamas gautinas arba gautas finansavimo sumas VSS negali nustatyti finansavimo sumų paskirties (nepiniginiam turtui ar išlaidoms), išskyrus valstybės ar savivaldybės biudžeto asignavimus, finansavimo sumos turi būti priskirtos finansavimo sumoms, skirtoms kitoms išlaidoms, iki to laiko, kol bus vadovo patvirtinta išlaidų sąmata. Kai patvirtinama sąmata, finansavimo sumos turi būti grupuojamos ir nurodoma tiksli jų paskirtis.

358. Jei registruodamas gautas finansavimo sumas VSS negali nurodyti finansavimo sumų šaltinio, tai finansavimo sumos turi būti priskiriamos tam šaltiniui, iš kurio per praėjusius ataskaitinius metus gauta daugiausia lėšų. Jei VSS, išlaikomas iš savivaldybės biudžeto, negali nustatyti, iš kokių lėšų buvo įsigytas turtas, nes neturi turto įsigijimo pagrindimo dokumentų, tai jis turi registruoti iš savivaldybės biudžeto gautas finansavimo sumas. Kai sužinomas tikslus finansavimo sumų šaltinis, finansavimo sumos perkeliama, nurodomas tikslus jų šaltinis.

359. Jeigu gautos finansavimo sumos kitoms išlaidoms panaudojamos atsargoms arba ilgalaikiam turtui įsigyti ar su turtu susijusioms išlaidoms, kuriomis didinama turto įsigijimo savikaina, padengti, jos turi būti grupuojamos pagal faktinį jų panaudojimą. Pavyzdžiui, gautos finansavimo sumos kitoms išlaidoms panaudojamos ilgalaikio materialiojo turto transportavimo paslaugoms apmokėti. Šios išlaidos įtraukiamos į įsigyto ilgalaikio materialiojo turto savikainą. Gautų finansavimo sumų dalis, kuria buvo apmokėtos transportavimo išlaidos, turi būti perkelta į gautas finansavimo sumas nepiniginiam turtui įsigyti.

360. Jei VSS padarytos išlaidos buvo pripažintos netinkamomis finansuoti (pvz., paramos lėšomis), subjektas turi mažinti pripažintas finansavimo pajamas ir sukaupas pajamas, jei jos buvo užregistruotos, taip pat gautinas finansavimo sumas, jei jos buvo užregistruotos. Jei VSS padarytos išlaidos bus finansuojamos iš kito finansavimo šaltinio, bet įstaiga dar nepriėmė sprendimo iš kokio, tai turi būti registruojamos finansavimo iš kitų šaltinių pajamos ir sukaupos pajamos. Priėmus sprendimą, iš kokio šaltinio VSS finansuos šias išlaidas, registruojamos finansavimo pajamos iš tam tikro šaltinio. Jei VSS išlaidos buvo padarytos neteisėtai, VSS turi mažinti pripažintas sąnaudas ir registruoti gautiną sumą.

361. Pasibaigus ataskaitiniams metams, VSS nepanaudotos finansavimo sumos, kurios teisės aktų nustatyta tvarka turi būti grąžinamos, perkeliama į grąžintinas finansavimo sumas.

362. Visos VSS gaunamos ir perduodamos finansavimo sumos turi būti grupuojamos, atsižvelgiant į finansavimo sumų paskirtį pagal VSS pavyzdinio sąskaitų plano sąskaitas, tai yra:

- 362.1. finansavimo sumos ilgalaikiam turtui įsigyti;
- 362.2. finansavimo sumos biologiniam turtui įsigyti;
- 362.3. finansavimo sumos atsargoms įsigyti;

362.4. finansavimo sumos kitoms išlaidoms.

363. Visos VSS gaunamos ir perduodamos finansavimo sumos grupuojamos pagal finansavimo šaltinius. Grupuoti privaloma pagal VSS privalomojo bendrojo sąskaitų plano sąskaitas, tai yra:

363.1. finansavimo sumos iš užsienio valstybių (pvz., finansinė parama iš Norvegijos Karalystės Vyriausybės);

363.2. finansavimo sumos iš tarptautinių organizacijų (pvz., lėšos iš Pasaulio banko, Jungtinių Tautų Organizacijos);

363.3. finansavimo sumos iš Europos Sąjungos (finansinė parama);

363.4. finansavimo sumos iš valstybės biudžeto (neįskaitant Europos Sąjungos struktūrinių fondų finansinės paramos);

363.5. finansavimo sumos iš savivaldybės biudžeto ;

363.6. finansavimo sumos iš kitų šaltinių (pvz., trečiųjų juridinių asmenų parama, 2 proc. gyventojų pajamų mokesčio, socialinei įstaigai trečiųjų asmenų padovanotas turtas).

364. Finansavimo pajamos pripažįstamos atsižvelgiant į 20 VSAFAS „Finansavimo sumos“ nuostatas.

365. Finansavimo pajamos pripažįstamos pagal kaupimo principą – gautos finansavimo sumos arba jų dalys pripažįstamos pajamomis tais laikotarpiais, kuriais padarytos sąnaudos.

366. Finansavimo pajamos pripažįstamos kiekvieną mėnesį visai sąnaudų sumai, jas registruojant ne vėliau kaip per 10 darbo dienų pasibaigus atitinkamam mėnesiui

367. Registruojant apskaitoje visas su finansavimo pajamomis dvejybiniu įrašu susijusias sumas, būtina nurodyti, kokiai valstybės funkcijai atlikti ar programai vykdyti buvo pripažintos finansavimo pajamos, naudojant detalizavimo požymius.

368. Finansavimo sumos, skirtos nematerialiajam, ilgalaikiam materialiajam ir biologiniam turtui įsigyti, pripažįstamos finansavimo pajamomis:

368.1. registruojant turto nusidėvėjimą (amortizaciją);

368.2. registruojant turto nuvertėjimą;

368.3. registruojant turto pardavimą ar perleidimą ne viešojo sektoriaus subjektams;

368.4. nurašant į sąnaudas sugadintą ar dėl kitų priežasčių netinkamą naudoti turtą.

369. Finansavimo sumos finansiniam turtui įsigyti pripažįstamos finansavimo pajamomis, kai finansinis turtas yra nurašomas iš apskaitos arba registruojamas tokio turto nuvertėjimas. Visi kiti finansinio turto vertės pasikeitimo atvejai finansavimo pajamoms neturi įtakos.

370. Finansavimo sumos atsargoms įsigyti pripažįstamos finansavimo pajamomis:

370.1. perdavus ūkinį inventorių naudoti įstaigos veikloje;

370.2. sunaudojus medžiagas ir žaliavas veikloje;

370.3. pardavus atsargas;

370.4. atsargoms nuvertėjus;

370.5. nurašius pripažintas nereikalingomis, netinkamomis (negalimomis) naudoti atsargas.

371. Finansavimo sumos kitoms išlaidoms kompensuoti pripažįstamos finansavimo pajamomis, kurios lygios turėtų sąnaudų sumai, tą patį mėnesį, kurį jos padarytos.

372. Finansavimo pajamos mažinamos, kai:

372.1. kompensuojamos padarytos sąnaudos, kurios jau buvo pripažintos finansavimo pajamomis, pvz., nuomotojas kompensuoja dalį patalpų remonto išlaidų;

372.2. registruojamas ilgalaikio turto nuvertėjimo nusidėvėjimas;

372.3. registruojamas ilgalaikio, biologinio turto ar atsargų nuvertėjimo panaikinimas;

372.4. registruojamas nurašyto ilgalaikio materialiojo turto išmontuotų dalių pajamavimas į atsargas.

373. Gautų finansavimo sumų dalis gali būti perduodama kitiems VSS (neatsižvelgiant į pavaldumą) programoms vykdyti. Perduotos finansavimo sumos nelaikomos panaudotomis ir nepripažįstamos finansavimo pajamomis, nes VSS tik perduoda finansavimo sumas kitam VSS (veikia kaip tarpininkas). Finansavimo sumos, kurios nebuvo panaudotos VSS pajamoms uždirbti ir buvo perduotos VSS, laikomos perduotomis finansavimo sumomis.

374. VSS finansavimo sumos (gautos) mažinamos kitiems VSS perduotų finansavimo sumų verte.

375. Perduota finansavimo suma apskaitoje turi būti detalizuojama pagal VSS, kuriems skiriamos finansavimo sumos, valstybės funkcijas, programas, finansavimo šaltinius, valstybės ir savivaldybių biudžetų išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnius ir kitus įstaigos nustatytus detalizavimo požymius.

376. Jeigu VSS nemokamai perleidžia kitam VSS nepiniginį turtą, įsigytą ne iš uždirbtų pajamų, o iš finansavimo sumų, apskaitoje registruojama perduota finansavimo suma, o finansavimo pajamos nepripažįstamos.

377. Jeigu perduotos kitam VSS finansavimo sumos grąžinamos, apskaitoje užregistruojamas perduotų finansavimo sumų sumažėjimas pagal pirminį šaltinį (iš kurio buvo perduotos finansavimo sumos).

378. VSS patiria finansavimo sąnaudų, kai:

378.1. iš savo uždirbtų pajamų (iš suteiktų paslaugų, turto nuomos, turto pardavimo pajamų) finansuoja kito subjekto išlaidas;

378.2. finansavimo sumas perduoda kitiems ne VSS programoms vykdyti.

379. Finansavimo sąnaudos registruojamos tuo pačiu metu, kai registruojama kitam subjektui mokėtina finansavimo suma, arba gavus sutartyje nurodytus dokumentus.

380. Kiekvieno mėnesio pabaigoje registruojant apskaitoje sukauptas sąnaudas, turi būti užregistruotos ir finansavimo pajamos.

381. Kiekvieno mėnesio pabaigoje VSS patikrina, ar per mėnesį pripažintų finansavimo pajamų suma atitinka per mėnesį pripažintų sąnaudų sumą pagal kiekvieną valstybės funkciją, programą ir lėšų šaltinį.

382. Jei randama neatitikimų, reikia patikrinti, ar finansavimo pajamos buvo tinkamai pripažintos ir, jei reikia, atlikti koregavimo įrašus.

383. Finansavimo pajamų sumos turi atitikti sąnaudų sumas pagal kiekvieną iš minėtų požymių, išskyrus sąnaudas, susijusias su pajamomis, gautomis:

383.1. už suteiktas paslaugas;

383.2. už turto naudojimą;

383.3. už turto pardavimą.

384. Pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui, VSS per 20 darbo dienų turi parengti ir pateikti kiekvienai ją finansuojančiai institucijai pažymą, kurioje turi būti nurodyta ši informacija pagal paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos būklę:

384.1. sukauptos finansavimo pajamos pagal jų paskirtį (nepiniginiam turtui ar kitoms išlaidoms), kiekvieną valstybės funkciją, programą, finansavimo šaltinį;

384.2. gautinos finansavimo sumos pagal jų paskirtį (nepiniginiam turtui ar kitoms išlaidoms), kiekvieną valstybės funkciją, programą, finansavimo šaltinį;

384.3. gautos finansavimo sumos pagal jų paskirtį (nepiniginiam turtui ar kitoms išlaidoms), kiekvieną valstybės funkciją, programą, finansavimo šaltinį;

384.4. grąžintinos finansavimo sumos pagal jų paskirtį (nepiniginiam turtui ar kitoms išlaidoms), kiekvieną valstybės funkciją, programą, finansavimo šaltinį.

385. Jei VSS gauna pažymą iš kito subjekto, kuriam buvo pervedęs finansavimo sumas, tai jis turi užregistruoti apskaitoje įrašus pagal pažymoje nurodytą finansavimo sumų paskirtį (nepiniginiam turtui ar išlaidoms), kiekvieną valstybės funkciją, programą, finansavimo šaltinį, valstybės ir savivaldybių biudžetų išlaidų ekonominės klasifikacijos straipsnius:

385.1. jei VSS nurodė apskaitoje užregistravęs sukauptas finansavimo pajamas, Finansų skyrius (ar kitas finansavimo sumų teikėjas) savo apskaitoje turi užregistruoti sukauptas mokėtinas sumas;

385.2. jei VSS nurodė apskaitoje užregistravęs gautinas finansavimo sumas, Finansų skyrius (ar kitas finansavimo sumų teikėjas) turi patikrinti, ar užregistruotos mokėtinos finansavimo sumos atitinka biudžetinių įstaigų nurodytas gautinas finansavimo sumas;

385.3. jei VSS, gavęs finansavimo sumas, nurodė, kad apskaitoje turi užregistravęs grąžintinas finansavimo sumas, Finansų skyrius (ar kitas finansavimo sumų teikėjas) apskaitoje turi užregistruoti gautinas grąžintinas finansavimo sumas ir mažinti perduotas finansavimo sumas arba finansavimo sąnaudas, atsižvelgdamas į tai, iš kokių lėšų ir kuriam subjektui buvo suteiktos finansavimo sumos.

386. Nesuderinus gautoje pažymoje rastų neatitikimų ar abejotinų įrašų, pažymą pateikusio subjekto (finansavimo sumų gavėjo) apskaitoje turi būti daromi taisymai pagal finansavimo sumų teikėjo nurodymus. Apskaitoje atlikus koregavimus, turi būti pateikiama nauja pažyma.

387. Finansavimo sumų (gautos, panaudotos, perduotos ir grąžintos) sąskaitos turi būti uždaromos pagal kiekvieną valstybės funkciją, programą, finansavimo šaltinį ir kitus detalizavimo požymius.

IX SKYRIUS PAJAMŲ APSKAITA

388. Pajamos pripažįstamos pagal kaupimo principą, vadovaujantis 10 VSAFAS „Kitos pajamos“ ir 20 VSAFAS „Finansavimo sumos“. Pajamos negali būti pripažįstamos, jei negalima patikimai įvertinti sąnaudų.

389. Pagal palyginimo principą pajamos ir sąnaudos, susijusios su ta pačia ūkine operacija arba įvykiu, turi būti pripažįstamos tą patį ataskaitinį laikotarpį.

390. Pajamų pripažinimo sąlygos taikomos kiekvienai pajamų grupei atskirai.

391. Visos VSS pajamos veiklos rezultatų ataskaitai sudaryti skirstomos į:

391.1. pagrindinės veiklos;

391.2. kitos veiklos;

391.3. finansinės ir investicinės veiklos.

392. Pagrindinės veiklos pajamomis laikomos pajamos, gautos vykdant VSS nuostatuose nustatytą veiklą. Pajamos, gautos iš veiklos, kuri pagal nuostatus nepriskirtina pagrindinei veiklai, priskiriamos kitos veiklos pajamoms pvz. ilgalaikio turto pardavimo pajamos, nuomos pajamos, nereikalingų atsargų paravavimo pajamos, turto naudojimo pajamos, baudų, sumų už konfiskuotą turtą ir kitų netesybų, susijusių su kita nei finansinė ar investicine veikla pajamos ir pan.

393. Finansinės ir investicinės veiklos pajamas sudaro pelnas dėl valiutos kurso pasikeitimo, baudų ir delspinigių pajamos, palūkanų pajamos, dividendų pajamos (jas gali gauti savininko teises įgyvendinantis VSS), kitos finansinės investicinės veiklos pajamos.

394. VSS apskaitoje pajamos pagal pobūdį skirstomos į šias grupes (grupuoti privaloma pagal įstaigų sąskaitų plano sąskaitas):

394.1. finansavimo pajamas:

394.1.1. panaudotų finansavimo sumų nepiniginiam turtui įsigyti pajamas;

394.1.2. panaudotų finansavimo sumų kitoms išlaidoms pajamas;

394.2. turto naudojimo pajamas (pagal nuomos ir kitas turto naudojimo sutartis);

394.3. prekių, turto, paslaugų pardavimo pajamas, skirstomas į šiuos pogrupius:

394.3.1. pajamas už suteiktas paslaugas;

394.3.2. pajamas už išlaikymą švietimo, socialinės apsaugos ir kitose įstaigose;

394.3.3. pelną iš turto perleidimo;

394.3.4. kitas pajamas už parduotas prekes, turtą, paslaugas;

394.4. finansinės ir investicinės veiklos pajamas;

394.5. kitas pajamas.

395. Su pajamomis susijusios operacijos registruojamos šiose VSS sąskaitų plano sąskaitų grupėse:

395.1. apskaičiuotos pajamos – registruojamos įstaigų uždirbtos (apskaičiuotos) pajamos;

395.2. pervestinos sumos – mažinamos įstaigų pajamos neatlygintinai pervestinomis į biudžetus sumomis;

395.3. gautinų sumų sumažėjimas – mažinamos neatlygintinai pervestinos į biudžetą pajamos, jei užregistruotas gautinos sumos nuvertėjimas.

396. Turto naudojimo pajamos pripažįstamos tą ataskaitinį laikotarpį, kurį uždirbamos. Pajamos registruojamos neatsižvelgiant į tai, ar buvo sumokėta už turto naudojimą, ar ne.

397. Uždirbtos turto naudojimo pajamos registruojamos pagal sąskaitas faktūras, kai sąskaitos faktūros išrašomos už einamąjį mėnesį.

398. Uždirbtos pajamos nepripažįstamos pagal sąskaitas faktūras, kurios išrašytos už keletą ateinančių mėnesių. Tada registruojamos ateinančių laikotarpių pajamos, kurios pajamomis pripažįstamos kiekvieno mėnesio pabaigoje.

399. Gavus išankstinius apmokėjimus, pajamos nepripažįstamos, o registruojamos ateinančių laikotarpių pajamos arba gauti išankstiniai apmokėjimai. Jei išankstinio apmokėjimo sąskaita neišrašoma, registruojami gauti išankstiniai apmokėjimai. Pajamos pripažįstamos mėnesio pabaigoje tais atvejais, kai apskaičiuojama tiksli uždirbtų pajamų suma, neatsižvelgiant į pinigų gavimo momentą ir sumą.

400. Pridėtinės vertės mokestis pajamomis nepripažįstamas.

401. Kompensacija už padarytas komunalines išlaidas nepripažįstama pajamomis. Išrašant sąskaitą faktūrą kitam VSS už komunalinius patarnavimus, kurie bus kompensuoti, būtina pažymėti, kad tai yra kompensuojamos išlaidos. Surinktomis sumomis už padarytas komunalines išlaidas sumokama pagal pateiktas sąskaitas komunalinių paslaugų tiekėjams.

402. Gavę turto naudojimo pajamų (nuompinigių) įplaukų, VSS privalo pervesti jas Finansų ir apskaitos skyriaus biudžeto sąskaitą.

403. VSS pagal poreikį pateikia Finansų ir apskaitos skyriui prašymą grąžinti lėšas, pagal kurį lėšos pervedamos į jų sąskaitas.

404. Turto naudojimo įplaukos naudojamos pagal Biudžeto sandaros įstatyme numatytą biudžetinių įstaigų pajamų panaudojimo tvarką ir vadovo patvirtintą sąmatą.

405. Uždirbtos paslaugų pardavimo pajamos registruojamos tada, kai pasirašomas paslaugų perdavimo ir priėmimo aktas arba kitas paslaugų suteikimo faktą įrodantis dokumentas. Kai yra teikiamos periodinės paslaugos pagal ilgalaikes sutartis, uždirbtos pardavimo pajamos registruojamos kas mėnesį, taip pat registruojamos sukauptos pajamos, atsižvelgiant į sutartyje nustatytus paslaugų teikimo terminus ir sąlygas.

406. Gavus išankstinius apmokėjimus, pajamos nepripažįstamos, o registruojamos ateinančių laikotarpių pajamos arba gauti išankstiniai apmokėjimai. Jei išankstinio apmokėjimo sąskaita neišrašoma, registruojami gauti išankstiniai apmokėjimai. Pajamos pripažįstamos mėnesio pabaigoje tais atvejais, kai apskaičiuojama tiksli uždirbtų pajamų suma, neatsižvelgiant į pinigų gavimo momentą ir sumą.

407. VSS, gavę įplaukų iš parduotų paslaugų, privalo pervesti jas į Finansų ir apskaitos skyriaus biudžeto sąskaitą.

408. VSS išlaidoms finansuoti iš gautų pajamų už suteiktas paslaugas pateikia Finansų ir apskaitos skyriui paraišką, pagal kurią lėšos pervedamos į jų sąskaitas.

409. Suteiktų paslaugų pajamų įplaukos naudojamos VSS išlaidoms pagal įstaigos vadovo patvirtintą sąmatą.

410. Turto pardavimo pajamos yra registruojamos tada, kai pasirašomas turto perdavimo ir priėmimo aktas arba kitas pardavimo faktą įrodantis dokumentas.

411. Ilgalaikio turto pardavimo pajamomis pripažįstamas ilgalaikio turto pardavimo pelnas (gautų (gautinų) įplaukų už parduotą ilgalaikį turtą ir likutinės turto vertės skirtumas). Registruojama visa gauta (gautina) atsargų pardavimo pajamų suma.

412. Užregistravus nereikalingo, netinkamo (negalimo) naudoti turto pardavimo pajamas, registruojamos sukauptos teisės aktų nustatyta tvarka negražintinai į Savivaldybės biudžetą pervestinos sumos. Pagal galiojančius teisės aktus pervestina suma lygi iš gautų pardavimo įplaukų atėmus pardavimo išlaidas.

413. Jeigu yra didelė tikimybė, kad už parduotą nereikalingą, netinkamą (negalimą) naudoti turtą bus sumokėta tą patį ketvirtį, kurį buvo registruotos atsargų pardavimo pajamos ar pelnas iš ilgalaikio turto perleidimo, sukauptos pervestinos sumos neregistruojamos, tačiau ketvirčio pabaigoje reikia patikrinti, ar buvo gautos įplaukos už parduotą turtą ir ar užregistruotos sukauptos pervestinos sumos. Jeigu ketvirčio paskutinę dieną mokėtojas (pirkėjas) dar nebuvo sumokėjęs, registruojamos sukauptos pervestinos sumos pagal ketvirčio paskutinės dienos būklę.

414. VSS, gavęs įplaukų už viešajame aukcione arba atliekų tvarkytojams parduotą nereikalingą, netinkamą (negalimą) naudoti turtą, registruoja į Savivaldybės biudžetą pervestinas sumas, iš gautų įplaukų atėmus pardavimo išlaidas, ir mažina sukauptas pervestinas sumas, jei jos buvo užregistruotos.

415. Rinkliavų pajamas ir susijusias gautinas sumas apskaitoje registruoja ne tik savivaldybės išdas, bet ir paslaugas suteikusi (pvz., leidimą, pažymėjimą išdavusi) savivaldybė.

416. Leidimai, pažymėjimai išduodami tik gavus įrodymų, patvirtinančių apmokėjimą. Apskaičiuotos rinkliavų pajamos registruojamos kiekvieną ketvirtį. Vietinės rinkliavos registruojamos pagal gautas įmokas, kurios sumokamos į izdo sąskaitą, Valstybinės rinkliavos registruojamos pagal duomenis, kuriuos atsakingas asmuo pateikia iš Valstybinės mokesčių inspekcijos programos per 15 dienų ketvirčiui pasibaigus. Iš karto registruojamos ir pervestinos rinkliavų pajamos į savivaldybės biudžetą. Gavusi ataskaitą iš Valstybinės mokesčių inspekcijos apie sumokėtas rinkliavas, savivaldybė registruojama gautinų ir pervestinių sumų sumažėjimą.

417. Pajamos iš dividendų VSS apskaitoje pripažįstamos tada, kai pagal Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymą visuotinis akcininkų susirinkimas priima sprendimą juos mokėti:

418. Baudų už administracinius teisės pažeidimus, kuriuos reglamentuoja Administracinių teisės pažeidimų kodeksas ir kiti Lietuvos Respublikos įstatymai dėl administracinių teisės pažeidimų, apskaičiuotas ir pervestinas pajamas bei susijusias sumas apskaitoje registruoja ir finansinėse ataskaitose rodo baudas paskyrę viešojo sektoriaus subjektai. Administracinių baudų

pajamos ir pervestinos sumos pripažįstamos tą ataskaitinį laikotarpį, kurį bauda paskirta ir, jei to reikalauja Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų registro įstatymas, informacija apie baudą Administracinių teisės pažeidimų registro nuostatų nustatyta tvarka įvesta į Administracinių teisės pažeidimų registrą

419. Viešojo sektoriaus subjektai, kurie buhalterinėje apskaitoje registruoja ir finansinėse ataskaitose rodo pajamas ir pervestinas pajamas, finansų ministro nustatyta arba tarpusavyje suderinta tvarka teikia išteklių fondams informaciją, kuri reikalinga mokesčių, rinkliavų, baudų, kitoms pajamoms ir su šiomis pajamomis susijusioms sumoms registruoti jų buhalterinėje apskaitoje ir rodyti finansinėse ataskaitose.

420. Pajamos kaupiamos:

420.1. kai nuomojamas turtas ar teikiamos periodinės paslaugos pagal ilgalaikės sutartis, už kurias sąskaita privalo būti išrašyta už praėjusių laikotarpį pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui (ketvirčiui, metams);

420.2. kai suteikiamos vienkartinės paslaugos ir pasirašomas darbų atlikimo, paslaugų suteikimo aktas ar kitas dokumentas, jei sąskaita išrašoma kitą ataskaitinį laikotarpį (ketvirtį, metus).

421. Pajamos kaupiamos remiantis paslaugų teikimo sutartimi, darbų atlikimo, paslaugų suteikimo aktu ar kitu dokumentu, kuriame nurodytas paslaugų pobūdis, paslaugų kaina, paslaugų teikimo terminai ar pan.

422. Pasibaigus ataskaitiniams metams ir užregistravus visas praėjusių metų operacijas, visos pajamų grupės sąskaitos turi būti uždaromos. Visos per ataskaitinius metus užregistruotos pajamų sumos paskutinę ataskaitinių metų dieną turi būti perkeltos į 31 sąskaitą „Sukauptas perviršis ar deficitas“.

X SKYRIUS

ILGALAIKIŲ IR TRUMPALAIKIŲ ĮSIPAREIGOJIMŲ APSKAITA

423. Įsipareigojimai pripažįstami apskaitoje tik tada, kai yra įvykdomos visos sąlygos, susijusios su įsipareigojimo atsiradimu, ir VSS prisiima įsipareigojimą sumokėti pinigus ar atsiskaityti kitu finansiniu turtu pagal 17 VSAFAS „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“, 18 VSAFAS „Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai, neapibrėžtasis turtas ir poataskaitiniai įvykiai“ ir 19 VSAFAS „Nuoma, finansinė nuoma (lizingas) ir kitos turto perdavimo sutartys“ nuostatas.

424. Finansinius įsipareigojimus VSS pripažįsta įsigijimo savikaina.

425. Įsipareigojimai registruojami apskaitoje pagal sąskaitas faktūras, perdavimo ir priėmimo aktus, žiniaraščius, buhalterines pažymas ar kitus jų pagrindimo dokumentus.

426. VSS įsipareigojimai, išskyrus atidėjinius, apskaitoje grupuojami:

426.1. pagal trukmę:

426.1.1. į ilgalaikius – tai įsipareigojimai, kuriuos reikia įvykdyti po 12 mėnesių nuo paskutinės einamojo ataskaitinio laikotarpio dienos;

426.1.2. į trumpalaikius:

426.1.2.1. į ilgalaikių įsipareigojimų einamųjų metų dalį – tai įsipareigojimų dalis, kurią reikia įvykdyti per 12 mėnesių nuo einamojo ataskaitinio laikotarpio paskutinės dienos;

426.1.2.2. į trumpalaikius – tai įsipareigojimai, kuriuos reikia įvykdyti per 12 mėnesių nuo paskutinės einamojo ataskaitinio laikotarpio dienos;

426.2. pagal pobūdį:

426.2.1. į atidėjinius;

- 426.2.2. į finansinės nuomos (lizingo) įsipareigojimus;
- 426.2.3. į įsipareigojimus kontroliuojamiems ir asocijuotiesiems subjektams;
- 426.2.4. į mokėtinas finansavimo sumas:
 - 426.2.4.1. į mokėtinas finansavimo sumas asignavimų valdytojų programų vykdytojams;
 - 426.2.4.2. į kitas mokėtinas finansavimo sumas;
- 426.2.5. į mokėtinas socialines išmokas;
- 426.2.6. į grąžintinus mokesčius ir įmokas;
- 426.2.7. į pervestinas sumas į valstybės biudžetą;
- 426.2.8. į pervestinas sumas į savivaldybių biudžetus;
- 426.2.9. į kitas pervestinas sumas;
- 426.2.10. į grąžintinas finansavimo sumas;
 - 426.2.11. į mokėtinas sumas, susijusias su vykdoma veikla;
- 426.3. pagal konsolidavimo požymį:
 - 426.3.1. į įsipareigojimus vienos konsolidavimo grupės subjektams;
 - 426.3.2. į įsipareigojimus kontroliuojamiems subjektams;
 - 426.3.3. į įsipareigojimus kitiems subjektams.
- 427. Atidėjiniai grupuojami:
 - 427.1 pagal pobūdį:
 - 427.1.1. į socialinių išmokų įsipareigojimus;
 - 427.1.2. į grąžintinus mokesčius ir įmokas;
 - 427.1.3. į kitas pervestinas sumas;
 - 427.1.4. į mokėtinas sumas, susijusias su vykdoma veikla;
 - 427.2. pagal konsolidavimo požymį (grupuojami sukuriant sąskaitų plano subsąskaitas arba nurodant papildomus požymius):
 - 427.2.1. į įsipareigojimus kontroliuojamiems subjektams;
 - 427.2.2. į įsipareigojimus vienos konsolidavimo grupės subjektams;
 - 427.2.3. į įsipareigojimus kitiems subjektams;
 - 427.3. pagal trukmę:
 - 427.3.1. į ilgalaikius;
 - 427.3.2. į trumpalaikius:
 - 427.3.2.1. į ilgalaikių atidėjinių einamųjų metų dalį;
 - 427.3.2.2. į trumpalaikius.
- 428. Ilgalaikiai ir trumpalaikiai įsipareigojimai registruojami apskaitoje ūkinės operacijos ar ūkinio įvykio dieną pagal visus gautus dokumentus.
- 429. Ilgalaikiai įsipareigojimai registruojami apskaitoje sąskaitų plano ilgalaikių įsipareigojimų sąskaitose. Ilgalaikių įsipareigojimų einamųjų metų dalis registruojama sąskaitų plano trumpalaikių įsipareigojimų sąskaitose:
 - 429.1. ilgalaikių įsipareigojimų apskaičiuota dalis, kuri turi būti grąžinta per 12 mėnesių, skaičiuojant nuo paskutinės metų dienos, perkeliama į trumpalaikių įsipareigojimų ir ilgalaikių įsipareigojimų einamųjų metų dalies sąskaitas;
 - 429.2. pagal metų paskutinės dienos būklę apskaičiuojama ilgalaikių įsipareigojimų dalis, kuri bus grąžinta per kitus 12 mėnesių po paskutinės einamojo ataskaitinio laikotarpio dienos, ir palyginama su ilgalaikių įsipareigojimų einamųjų metų dalies sąskaitos likučiu.
- 430. Kiekvienų metų paskutinę dieną ilgalaikių įsipareigojimų einamųjų metų dalis turi būti lygi įsipareigojimų daliai, kuri bus grąžinta per 12 mėnesių nuo paskutinės einamojo ataskaitinio laikotarpio dienos.

431. Registruojant ilgalaikius įsipareigojimus, reikia nustatyti, kokia yra šių ilgalaikių įsipareigojimų apskaičiuotų palūkanų norma. Ši palūkanų norma taikoma vertinant ilgalaikius įsipareigojimus amortizuota savikaina paskutinę metų ataskaitinio laikotarpio dieną, jei norma neatitinka rinkos palūkanų normos arba iš viso nėra nurodyta. Ilgalaikių įsipareigojimų apskaičiuotų palūkanų norma yra nustatoma remiantis palūkanų normomis, taikomomis rinkoje atitinkamos trukmės įsipareigojimams (pvz., automobilio trejų metų trukmės finansinės nuomos (lizingo) rinkos palūkanų norma nustatoma remiantis rinkoje taikomomis automobilių finansinės nuomos (lizingo) (atitinkamos trukmės) palūkanų normomis). Apskaičiuotų palūkanų norma grindžiama buhalterine pažyma, kurioje nurodoma, kuo remiantis apskaičiuotų palūkanų norma buvo nustatyta.

432. Mokėtinų sumų apskaita tvarkoma pildant kiekvienos įstaigos pasirenkamą duomenų registrą pagal kiekvieną gavėją (tiekėją).

433. Mokėtinos finansavimo sumos pripažįstamos atsižvelgiant į 20 VSAFAS „Finansavimo sumos“ nuostatas.

434. Ilgalaikiai socialiniai įsipareigojimai registruojami pagal socialinių išmokų paskyrimo ar kitų dokumentų sudarymo datą. Pagal kiekvieno einamojo ataskaitinio laikotarpio paskutinės dienos būklę perskaičiuojama ir registruojama ilgalaikių socialinių įsipareigojimų einamųjų metų dalis ir įvertinama amortizuota savikaina.

435. Sukauptos pervestinos sumos apskaitoje registruojamos pardavus atsargas ar turtą pagal sąskaitos faktūros sudarymo datą, kai pagal teisės aktus VSS turi pervesti gautas sumas į biudžetą. Gavus pinigus iš mokėtojų (pirkėjų), pinigų gavimo dieną apskaitoje registruojamos pervestinos į biudžetą sumos ir mažinamos sukauptos pervestinos sumos.

436. Trumpalaikės mokėtinos socialinės išmokos registruojamos apskaitoje pagal socialinių išmokų apskaičiavimo žiniaraščių sudarymo datą arba mėnesio, už kurį apskaičiuotos išmokos, paskutinės dienos datą, jeigu žiniaraštis sudarytas pasibaigus mėnesiui, už kurį apskaičiuotos išmokos. Tuo pačiu momentu pripažįstamos socialinių išmokų sąnaudos ir finansavimo pajamos.

437. Gautos sumų už konfiskuotą turtą, baudų, netesybų ir kitos permokos registruojamos apskaitoje pagal banko išrašą, kai mokėtojas (pirkėjas) sumoka didesnę sumą, negu buvo nurodyta sąskaitoje faktūroje arba baudų, sumų už konfiskuotą turtą ir netesybų apskaičiavimo pažymyje.

438. Pervestinos sumos išteklių fondams ir kitiems VSS apskaitoje registruojamos remiantis banko išrašu tuo momentu, kai VSS sumokama už turtą, turto naudojimą ar suteiktas paslaugas ir kai pagal teisės aktus ji turi pervesti gautas sumas išteklių fondams arba kitiems VSS.

439. Mokėtinos sumos tiekėjams registruojamos pagal iš tiekėjų gautų sąskaitų faktūrų ir kitų dokumentų sudarymo datą.

440. Su darbo santykiais susijusios mokėtinos sumos registruojamos apskaitoje pagal kiekvieno mėnesio, už kurį mokamas darbo užmokestis, darbo užmokesčio apskaičiavimo žiniaraščių paskutinės mėnesio dienos datą.

441. Mokėtinas pardavimo PVM registruojamas apskaitoje pagal pardavimo sąskaitos faktūros sudarymo datą. Pardavimo PVM registruojamas tik tuo atveju, jei VSS yra PVM mokėtojas.

442. Mokėtinas PVM apskaitoje registruojamas, kai pagal PVM deklaraciją gaunamas mokėtinas į biudžetą PVM. Mokėtinas PVM registruojamas paskutinę mėnesio, už kurį pildoma PVM deklaracija, dieną, užregistravus mokėtiną PVM pagal PVM deklaraciją pirkimo PVM, importo PVM ir mokėtino pardavimo PVM sąskaitų likučiai turėtų būti lygūs nuliui.

443. Kiti mokėtini mokesčiai registruojami pagal teritorinei Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos ar kitai institucijai pateiktą tam tikro mokesčio deklaraciją.

444. Gauti išankstiniai apmokėjimai už parduotas prekes, turtą ir paslaugas yra registruojami tada, kai gaunamos lėšos į VSS sąskaitą. Išrašius sąskaitą faktūrą, gautų išankstinių apmokėjimų suma yra mažinamos iš mokėtojų (pirkėjų) gautinos sumos.

445. Sukauptos sąnaudos registruojamos tada, kai jos per ketvirtį padaromos, bet sąnaudų pagrindimo dokumentai gaunami iki kito mėnesio 5 dienos ketvirčiui pasibaigus ir sąnaudas galima patikimai įvertinti:

445.1. periodinės sąnaudos (pvz., periodinių leidinių prenumeratos sąnaudos, draudimo sąnaudos) registruojamos pagal praėjusių laikotarpių duomenis;

445.2. kitos vienkartinės sąnaudos registruojamos remiantis sudarytomis sutartimis ar užsakymais.

446. Sukauptos sąnaudos yra registruojamos pagal buhalterinę pažymą ar kitą dokumentą paskutinę ketvirčio dieną.

447. Ateinančių laikotarpių pajamos registruojamos tuomet, kai sąskaita faktūra už suteiktas paslaugas išrašoma anksčiau, negu suteikiama paslauga. Ateinančių laikotarpių pajamos registruojamos pagal išrašytą sąskaitą faktūrą (pvz., aukciono dalyvio mokestis).

448. Ilgalaikiai ir trumpalaikiai įsipareigojimai užsienio valiuta apskaitoje registruojami eurai pagal įsipareigojimo registravimo dieną galiojančią Lietuvos banko nustatytą valiutos kursą, remiantis 21 VSAFAS „Sandoriai užsienio valiuta“ kriterijais.

449. VSS apskaitoje registruojami finansinės nuomos (lizingo) įsipareigojimai, jei veiklos nuomos sutartis atitinka 19 VSAFAS „Nuoma, finansinė nuoma (lizingas) ir kitos turto perdavimo sutartys“ nurodytas finansinės nuomos sąlygas.

450. Finansinės nuomos (lizingo) įsipareigojimai registruojami apskaitoje pasirašius veiklos nuomos sutartį pagal turto perdavimo ir priėmimo akto datą.

451. Nuomos sutarties nuostatų atitiktį 19 VSAFAS „Nuoma, finansinė nuoma (lizingas) ir kitos turto perdavimo sutartys“ apibrėžtoms finansinės nuomos sąlygoms vertina įstaigos vadovo įgaliotas asmuo ar komisija.

452. Ilgalaikiai finansinės nuomos (lizingo) įsipareigojimai registruojami apskaitoje ilgalaikių įsipareigojimų ir ilgalaikių įsipareigojimų einamųjų metų dalies sąskaitose.

453. VSS, gavęs turtą pagal veiklos nuomos sutartį, jei sutartis atitinka 19 VSAFAS „Nuoma, finansinė nuoma (lizingas) ir kitos turto perdavimo sutartys“ nurodytas finansinės nuomos sąlygas, registruoja turtą ir ilgalaikius įsipareigojimus pagal turto vertės dengimo sumą, o jei palūkanos nenustatytos ar mažesnės negu rinkoje – diskontuotą pagal apskaičiuotų palūkanų normą veiklos nuomos sutarties sudarymo momentu pagrindinių nuomos įmokų suma. Finansinės nuomos (lizingo) apskaičiuotų palūkanų norma yra nustatoma remiantis palūkanų normomis, taikomomis atitinkamos trukmės finansinei nuomai (lizingui) (pvz., automobilio trejų metų trukmės finansinei nuomai (lizingui)). Pasirinkta finansinės nuomos (lizingo) apskaičiuotų palūkanų norma grindžiama buhalterine pažyma, kurioje nurodoma, kuo remiantis finansinės nuomos (lizingo) apskaičiuotų palūkanų norma buvo nustatyta.

454. Su veiklos nuomos sutarties (jei sutartis atitinka 19 VSAFAS „Nuoma, finansinė nuoma (lizingas) ir kitos turto perdavimo sutartys“ nurodytus finansinės nuomos (lizingo) kriterijus) sudarymu ir turto paruošimu naudoti susijusios ir iki turto naudojimo pradžios padarytos išlaidos (išskyrus palūkanas) priskiriamos įsigyjamo turto vertei.

455. Turto, nuomojamo pagal sutartį, atitinkančią finansinės nuomos sutartį, nuvertėjimo, remonto ir eksploatavimo išlaidų apskaitos reikalavimai nustatyti 12 VSAFAS „Ilgalaikis materialusis turtas“, 13 VSAFAS „Nematerialusis turtas“ ir 22 VSAFAS „Turto nuvertėjimas“.

456. Finansinės nuomos (lizingo) įmokos turi būti registruojamos apskaitoje išskiriant turto vertės dengimo sumą, palūkanas ir kitas įmokas.

457. Palūkanos priskiriamos finansinės ir investicinės veiklos sąnaudoms.

458. Nutraukus veiklos nuomos sutartį, viešojo sektoriaus subjekto nuostoliai, susidarę dėl prievolės kompensuoti veiklos nuomos sutarties nutraukimo išlaidas, pripažįstami ataskaitinio laikotarpio sąnaudomis.

459. Kiekvieną kartą sudarant finansines ataskaitas, ilgalaikiai finansiniai įsipareigojimai apskaitoje turi būti įvertinami amortizuota savikaina, pritaikius įsipareigojimo pirminio pripažinimo metu buvusią apskaičiuotų palūkanų normą remiantis 17 VSAFAS „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“ nuostatomis. Apskaičiuotų palūkanų norma atitinka pirminio registravimo metu taikytas paskolų palūkanų normas, už kurias VSS būtų galėjęs gauti paskolą suteiktos paskolos laikotarpiui. Pavyzdžiui, amortizuojant 3 metų finansinės nuomos (lizingo) įsipareigojimą, turi būti taikoma 3 metų finansinės nuomos sutarčių palūkanų norma, kuri buvo taikoma pirminio pripažinimo metu. Apskaičiuotų palūkanų norma grindžiama buhalterine pažyma, kurioje nurodoma, kuo remiantis apskaičiuotų palūkanų norma buvo nustatyta.

460. Ilgalaikius finansinius įsipareigojimus būtina įvertinti amortizuota savikaina, kad būtų galima finansinėse ataskaitose pateikti tikslų dabartinį būsimo įsipareigojimo dydį. Įsipareigojimo savikainos ir amortizuotos savikainos skirtumas yra pripažįstamas finansinės ir investicinės veiklos sąnaudomis.

461. Ilgalaikių ir trumpalaikių įsipareigojimų inventorizacija atliekama, remiantis teisės aktais, nustatančiais inventorizacijos taisykles.

462. Inventorizacija atliekama pagal VSS vadovo įsakyme nurodytos dienos būklę.

463. Vyriausiasis buhalteris arba kitas VSS vadovo įsakymu paskirtas asmuo parengia tarpusavio atsiskaitymų suderinimo aktus, kuriuose nurodo, pagal kurios dienos būklę derinamas įsipareigojimas, įsipareigojimo vertę, jo atsiradimo pagrindą ir datą, dokumentų numerius.

464. Derinant įsipareigojimus, būtina išsiųsti tarpusavio atsiskaitymų suderinimo aktus visiems gavėjams (tiekėjams), kurių skola yra didesnė, negu būtų padarytos pašto išlaidos dėl tarpusavio atsiskaitymų suderinimo akto siuntimo gavėjui (tiekėjui).

465. Tarpusavio atsiskaitymų suderinimo aktas siunčiamas paštu arba perduodamas asmeniškai gavėjui (tiekėjui). Įsipareigojimas laikomas suderintu, kai įsipareigojimų suderinimo aktą pasirašo abi šalys, patvirtindamos, kad sutinka su akte nurodyta likučio suma.

466. Jeigu gavėjas (tiekėjas) yra ir mokėtojas (pirkėjas), galima išsiųsti vieną tarpusavio atsiskaitymų suderinimo aktą gautinoms sumoms, išankstiniais mokėjimams ir įsipareigojimams suderinti.

467. Jeigu gavėjas (tiekėjas) nesutinka su nurodytu įsipareigojimo likučiu, turi būti ieškoma nesutapimo priežasties. Jeigu randamas neatitikimas apskaitoje, VSS parengia tarpusavio atsiskaitymų suderinimo aktą pagal pakoreguotus duomenis ir pakartotinai išsiunčia jį gavėjui (tiekėjui).

468. Suderinus įsipareigojimų sumas, sudaromas VSS įsipareigojimų inventorizavimo aprašas-sutikrinimo žiniaraštis.

469. Nesuderintų įsipareigojimų sumų inventorizavimo aprašas-sutikrinimo žiniaraštis sudaromas atskirai.

470. Jei iki inventorizacijos pabaigos įsipareigojimo suma nebuvo suderinta, VSS įsipareigojimų inventorizavimo apraše-sutikrinimo žiniaraštyje nurodoma:

470.1. gavėjo (tiekėjo) apskaitos duomenų nesuderinto įsipareigojimo sumų skirtumas, įstaigos apskaitos duomenų nesuderinto įsipareigojimo sumų skirtumas ir priežastys (pvz., gavėjas (tiekėjas) nesutiko ieškoti neatitikimo priežasties);

470.2. nesuderintos įsipareigojimų sumos, jeigu gavėjai (tiekėjai) neatsiliepė į prašymą suderinti įsipareigojimo sumą.

471. Mokėtinos Valstybinei mokesčių inspekcijai mokesčių sumos turi būti suderintos kreipiantis į mokesčių inspekcijos apskaitos skyrių dėl informacijos apie deklaruotus ir sumokėtus mokesčius pateikimo. Gautą informaciją reikia įforminti kaip mokesčių skolų suderinimo aktą.

472. Mokėtina Valstybinio socialinio draudimo fondui suma kiekvieną mėnesį deklaruojama pateikiant nustatytos formos ataskaitą. Ši ataskaita, kai patvirtinama, kad ji priimta Valstybinio socialinio draudimo fonde ar jo teritoriniame skyriuje, laikoma suderinimo aktu.

473. Ilgalaikiai ir trumpalaikiai įsipareigojimai arba jų dalis gali būti nurašomi iš apskaitos registru, kai VSS netenka teisės jų kontroliuoti: įvykdomi, panaikinami arba nustoja galioti. Įsipareigojimų nurašymo priežastys:

473.1. apmokamas įsipareigojimas;

473.2. įsipareigojimus apmoka kitas subjektas pagal skolos įskaitymo susitarimą;

473.3. įsipareigojimus apmoka finansavimo sumų teikėjas.

474. Sukauptos sąnaudos mažinamos, kai gaunamas sąnaudų pagrindimo dokumentas.

475. Ateinančių laikotarpių pajamos mažinamos, kai pripažįstamos pajamos.

XI SKYRIUS

ATIDĖJINIŲ APSKAITA

476. Atidėjinys yra įsipareigojimas, kurio galutinės padengimo sumos ar įvykdymo laiko negalima tiksliai apibrėžti, tačiau galima patikimai įvertinti ir kuris kyla dėl praeities ūkinio įvykio.

Tuo jis skiriasi nuo sukaupytų sąnaudų, nes sukauptos sąnaudos jau būna padarytos, tik dar nėra gautas jų pagrindimo dokumentas.

477. Atidėjiniai pripažįstami apskaitoje, kai atitinka visus 18 VSAFAS „Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai, neapibrėžtasis turtas ir poataskaitiniai įvykiai“ išvardytus pripažinimo kriterijus.

478. Atidėjiniai gali būti pripažįstami dėl teisinio įsipareigojimo, atsiradusio kaip praeities įvykių pasekmė. Tokiais praeities įvykiais gali būti laikoma:

478.1. sutartys, kuriose nustatytos garantijos;

478.2. teismo arba kitų institucijų sprendimai, įrodantys įvykį, lemiantį teisinio įsipareigojimo buvimą;

478.3. privalomi įstaigos vadovybės sprendimai;

478.4. priimti įstatymai ir kiti teisės aktai, dėl kurių viešojo sektoriaus subjektas gali turėti išlaidų.

479. Atidėjiniai dėl suteiktų garantijų kitiems subjektams gali būti pripažįstami ir registruojami VSS apskaitoje, jeigu subjektas, kuriam suteikta garantija, pateikia informaciją apie:

479.1. labai pablogėjusią finansinę padėtį;

479.2. pradėtą bankroto procedūrą.

480. Esant solidariajai atsakomybei, atsiradus pagrįstai tikimybei, kad VSS liks vienintelis atsakingas už viso įsipareigojimo sumą, nes kitos sutarties šalys neįvykdys savo įsipareigojimų, VSS turi pripažinti kaip atidėjinį visą įsipareigojimo sumą.

481. VSS atidėjinio sumą registruoja apskaitoje pagal buhalterinės pažymos sudarymo datą.

482. Jeigu registruojamas ilgalaikis atidėjinys, einamųjų metų ilgalaikių atidėjinių dalį būtina išskirti, jeigu tikimasi, kad įsipareigojimą, dėl kurio sudarytas ilgalaikis atidėjinys, reikės apmokėti per 12 mėnesių nuo paskutinės finansinių metų dienos.

483. Pagal 12 VSAFAS „Ilgalaikis materialusis turtas“ ir 18 VSAFAS „Atidėjiniai, neapibrėžtieji įsipareigojimai, neapibrėžtasis turtas ir poataskaitiniai įvykiai“ numatomos būsimos turto išmontavimo, išvežimo ir turto gamybos vietos sutvarkymo išlaidos nepripažįstamos sąnaudomis tiek, kiek jos atitinka įsipareigojimų ir atidėjinių apibrėžimą, o yra įtraukiamos į ilgalaikio turto savikainą.

484. Kai tikėtina, kad atidėjiniui padengti reikalingas išlaidas arba jų dalį apmokės kita šalis, gautina kompensacija turi būti pripažįstama tik tada, kai yra pakankamai įrodymų, kad ši kompensacija bus gauta, subjektui įvykdžius įsipareigojimą. Tuomet reikia sumažinti atidėjinių sąnaudas, o jei ir kompensacija, ir atidėjinys registruojami tą patį ketvirtį, apskaitoje galima registruoti tik atidėjinių sumos ir gautinos kompensacijos skirtumą.

485. Atidėjinys nurašomas pasikeitus aplinkybėms ir VSS nusprendus, kad labiau netikėtina, nei tikėtina, kad dėl priežasčių, dėl kurių buvo sudarytas atidėjinys, gali atsirasti įsipareigojimas.

486. Kai dėl priežasčių, dėl kurių buvo sudarytas atidėjinys, atsiranda įprastinis įsipareigojimas:

486.1. yra mažinamos atidėjinių sąnaudos ir pripažintos finansavimo pajamos, jeigu įsipareigojimas yra mažesnis už atidėjinio sumą;

486.2. yra pripažįstamos ataskaitinio laikotarpio pagrindinės veiklos sąnaudos ir finansavimo pajamos, jeigu įsipareigojimas yra didesnis už atidėjinio sumą.

487. Ilgalaikių ir trumpalaikių įsipareigojimų ūkinių operacijų sąskaitų korespondencijos naudojamos vadovaujantis Finansų ministerijos Pavyzdinio buhalterinės apskaitos vadovo Ilgalaikių ir trumpalaikių įsipareigojimų apskaitos tvarkos apraše nurodytais buhalteriniais įrašais.

XII SKYRIUS

SĄNAUDŲ APSKAITA

488. Sąnaudos pripažįstamos ir VSS apskaitoje registruojamos tą ataskaitinį laikotarpį, kurį jos buvo padarytos, t. y. kai uždirbamos su jomis susijusios pajamos, neatsižvelgiant į pinigų išleidimo laiką, kaip nustatyta 11 VSAFAS „Sąnaudos“.

489. Sąnaudos apskaitoje registruojamos:

489.1. pagal sąskaitas faktūras ir kitus įsigijimo dokumentus (dažniausiai pripažįstamos paslaugų, komandiruočių ir kt. sąnaudos);

489.2. pagal išmokėjimo žiniaraščius pagal kiekvieną gavėją (pripažįstamos darbo užmokesčio, socialinių išmokų, atostoginių kaupimų ir kt. sąnaudos). Šios sąnaudos dažniausiai pripažįstamos kas mėnesį arba kas ketvirtį;

489.3. pagal įvairius kitus dokumentus (pvz., nuostolio dėl ilgalaikio turto nuvertėjimo pažymą, pripažinto nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti turto nurašymo ir likvidavimo aktą, buhalterinę pažymą), kuriais remiantis pripažįstamos nepiniginės sąnaudos (nurašymo, atidėjinių, nusidėvėjimo ir t. t.).

490. Sąnaudų priskyrimas konkrečiai grupei reglamentuotas 11 VSAFAS. Išskiriamos šios sąnaudų grupės pagal veiklos rūšis: pagrindinės veiklos sąnaudos, kitos veiklos sąnaudos ir finansinės ir investicinės veiklos sąnaudos.

491. Pagal veiklos sritis sąnaudos skirstomos į šias grupes (pagal sąskaitų plano sąskaitas):
- 491.1. socialinių išmokų sąnaudas;
 - 491.2. finansavimo sąnaudas (pagal ekonominę prigimtį priskiriamos prie pagrindinės veiklos sąnaudų);
 - 491.3. pagrindinės veiklos sąnaudas;
 - 491.4. kitos veiklos sąnaudas;
 - 491.5. finansinės ir investicinės veiklos sąnaudas. Finansinės ir investicinės veiklos sąnaudas savivaldybės išde sudaro palūkanų sąnaudos už gautas paskolas, baudų ir delspinigių sąnaudos, neigiama valiutų kurso įtaka.
492. Pagal pobūdį pagrindinės veiklos sąnaudos skirstomos į šias grupes:
- 492.1. darbo užmokesčio sąnaudas:
 - 492.1.1. darbo užmokesčio sąnaudas;
 - 492.1.2. ligos pašalpų sąnaudas;
 - 492.2. socialinio draudimo sąnaudas;
 - 492.3. ilgalaikio turto nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudas:
 - 492.3.1. plėtros darbų amortizacijos sąnaudas;
 - 492.3.2. programinės įrangos ir jos licencijų amortizacijos sąnaudas;
 - 492.3.3. patentų ir kitų licencijų amortizacijos sąnaudas;
 - 492.3.4. kito nematerialiojo turto amortizacijos sąnaudas;
 - 492.3.5. pastatų nusidėvėjimo sąnaudas;
 - 492.3.6. infrastruktūros ir kitų statinių nusidėvėjimo sąnaudas;
 - 492.3.7. mašinų ir įrenginių nusidėvėjimo sąnaudas;
 - 492.3.8. transporto priemonių nusidėvėjimo sąnaudas;
 - 492.3.9. baldų nusidėvėjimo sąnaudas;
 - 492.3.10. kompiuterinės įrangos nusidėvėjimo sąnaudas;
 - 492.3.11. kitos biuro įrangos nusidėvėjimo sąnaudas;
 - 492.3.12. kitų vertybių nusidėvėjimo sąnaudas;
 - 492.3.13. kito ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimo sąnaudas;
 - 492.3.14. kito ilgalaikio turto amortizacijos (nusidėvėjimo) sąnaudas;
 - 492.4. komunalinių paslaugų ir ryšių sąnaudas:
 - 492.4.1. šildymo sąnaudas;
 - 492.4.2. elektros energijos sąnaudas;
 - 492.4.3. vandentiekio ir kanalizacijos sąnaudas;
 - 492.4.4. ryšių paslaugų sąnaudas;
 - 492.4.5. kitų komunalinių paslaugų sąnaudas;
 - 492.5. komandiruočių sąnaudas;
 - 492.6. transporto sąnaudas;
 - 492.7. kvalifikacijos kėlimo sąnaudas;
 - 492.8. paprastojo remonto ir eksploatavimo sąnaudas;
 - 492.9. nuvertėjimo, nurašytų sumų sąnaudas:
 - 492.9.1. ilgalaikio turto nuvertėjimo sąnaudas;
 - 492.9.2. ilgalaikio turto nurašymo sąnaudas;
 - 492.9.3. atsargų nuvertėjimo sąnaudas;
 - 492.9.4. atsargų nurašymo sąnaudas;
 - 492.9.5. išankstinių apmokėjimų nuvertėjimo sąnaudas;

- 429.9.6. išankstinių apmokėjimų nurašymo sąnaudas;
- 429.9.7. gautinų sumų nuvertėjimo sąnaudas;
- 429.9.8. gautinų sumų nurašymo sąnaudas;
- 429.9.9. pinigų įšaldytose sąskaitose nuvertėjimo sąnaudas;
- 429.9.10. pinigų įšaldytose sąskaitose nurašymo sąnaudas;
- 429.9.11. kitas nuvertėjimo sąnaudas;
- 429.9.12. kitas nurašytų sumų sąnaudas;
- 429.9.13. atidėjinių sąnaudas;
- 429.10. sunaudotų ir parduotų atsargų savikainos:
 - 429.10.1. sunaudoto kuro, degalų ir tepalų savikainos;
 - 429.10.2. sunaudotų atsarginių dalių savikainos;
 - 429.10.3. sunaudotų kitų medžiagų ir žaliavų savikainos;
 - 429.10.4. sunaudotų ir parduotų kitų atsargų savikainos;
 - 429.10.5. sunaudoto kito ūkinio inventoriaus savikainos;
 - 429.10.6. parduotų atsargų savikainos;
- 429.11. nuomos sąnaudas;
- 429.12. kitų paslaugų sąnaudas;
- 429.13. pagrindinės veiklos kitas sąnaudas:
 - 429.13.1. veiklos mokesčių sąnaudas;
 - 429.13.2. pagrindinės veiklos kitas sąnaudas.
- 493. Kitos veiklos sąnaudos skirstomos į šias grupes:
 - 493.1. nuostolių iš ilgalaikio turto perleidimo;
 - 493.2. darbo užmokesčio ir socialinio draudimo sąnaudas;
 - 493.3. komandiruočių sąnaudas;
 - 493.4. sunaudotų ir parduotų atsargų savikainos;
 - 493.5. paslaugų sąnaudas;
 - 493.6. ilgalaikio turto nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudas;
 - 493.7. nuvertėjimo, nurašytų sumų sąnaudas;
 - 493.8. kitos veiklos kitas sąnaudas.

494. Kitos veiklos sąnaudų apskaitos tvarka yra tokia pat kaip ir pagrindinės veiklos sąnaudų apskaitos tvarka. Prie pagrindinės veiklos sąnaudų yra priskiriamos sąnaudos, padarytos įgyvendinant nuostatuose nurodytą veiklą. Sąnaudos, patirtos įgyvendinant nuostatuose nenurodytą veiklą, yra priskiriamos prie kitos veiklos sąnaudų, pvz., nuostoliai iš ilgalaikio materialiojo turto perleidimo, parduotų atsargų savikaina ar nepagrindinės veiklos (turto naudojimo) pajamų uždirbimo sąnaudos.

495. Sąnaudos gali būti pripažįstamos pagal šiuos tiekėjo išrašytus dokumentus:

- 495.1. sąskaitą faktūrą;
- 495.2. darbų perdavimo ir priėmimo aktą;
- 495.3. kvitą;
- 495.4. prašymą kompensuoti (laisvos formos dokumentas);
- 495.5. sutartį.

496. Pridėtinės vertės mokestis pripažįstamas sąnaudomis, išskyrus atvejus, kai VSS yra pridėtinės vertės mokesčio mokėtojas pagal pajamas už teikiamas paslaugas ir šiai veiklai vykdyti turima sąnaudų.

497. Sąnaudos ir mokėtinos sumos registruojamos tą mėnesį, kurį gaunamos sąskaitos faktūros ar kiti dokumentai, išskyrus atvejus, kai sąskaita faktūra yra išrašyta vėlesnį ketvirtį, nei

suteiktos paslaugos. Tada sąnaudos turi būti sukaupiamos ir registruojamos apskaitoje ketvirčio, kurį sąnaudos buvo padarytos, paskutinę dieną.

498. Ataskaitinio ketvirčio pabaigos duomenys detalizuojami pagal sukaupytų sąnaudų rūšis atitinkamose sąskaitose:

498.1. sukauptos finansavimo sąnaudos;

498.2. sukauptos atostoginių sąnaudos;

498.3. sukauptos valstybinio socialinio draudimo įmokų sąnaudos;

498.4. kitos sukauptos sąnaudos (detalizuojama pagal sąnaudų rūšis).

499. Darbo užmokesčio ir valstybinio socialinio draudimo sąnaudos registruojamos kiekvieno mėnesio paskutinę dieną pagal to mėnesio išmokų apskaičiavimo žiniaraštį. Kartu registruojamos mokėtinos socialinės išmokos. Perskaiciuotos praėjusių laikotarpių sumos registruojamos ataskaitinio mėnesio apskaitoje.

500. VSS ne rečiau kaip vieną kartą per metus pagal paskutinės metų dienos būklę apskaičiuoja mokėtinas už kasmetines atostogas sumas. Sukaupią už kasmetines atostogas mokėtiną sumą įstaigos apskaitoje registruoja paskutinę metų dieną. Apskaičiuojama, kiek kiekvienas darbuotojas (išskyrus darbuotojus dirbančius pagal darbo sutartį. Jiems atostogos skaičiuojamos darbo dienomis) turi einamaisiais finansiniais metais nepanaudotų kasmetinių kalendorinių atostogų dienų (į kalendorinių dienų skaičių turi būti įskaičiuotos ir papildomai suteikiamos kasmetinės atostogų dienos (pvz., už darbo stažą ir pan.). Išmokų už kasmetines atostogas suma apskaičiuojama padauginus darbo dienų skaičių iš darbuotojo vidutinio vienos darbo dienos darbo užmokesčio (vidutinis darbo dienos darbo užmokestis skaičiuojamas iš 3 paskutinių kalendorinių mėnesių, einančių prieš tą mėnesį, už kurį skaičiuojamos sukauptos išmokos už kasmetines atostogas). Darbo dienos išmokai už kasmetines atostogas išmokėti apskaičiuojamos padauginus nepanaudotų kalendorinių atostogų dienų skaičių iš galiojančio metinio darbo dienų koeficiento esant penkių (šešių) darbo dienų savaitei. Nuo apskaičiuotos sukauptos mokėtinos už kasmetines atostogas sumos skaičiuojama kaupama įmokų Valstybinio socialinio draudimo fondui suma.

501. Finansavimo sąnaudų VSS turi tik tuomet, kai finansuojami ne VSS arba, kai finansuojami kiti VSS iš savo uždirbtų pajamų.

502. Finansavimo sąnaudos registruojamos tuo pačiu metu, kai ne VSS, kuriam buvo suteiktas finansavimas, atsiskaito už finansavimo lėšų panaudojimą.

503. Nuvertėjimo sąnaudų apskaitos tvarka aptarta šios Apskaitos politikos dalyse „Ilgalaikio materialiojo turto apskaita“, „Nematerialiojo turto apskaita“, „Atsargų apskaita“, „Išankstinių apmokėjimų ir gautinų sumų apskaita“, „Finansinio turto apskaita“.

504. Nurašytų sumų sąnaudų apskaitos tvarka išdėstyta šios Apskaitos politikos dalyse „Ilgalaikio materialiojo turto apskaita“, „Nematerialiojo turto apskaita“, „Atsargų apskaita“, „Išankstinių apmokėjimų ir gautinų sumų apskaita“, „Finansinio turto apskaita“, „Ilgalaikių ir trumpalaikių įsipareigojimų apskaita“.

505. Užregistravus visas metų ataskaitinio laikotarpio ūkines operacijas ir ūkinius įvykius, visos sąnaudų grupės sąskaitos turi būti uždaromos. Visų per metų ataskaitinį laikotarpį padarytų sąnaudų sąskaitų likučiai pagal paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos būklę turi būti perkeltami į sąskaitą „Sukauptas einamųjų metų perviršis ar deficitas“.

506. Sąnaudų sąskaitų korespondencijos naudojamos vadovaujantis Finansų ministerijos Pavyzdinio buhalterinės apskaitos vadovo Sąnaudų apskaitos tvarkos apraše nurodytais buhalteriniais įrašais.

XIII SKYRIUS

FINANSINĖS IR INVESTICINĖS VEIKLOS PAJAMŲ IR SĄNAUDŲ APSKAITA

507. Finansinės ir investicinės veiklos pajamos pripažįstamos tada, kai tenkinamos 10 VSAFAS „Kitos pajamos“ nustatytos sąlygos.

508. Finansinės ir investicinės veiklos sąnaudos registruojamos tą ataskaitinį laikotarpį, kurį jos buvo padarytos, remiantis 11 VSAFAS „Sąnaudos“.

509. Valiutų kursų skirtumas pripažįstamas finansinės ir investicinės veiklos pajamomis arba sąnaudomis remiantis 21 VSAFAS „Sandoriai užsienio valiuta“.

510. Finansinės ir investicinės veiklos pajamos yra skirstomos į šias grupes:

510.1. palūkanų pajamas;

510.2. baudų ir delspinigių pajamas;

510.3. pajamas dėl teigiamos valiutos kurso pasikeitimo įtakos;

510.4. finansinio turto perleidimo pelną;

510.5. dividendus;

510.6. kitas finansinės ir investicinės veiklos pajamas.

511. Finansinės ir investicinės veiklos sąnaudos yra skirstomos į šias grupes:

511.1. palūkanų sąnaudas;

511.2. baudų ir delspinigių sąnaudas;

511.3. sąnaudas dėl neigiamos valiutos kurso pasikeitimo įtakos;

511.4. finansinio turto perleidimo nuostolius;

511.5. kitas finansinės ir investicinės veiklos sąnaudas.

512. Finansinės ir investicinės veiklos palūkanų pajamos skirstomos į:

512.1. palūkanų pajamas už turto naudojimą (už teigiamą banko sąskaitos likutį);

512.2. sąlygines palūkanų pajamas (susijusias su ilgalaikių gautinų sumų amortizacija).

513. Finansinės ir investicinės veiklos palūkanų sąnaudos skirstomos į:

513.1. veiklos nuomos, registruojamos apskaitoje kaip finansinė nuoma (lizingas), palūkanų sąnaudas;

513.2. sąlygines palūkanų sąnaudas (susijusias su ilgalaikių įsipareigojimų ir atidėjinių amortizacija).

514. Palūkanų pajamas už turto naudojimą (teigiamą banko sąskaitos likutį) yra registruojamos apskaitoje pagal banko išrašą.

515. Sąlyginės palūkanų pajamos ir sąnaudos yra registruojamos remiantis buhalterine pažyma.

516. Ilgalaikės gautinos sumos arba ilgalaikiai įsipareigojimai registruojami įsigijimo savikaina.

517. Registruojant ilgalaikės gautinas sumas arba ilgalaikius įsipareigojimus, reikia nustatyti, kokia yra šių ilgalaikių gautinų sumų arba ilgalaikių įsipareigojimų apskaičiuotų palūkanų norma, nes ši palūkanų norma taikoma įvertinant ilgalaikius įsipareigojimus amortizuota savikaina paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną.

518. Finansinių metų pabaigoje ilgalaikės gautinos sumos ir ilgalaikiai įsipareigojimai yra perskaičiuojami amortizuota savikaina, taikant ilgalaikės gautinos sumos ar įsipareigojimo pirminio pripažinimo metu buvusią apskaičiuotą palūkanų normą (vertinant amortizuota savikaina naudojama formulė, nurodyta 17 VSAFAS „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“).

519. Kiekvienų kitų metų paskutinę dieną VSS pripažįsta palūkanų sąnaudas ir registruoja mokėtinos sumos padidėjimą (palūkanų sąnaudų suma) arba pajamas.

Kiekvienais kitais metais pripažįstamos sąlyginės palūkanų pajamos (kai gautina ilgalaikė suma) arba sąnaudos (kai yra ilgalaikiai įsipareigojimai).

520. Jeigu registruojamos sąlyginės palūkanų sąnaudos arba registruojamos finansinės investicinės veiklos sąnaudos (dėl ilgalaikių gautinų sumų įvertinimo amortizuota savikaina), finansavimo pajamos nepripažįstamos.

521. Amortizuojant ilgalaikes gautinas sumas ir ilgalaikius įsipareigojimus, rinkos palūkanų norma taikoma panašioms ilgalaikiams įsipareigojimams ar ilgalaikėms gautinoms sumoms.

Nustatant apskaičiuotų palūkanų normą, reikia vadovautis 17 VSAFAS „Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai“ nuostatomis.

522. VSS baudų, delspinigių (toliau vadinama baudų ir delspinigių) pajamas pripažįsta tada, kai atsiranda prievolė mokėtojiui (pirkėjui) sumokėti šias sumas. Pajamos registruojamos pagal baudų, delspinigių apskaičiavimo pažymą arba sąskaitą faktūrą.

523. VSS turi pripažinti baudų ir delspinigių sąnaudas tos dienos data, kurią atsiranda prievolė sumokėti šias sumas. Baudų ir delspinigių sąnaudos registruojamos pagal baudų ar delspinigių pažymą arba sąskaitą faktūrą. Finansavimo pajamos pripažįstamos pagal lėšų šaltinius. Jeigu nežinomas lėšų šaltinis, pripažįstamos finansavimo pajamos iš kitų šaltinių. Paaiškėjus finansavimo šaltiniui, mažinamos finansavimo pajamos iš kitų šaltinių ir registruojamos finansavimo pajamos pagal paaiškęsį lėšų šaltinį.

524. Finansinės ir investicinės veiklos valiutų kurso pasikeitimo įtaka yra registruojama:

524.1. kai sąskaitos užsienio valiuta gavimo data skiriasi nuo sąskaitos apmokėjimo datos;

524.2. kai finansinių ataskaitų rinkinių sudarymo dienos kursu yra perskaičiuojami sąskaitų (banko sąskaitų, mokėtojų (pirkėjų), gavėjų (tiekėjų) skolų ir kt.) likučiai užsienio valiutomis.

525. Jei apskaičiavus valiutų kurso pasikeitimo įtaką nurodytais atvejais gaunamas teigiamas rezultatas, tai registruojamos pajamos dėl teigiamos valiutų kurso pasikeitimo įtakos, jei gaunamas neigiamas rezultatas – sąnaudos dėl neigiamos valiutų kurso pasikeitimo įtakos.

526. Veiklos rezultatų ataskaitoje rodomas bendras valiutų kurso pasikeitimo rezultatas, t. y. skirtumas dėl teigiamos ir neigiamos valiutų kurso pasikeitimo įtakos.

527. Finansinio turto perleidimo pelnas arba nuostoliai registruojami perleidus finansinį turtą (pvz., priklausančias akcinės bendrovės akcijas) kitam subjektui pagal finansinio turto pirkimo–pardavimo sandorio patvirtinimo dokumentus. Kai finansinis turtas parduodamas verte, didesne už finansinio turto vertę, užregistruotą apskaitoje, šių verčių skirtumo suma registruojamas finansinio turto perleidimo pelnas. Kai finansinis turtas parduodamas verte, mažesne už finansinio turto vertę, užregistruotą apskaitoje, šių verčių skirtumo suma registruojami finansinio turto perleidimo nuostoliai.

528. Paskelbus akcininkų sprendimą apie dividendų mokėjimą, kai akcijų turi VSS, subjektas pripažįsta gautinas sumas (dividendus) ir registruoja apskaitoje pervestinas sumas į Savivaldybės išdą. Pervedus dividendus į Savivaldybės išdą, VSS mažina pervestinus biudžetui dividendus ir mažina gautinus dividendus. Savivaldybės išdas registruoja finansinės investicinės veiklos pajamas – dividendus.

529. Užregistravus visas finansinių metų ūkinės operacijas, visos finansinės ir investicinės veiklos pajamų ir sąnaudų sąskaitos uždaromos. Paskutinę finansinių metų dieną visų finansinės ir investicinės veiklos pajamų ir sąnaudų sąskaitų likučiai perkeliama į sąskaitą „Sukauptas perviršis ar deficitas“.

530. Finansinės ir investicinės veiklos pajamų ir sąnaudų sąskaitų korespondencijos naudojamos vadovaujantis Finansų ministerijos Pavyzdinio buhalterinės apskaitos vadovo analogiškame apskaitos tvarkos apraše nurodytais buhalteriniais įrašais.

XIV skyrius

BIOLOGINIO TURTO IR MINERALINIŲ IŠTEKLIŲ APSKAITA

531. Biologinis turtas pripažįstamas ir registruojamas apskaitoje, jei jis atitinka biologinio turto sąvoką ir visus biologinio turto pripažinimo kriterijus, pateiktus 16-ajame VSAFAS „Biologinis turtas ir mineraliniai ištekliai“.

532. VSS apskaitoje biologinis turtas, atsižvelgiant į jo paskirtį, skirstomas į:

- 532.1. gyvūnai;
- 532.2. medynai – šiai grupei priskiriami miško žemėje augantys medynai;
- 532.3. parkų ir skverų želdiniai;
- 532.4. daugiamečiai sodiniai (vaismedžių ir vaiskrūmių sodai)
- 532.5. pasėliai;
- 532.6. kitas biologinis turtas (kituose punktuose neišvardintas biologinis turtas).

533. Prie biologinio turto taip pat priskiriami ir sąskaitoje 1930001 registruojami išankstiniai mokėjimai už biologinį turtą.

534. Medynus savo apskaitoje registruoja šie subjektai:

534.1. Miško valdytojai, jei jie yra viešojo sektoriaus subjektai;

534.2. VSS, įgyvendinantys valstybinių miškų valdytojų, kurie nėra VSS ir kuriems valstybiniai miškai perduoti valdyti patikėjimo teise, savininko teises ir pareigas.

535. Parkų ir skverų želdinių įsigijimo (įveisimo) išlaidas biologiniu turtu pripažįsta tie VSS kurie, siekdami teikti gyventojams socialinę, ekonominę ir gamtosauginę naudą, želdinius sodina ir (arba) prižiūri parkuose ir skveruose, neatsižvelgiant į tai, ar žemė, kurioje įveistas želdynas, VSS perduota patikėjimo ar panaudos teise. Želdinių įsigijimo ir sodinimo išlaidos kitose teritorijose, negu parkai ir skverai, biologiniu turtu nepripažįstamos, o įsigijimo metu nurašomos į sąnaudas.

536. Nustačius, kad turtas atitinka visus biologinio turto pripažinimo kriterijus, registruojant apskaitoje biologinio turto įsigijimo operaciją, kiekvienam biologinio turto grupės vienetui turi būti sukurta biologinio turto kortelė, kurioje įvedami šie duomenys:

- 536.1. biologinio turto kodas;
- 536.2. biologinio turto pavadinimas;
- 536.3. įsigijimo data;
- 536.4. biologinio turto grupė;
- 536.5. biologinio turto mato vienetas;
- 536.6. tiekėjas (davėjas);
- 536.7. įsigijimo dokumento numeris;
- 536.8. įsigijimo būdas;
- 536.9. kokiomis teisėmis valdomas šis turtas (nuosavybės, patikėjimo ar kt. teisėmis);
- 536.10. vertė, kuria biologinis turtas registruojamas apskaitoje (tikrąja verte arba įsigijimo savikaina bei kt., jei tikrosios vertės patikimai nustatyti nėra galimybių);
- 536.11. buvimo vieta;
- 536.12. materialiai atsakingas asmuo.

537. Biologinio turto ūkinės operacijos registruojamos 1 klasės 19 grupės sąskaitų plano registravimo sąskaitose.

538. Biologinis turtas, įsigytas už užsienio valiutą, vadovaujantis 21-uoju VSAFAS „Sandoriai užsienio valiuta“, pirminio pripažinimo metu įvertinamas ir registruojamas apskaitoje litais, taikant sandorio dienos valiutos kursą.

539. Jeigu įstaiga yra pridėtinės vertės mokesčio mokėtoja pagal pajamas už teikiamas paslaugas, ji šiai veiklai vykdyti įsigytą biologinį turtą įtraukia į apskaitą be pridėtinės vertės mokesčio. Pirkimo pridėtinės vertės mokestis turi būti įtraukiamas į atskaitą.

540. Pirminio pripažinimo ir paskesnio vertinimo metu biologinis turtas įvertinamas ir finansinėse atskaitose parodomas vienu iš šių metodų:

540.1. tikrąja verte;

540.2. įsigijimo ar pasigaminimo savikaina, jei neįmanoma nustatyti turto vertės.

541. Biologinio turto įsigijimo būdai yra:

541.1. pirkimas;

541.2. prieauglis;

541.3. neatlygintinai gautas turtas;

541.4. kiti teisės aktuose nustatyti biologinio turto įgijimo būdai.

542. Biologinio turto įsigijimo ar sukūrimo savikainą sudaro:

542.1. kai turtas įsigyjamas – pirkimo kaina, įskaitant importo ir kitus negrąžintinus mokesčius;

542.2. kai turtas sukuriamas (pvz. atsiradę augalai ar atsivesti gyvūnų jaunikliai) – šiam turtui sukurti patirtos tiesioginės ir netiesioginės išlaidos.

543. Paskesnio vertinimo metu biologinio turto įsigijimo ar pasigaminimo savikaina:

543.1. parkų ir skverų želdinių atveju, didinama toje pačioje teritorijoje (parke, skvere) papildomai pasodintų naujų daugiamečių augalų įsigijimo ir pasodinimo išlaidomis;

543.2. mažinama, jei nustatomi biologinio turto nuvertėjimo nuostoliai.

544. Biologinio turto nuvertėjimo požymiai gali būti:

544.1. sunykę (prarasti) želdiniai;

544.2. turtas neatlieka savo funkcijų.

545. Biologinio turto tikroji vertė nustatoma remiantis tokio paties turto rinkos kaina. Jei tokios rinkos nėra ir nėra aplinkybių, biologinio turto tikroji vertė nustatoma pagal (teikiant prioritetą pirmiau einančiam papunkčiui):

545.1. paskiausiai įvykusių analogiškų sandorių rinkos kainą, jei nuo sandorio sudarymo dienos iki paskutinės ataskaitinio laikotarpio dienos ekonominės sąlygos iš esmės nepasikeitė;

545.2. panašaus turto rinkos kainas, patikslintas atsižvelgiant į turto skirtumus.

546. Kai nėra galimybių arba neracionalu taikyti 521 punkto nuostatas, tikroji biologinio turto vertė nustatoma vadovaujantis:

546.1. Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtinta metodika (jei tokia yra) arba tą turtą valdančio viešojo sektoriaus subjekto nustatyta biologinio turto vertinimo tvarka, pagal kurias biologinio turto vieneto vertė nustatoma atsižvelgiant į paskutinę žinomą biologinio turto vieneto rinkos kainą;

546.2. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro patvirtintomis normatyvinėmis kainomis, jei jos nustatytos remiantis ne senesnėmis nei praeitų finansinių metų biologinio turto rinkos kainomis.

547. Biologinio turto tikrosios vertės pasikeitimas nustatomas kiekvienų finansinių metų pabaigoje tiek, kiek biologinio turto tikrajai vertei turi įtakos biologinio turto vieneto rinkos kainos pokytis;

548. Nemokamai (neatlygintinai) gautas biologinis turtas ne iš viešojo sektoriaus subjekto pagal turto perdavimo ir priėmimo aktą apskaitoje registruojamas jo tikrąja verte, kuri prilyginama įsigijimo savikainai. Tuo pačiu metu registruojamos iš kitų finansavimo šaltinių gautos finansavimo sumos.

549. Biologinio turto, išskyrus medynus, kurio apskaitai taikoma tikroji vertė, gauto iš kito viešojo sektoriaus subjekto, tikroji vertė perėmimo momentu yra prilyginama balansinei vertei, kuria šis turtas buvo registruotas perduodančio viešojo sektoriaus subjekto apskaitoje. Tokia pačia suma registruojamos finansavimo sumos vadovaujantis 20-ojo VSAFAS „Finansavimo sumos“ nuostatomis.

550. Medynai, gauti iš kito viešojo sektoriaus subjekto, registruojami perduodančio viešojo sektoriaus subjekto nurodyta įsigijimo savikaina ir vertės pokyčio suma, kartu registruojamos gautos finansavimo sumos ir turto vertės pokyčio rezervas.

551. Viešojo sektoriaus subjektas, gaunantis biologinį turtą iš kito viešojo sektoriaus subjekto neatlygintinai, apskaitoje turi jį registruoti toje pačioje turto grupėje, kurioje šis turtas buvo registruotas perduodančiojo turto viešojo sektoriaus subjekto buhalterinėje apskaitoje, ir tik po to jį pergrupuoti, jei reikia.

552. Kai įstaiga nusprendžia nebenaudojamą biologinio turto vienetą parduoti, šis turto vienetas pergrupuojamas į atsargas to turto balansine verte tą dieną, kurią priimtas sprendimas turtą parduoti. Atlikus pergrupavimą, šiam turtui taikomos 8-ojo VSAFAS „Atsargos“ nuostatos.

553. Iš biologinio turto gauta produkcija nėra biologinis turtas ir produkcijos gavybos momentu turi būti registruojamos atsargos (pavyzdžiui, įstaigai priklausančios medžiai buvo išretinti ir gauti rąstai). Gauta produkcija įvertinama tikrąja verte, atėmus įvertintas pardavimo vietos išlaidas, arba įsigijimo ar pasigaminimo savikaina, priklausomai nuo paskesnio biologinio turtui taikomo vertinimo metodo.

554. Išžvalgyti mineraliniai ištekliai registruojami 1 klasės sąskaitų plano sąskaitoje 17 „Mineraliniai ištekliai ir kitas ilgalaikis turtas“.

555. Pirminio pripažinimo metu mineralinių išteklių grupės vienetas vertinamas ir apskaitoje registruojamas mokesčių už gamtos išteklius būsimųjų pajamų dabartine verte.

556. Kai mokesčių už gamtos išteklius būsimųjų pajamų dabartinė vertė negali būti patikimai nustatyta, mineraliniai ištekliai registruojami nebalansinėse sąskaitose.

557. Mokesčių už gamtos išteklius būsimųjų pajamų dabartinės vertės padidėjimas tiesiogiai didina VSS, kuris atlieka vadovaujančiosios žemės gelmių registro tvarkymo ir žemės gelmių registro tvarkymo įstaigų funkcijas, mineralinių išteklių rezervą.

558. Kai mineraliniai ištekliai sunaudojami, sunaudoto kiekio mokesčių už gamtos išteklius būsimųjų pajamų dabartinė vertė pripažįstama pagrindinės veiklos sąnaudomis ir mažinama mineralinių išteklių rezervo suma.

559. Kai mokesčių už gamtos išteklius būsimųjų pajamų dabartinė vertė sumažėja dėl kitų priežasčių negu sunaudojimas, dabartinės vertės sumažėjimo suma tiesiogiai mažinama į kitus rezervus įtraukta mineralinių išteklių rezervo suma.

560. Biologinio turto inventorizacijos rezultatai registruojami šiais buhalteriniais įrašais:

560.1. nustačius biologinio turto trūkumą:

560.2. jeigu numatoma trūkumų sumas išieškoti iš kaltų asmenų, biologinio turto trūkumas priskiriamas prie išieškotinių sumų. VSS nebalansinėse sąskaitose turi būti prarasto biologinio turto registras, kuriame informacija apie prarastą biologinį turtą turi būti laikoma tol, kol išieškotina suma bus išieškota arba nurašyta, gavus atitinkamus dokumentus iš teisėsaugos institucijų arba suėjus senaties terminui pagal Civilinį kodeksą;

560.3. jeigu trūkumų išieškoti neįmanoma, atitinkamai tai įforminus arba gavus dokumentus iš teisėsaugos institucijų teisės aktų nustatyta tvarka, registruojamas prarasto biologinio turto arba išieškotinių sumų, jei jos buvo užregistruotos, nurašymas, pripažįstant sąnaudas ir panaudotų finansavimo sumų pajamas, jei turtas buvo įsigytas iš finansavimo sumų .

561. Nustačius biologinio turto perteklių, rastas neužpajamuotas biologinis turtas užpajamuojamas vadovaujantis 16-uju VSAFAS „Biologinis turtas ir mineraliniai ištekliai“.

562. Biologinis turtas iš VSS apskaitos gali būti nurašomas, kai:

562.1.yra perleidžiamas;

562.2.pergrupuojamas į atsargas;

562.3.yra sunykęs, žuvęs, prarastas.

563. Jei biologinis turtas, įsigytas iš finansavimo sumų, perduodamas kitam viešojo sektoriaus subjektui, finansavimo pajamos nepripažįstamos, o mažinamos gautos finansavimo sumos, registruojant perduotas finansavimo sumas. Jei biologinis turtas perduodamas ne viešojo sektoriaus subjektui, registruojamos panaudotos finansavimo sumos ir pripažįstamos finansavimo pajamos
Klaida! Nerastas nuorodos šaltinis..

564. Išrašius sąskaitą faktūrą, remiantis VSS biologinio turto pardavimo ir pirkimo sutarties sąlygomis, apskaitoje registruojamos pajamos iš pripažinto nereikalingu, netinkamu (negalimu naudoti) biologinio turto pardavimo. Remiantis pardavimo ir priėmimo aktu biologinis turtas nurašomas iš apskaitos, taip pat pripažįstamos finansavimo pajamos, jei biologinis turtas buvo įsigytas iš finansavimo sumų .

565. Sunaikintas, žuvęs, prarastas, sunykęs biologinis turtas nurašomas pagal biologinio turto nurašymo aktą. Taip pat biologinis turtas įstaigoje nustatyta tvarka gali būti nurašomas atiduodant naudoti pagal biologinio turto atidavimo naudoti aktą .

566. Sunaikintas, žuvęs, prarastas, sunykęs biologinis turtas dėl materialiai atsakingo ar kito asmens kaltės, nurašomas, registruojant išieškotiną sumą. Kai atsakingų asmenų kaltės nėra arba kai nuostolių išieškoti neįmanoma, arba kai nurašomas atiduotas naudoti biologinis turtas, turto vertė pripažįstama sąnaudomis. Kartu pripažįstamos finansavimo pajamos, jei biologinis turtas buvo įgytas iš finansavimo sumų.**Klaida! Nerastas nuorodos šaltinis.**

567. Nebalansinėse sąskaitose registruojamas:

567.1. perduotas naudoti pagal panaudos sutartis biologinis turtas;

567.2. pagal panaudos sutartis gautas biologinis turtas;

567.3. biologinis turtas, perduotas patikėjimo teise ne viešojo sektoriaus subjektams;

567.4. iš trečiųjų šalių priimtas saugoti biologinis turtas;

567.5. prarastas biologinis turtas;

567.6. bešeimininkis biologinis turtas iki tol, kol teisės aktų nustatyta tvarka jis pripažintas valstybės ar savivaldybės nuosavybe ir perduotas to turto valdytojui;

568. Biologinis turtas kontrolės tikslais registruojamas nebalansinėse sąskaitose kiekyne ir (arba) vertine išraiška pagal materialiai atsakingus asmenis.

XV SKYRIUS FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINYS

569. Finansinių ataskaitų rinkinio tikslas pateikti informaciją vartotojams, kurie neturi galimybės pareikalauti jų poreikius atitinkančių ataskaitų.

570. Finansinių ataskaitų informacijos vartotojai yra mokesčių mokėtojai, valstybės valdžios institucijų nariai, VSS kreditoriai, tiekėjai ir pan. Finansinių ataskaitų rinkinyje pateikiama informacija apie VSS finansinę būklę, veiklos rezultatus, grynąjį turtą ir pinigų srautus. Šia

informacija naudojasi vartotojai, priimdami ir vertindami sprendimus dėl išteklių paskirstymo ir jų naudojimo teikiant viešąsias paslaugas.

571. Savivaldybės VSS rengia žemesniojo lygio finansinių ataskaitų rinkinį.

572. VSS finansinėse ataskaitose visos sumos pateikiamos Lietuvos Respublikos piniginiiais vienetais.

573. VSS teikia metinių ir tarpinių finansinių ataskaitų rinkinius Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka. VSS finansiniai metai sutampa su kalendoriniais metais, tarpinis ataskaitinis laikotarpis sutampa su kalendoriniu ketvirčiu. Kai išskirtinėmis aplinkybėmis pateikiamas trumpesnio nei 12 mėnesių laikotarpio finansinių ataskaitų rinkinys (pvz., steigimo arba reorganizavimo atvejais), be finansinių ataskaitų rinkinio laikotarpio, VSS turi nurodyti:

573.1. priežastį, dėl kurios finansinių ataskaitų rinkinio laikotarpis trumpesnis nei 12 mėnesių;

573.2. faktą, kad tam tikrų ataskaitų, pvz.: veiklos rezultatų, grynojo turto pokyčių, pinigų srautų, lyginamųjų sumų, negalima palyginti.

574. VSS metinių finansinių ataskaitų rinkinį sudaro šios ataskaitos:

574.1. finansinės būklės ataskaita;

574.2. veiklos rezultatų ataskaita;

574.3. pinigų srautų ataskaita;

574.4. grynojo turto pokyčių ataskaita;

574.5. aiškinamasis raštas.

575. Finansinių ataskaitų privalomosios formos reglamentuotos 26 VSAFAS.

576. VSS metinių finansinių ataskaitų rinkinys sudaromas pasibaigus finansiniams biudžetiniams metams. VSS metinis finansinių ataskaitų rinkinys teikiamas į Viešojo sektoriaus apskaitos ir konsolidavimo informacinę sistemą (toliau – VSAKIS) ir pasirašytas rinkinys Finansų ir apskaitos skyriui VSAKIS darbų kalendoriuje numatytais terminais.

577. Metinių finansinių ataskaitų, įskaitant aiškinamojo rašto lenteles, formos gali būti keičiamos tik pakeitus VSAFAS nustatytas ataskaitų formas ir reikalavimus.

578. Tarpinių finansinių ataskaitų rinkinys – finansinių ataskaitų rinkinys, parengtas apibendrinus laikotarpio, trumpesnio negu ataskaitinis laikotarpis (kalendoriniai metai), duomenis. Tarpinių finansinių ataskaitų rinkinys sudaromas kas ketvirtį.

579. Tarpinių finansinių ataskaitų rinkinį sudaro:

579.1. finansinės būklės ataskaita;

579.2. veiklos rezultatų ataskaita;

579.3. sutrumpintas aiškinamasis raštas.

580. Tarpinės finansinės ataskaitos, išskyrus aiškinamąjį raštą, rengiamos pagal tokius pat principus, reikalavimus bei formas kaip ir metinių finansinių ataskaitų rinkinys. Sutrumpinto aiškinamojo rašto rengimo reikalavimai pateikti 23 VSAFAS „Tarpinių finansinių ataskaitų rinkinys“.

581. VSS tarpinių finansinių ataskaitų rinkinys sudaromas pasibaigus ketvirčiui. VSS tarpinių finansinių ataskaitų rinkinys teikiamas Finansų ir apskaitos skyriui ir skelbiamas VSS interneto svetainėje 23 VSAFAS nustatyta tvarka ir terminais.

582. VSS tarpinių finansinių ataskaitų duomenis suveda į VSAKIS pagal Valdžios sektoriaus subjektų apskaitos duomenų teikimo Finansų ministerijai ir skelbimo taisykles.

583. Tarpinių finansinių ataskaitų, įskaitant aiškinamojo rašto lenteles, formos gali būti keičiamos tik pakeitus VSAFAS nustatytas ataskaitų formas ir reikalavimus.

584. Konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinio reikalavimai nustatyti 15 VSAFAS „Konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinys ir investicijos į kontroliuojamus subjektus“.

585. Finansų ir apskaitos skyrius, sudarydamas konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinį, vadovaujasi konsolidavimo taisyklėmis ir pagal VSAKIS teikiamas konsoliduotųjų finansinių ataskaitų kontrolės ataskaitas patikrina jų korektiškumą, atlieka koreguojančius rinkinio žurnalo įrašus.

586. Savivaldybės konsoliduojamieji subjektai metinių finansinių ataskaitų rinkinius pateikia konsoliduoti į VSAKIS ir pasirašytus rinkinius Finansų ir apskaitos skyriui VSAKIS darbų kalendoriuje numatytais terminais. Finansų ir apskaitos skyrius sudaro ir pateikia metinių konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkinius į VSAKIS ir pasirašytus rinkinius Finansų ministerijai VSAKIS darbų kalendoriuje numatytais terminais arba šios ministerijos nustatyta tvarka.

587. VSS metinių finansinių ataskaitų rinkiniai ir konsoliduotųjų finansinių ataskaitų rinkiniai skelbiami subjekto interneto svetainėje Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus atskaitomybės įstatymo numatyta tvarka ir terminais.

588. VSS ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai pagal ekonominius kriterijus finansinėse ataskaitose skirstomi į grupes, kurios vadinamos finansinių ataskaitų elementais. Finansinių ataskaitų elementai, kuriais remiantis vertinama VSS finansinė būklė ir veiklos rezultatai, yra tokie:

588.1. finansinės būklės ataskaitoje pateikiami elementai turtas, finansavimo sumos, įsipareigojimai ir grynasis turtas. Jie apibūdina VSS finansinę būklę;

588.2. veiklos rezultatų ataskaitoje pateikiami elementai - pajamos ir sąnaudos. Jais remiantis vertinami VSS veiklos rezultatai.

589. Finansinių ataskaitų elementai vertinami įvairiais metodais ir jų deriniais (pvz., įsigijimo savikaina, tikrąja verte, realizavimo verte, grynąja galimo realizavimo verte ir dabartine verte). Vertindami finansinių ataskaitų elementus, VSS vadovaujasi VSAFAS ir pavyzdiniais apskaitos tvarkos aprašų reikalavimais ir taisyklėmis.

590. Bendrieji finansinių ataskaitų rinkinio pateikimo reikalavimai nurodyti 1 VSAFAS „Finansinių ataskaitų rinkinio pateikimas“.

591. VSS finansinių ataskaitų rinkiniai rengiami pagal VSAFAS. Finansinių ataskaitų rinkiniai neapibūdinami kaip atitinkantys šiuos standartus, jeigu jie neatitinka bent vieno taikytino VSAFAS ar jo reikalavimo.

592. Nukrypimų nuo standartų negali būti, išskyrus retus atvejus, kai VSS veiklą reglamentuojantys Lietuvos Respublikos įstatymai ar kiti teisės aktai, viršesni nei VSAFAS, nustato ką kita.

593. Apskaitos klaida laikoma esmine, jei jos vertinė išraiška individualiai arba kartu su kitų to ataskaitinio laikotarpio klaidų vertinėmis išraiškomis yra didesnė nei 0,25 proc. turto vertės.

594. Reikšminga informacija, kurią būtina pateikti finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte, nors šios informacijos pateikimas nėra reglamentuojamas VSAFAS, laikoma tokia, kurios nepateikimas arba klaidingas pateikimas gali iškreipti ataskaitą ir paveikti priimamus sprendimus ir kurios vertinė išraiška yra didesnė nei 0,1 proc. turto vertės arba vertinės išraiškos pokytis per ataskaitinį laikotarpį yra didesnis nei 25 proc.
